

Møte tysdag den 24. mars 2009 kl. 10

President: L o d v e S o l h o l m

D a g s o r d e n (nr. 65):

1. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Tord Lien, Ingrid Skårmo, Ivar Kristiansen og Peter Skovholt Gitmark om rikets energitilstand (Innst. S. nr. 178 (2008–2009), jf. Dokument nr. 8:24 (2008–2009))
2. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Tord Lien, Ingrid Skårmo, Ivar Kristiansen og Peter Skovholt Gitmark om en petroleumsmelding (Innst. S. nr. 177 (2008–2009), jf. Dokument nr. 8:21 (2008–2009))
3. Interpellasjon fra representanten Ivar Kristiansen til olje- og energiministeren:

«Nye tall fra Oljedirektoratet viser at norsk olje- og gassproduksjon faller raskere enn tidligere antatt. Tallene viser at om fem år vil oljeproduksjonen på norsk sokkel være halvert i forhold til toppnivået i 2000. Samtidig er det gjort få nye store funn.

Hva vil Regjeringen gjøre for å sikre et fortsatt høyt aktivitetsnivå på norsk kontinentalsokkel?»
4. Interpellasjon fra representanten Ketil Solvik-Olsen til olje- og energiministeren:

«Høyt fokus på kunnskaps- og teknologiutvikling innen petroleumsnæringen har gjort Norge til verdensledende innen miljøvennlig og effektiv petroleumsutvinning. Med et stadig strengere miljøkrav, vanskeligere tilgjengelig petroleumssressurser, økende kostnader og lignende er det stadig viktigere å stimulere til god teknologiutvikling i petroleumsnæringen. Det er i Norges interesse som kunnskaps-, energi- og miljønasjon at man forblir et foregangsland innen petroleumsutvinning. Petroleumsnæringen er viktig både for sysselsetting og verdiskaping og som teknologisk lokomotiv for nasjonen. Som den desidert største eier på norsk sokkel har staten både et ansvar for og en egeninteresse i å bruke økte ressurser på petroleumsforskning de kommende årene. Da er det et paradoks at statens bidrag til petroleumsmessig forskning nå reduseres.

Hva vil statsråden gjøre for å opprettholde og styrke petroleumsmessig forskning?»
5. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ine Marie Eriksen Søreide, Bent Høie, Kari Lise Holmberg og Gunnar Gundersen om å gjøre det enklere for forskere og spesialister å arbeide ved godkjente utdannings- og forskningsinstitusjoner i Norge (Innst. S. nr. 141 (2008–2009), jf. Dokument nr. 8:1 (2008–2009))
6. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Bent Høie og Kari Lise Holmberg om å utvikle egne kompetansemottak innen asylfeltet (Innst. S. nr. 142 (2008–2009), jf. Dokument nr. 8:8 (2008–2009))
7. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Per-Willy Amundsen, Ib Thomsen, Jan Arild Ellingsen, Ulf Leirstein, Jon Jæger Gåsvatn og Vigdis Giltun om forsøksordning med lukket asylmottak (Innst. S. nr. 143 (2008–2009), jf. Dokument nr. 8:12 (2008–2009))
8. Forslag fra stortingsrepresentant Bent Høie på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009 (jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen i løpet av 2010 utarbeide en plan for når det vil bli innført frister for universell utforming av eksisterende tiltak og bygg.»
9. Forslag fra stortingsrepresentant Bent Høie på vegne av Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009 (jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen utrede om det er mulig å innføre kompetansekrav og et minimumskrav til små foretak innen byggfagene.»
10. Forslag fra stortingsrepresentant Bent Høie på vegne av Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009 (jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake i statsbudsjettet for 2010 med forslag om oppfølging av Byggekostnadsprogrammet gjennom etablering av et permanent senter for FoU for bygge-, anleggs- og eiendomsnæringen.»
11. Forslag fra stortingsrepresentant Ib Thomsen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009 (jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av særlover som berører byggesaksbehandlingen med sikte på en mest mulig forenklet lovgivning og saksbehandling.»
12. Forslag fra stortingsrepresentant Ib Thomsen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009 (jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til Stortinget om de nødvendige lovendringer slik at kommunene kan fatte endelig vedtak i plan- og bygningsaker.»
13. Forslag fra stortingsrepresentant Ib Thomsen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009 (jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til Stortinget om de nødvendige lovendringer for å inn-dra fylkesmannens innsigelsesrett i plan- og byggesaker.»
14. Forslag fra stortingsrepresentant Ib Thomsen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009 (jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til Stortinget hvor det kommunale selvstyret ved etablering av kjøpesenter eller utvidelse av eksisterende kjøpesenter gjeninnføres.»
15. Forslag fra stortingsrepresentant Ib Thomsen på vegne

av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009 (jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til Stortinget hvor det kommunale selvstyret gjeninnføres hva angår tiltak i den såkalte strandsonen eller hundremetersbeltet.»

16. Forslag fra stortingsrepresentant Bjørg Tørresdal på vegne av Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009 (jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at eksisterende bygg, anlegg og uteområder skal være universelt utformet fra 1. januar 2020.»

17. Forslag fra stortingsrepresentant Bjørg Tørresdal på vegne av Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009 (jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at muligheten til å påberope seg uforholdsmessig byrde utgår etter at tidsfrister for de enkelte kategorier av bygg, anlegg, uteområder, transport og IKT er satt og nådd. Tiltak i offentlig regi har i utgangspunktet ikke adgang til å påberope seg uforholdsmessig byrde.»

18. Forslag fra stortingsrepresentant André N. Skjelstad på vegne av Venstre oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009 (jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen sette i gang et arbeid med en nasjonal standardiseringsstrategi.»

19. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009 (jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med en revisjon av begrepsbruken i den nye bygningsloven slik at den blir mer hensiktsmessig og i samsvar med innarbeidet begrepsbruk i næringen.»

20. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009 (jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen gi forskrift med hjemmel i plan- og bygningsloven § 31-4 om kommunenes adgang til å gi pålegg om sikring, istandsetting og vedlikehold av bevaringsverdige bygninger. Forskriften skal fortrinnsvis iverksettes samtidig med loven.»

21. Referat

Presidenten: Frå Kristeleg Folkepartis stortingsgruppe ligg det føre søknad om permisjon for representanten Laila Dāvøy i tida frå og med 24. mars til og med 26. mars for å delta i møte i EFTA-parlamentarikarkomiteane og Den felles EØS-parlamentarikarkomiteen i Strasbourg.

Etter forslag frå presidenten vart samrøystes vedteke:

1. Søknaden blir handsama straks og innvilga.
2. Vararepresentanten, Knut Arild Hareide, blir innkalla for å møte i permisjonstida.

Presidenten: Knut Arild Hareide er til stades og vil ta sete.

Representanten Trine Skei Grande vil setje fram eit representantforslag.

Trine Skei Grande (V) [10:01:30]: Jeg vil på vegne av representantene Olemic Thommessen, Hans Olav Syver-

sen og meg selv fremme forslag om at Stortinget får behandle en sak om Nasjonalmuseets framtidige innretning og lokalisering.

Presidenten: Forslaget vil bli handsama etter reglementet.

Sak nr. 1 [10:01:52]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Tord Lien, Ingrid Skårmo, Ivar Kristiansen og Peter Skovholt Gitmark om rikets energitilstand (Innst. S. nr. 178 (2008–2009), jf. Dokument nr. 8:24 (2008–2009))

Presidenten: Etter ønske frå energi- og miljøkomiteen vil presidenten gjere framlegg om at taletida blir avgrensa til 5 minutt til kvar gruppe og 5 minutt til statsråden.

Vidare vil presidenten gjere framlegg om at det blir gitt høve til tre replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av Regjeringa innanfor den fordelte taletida.

Vidare gjer presidenten framlegg om at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid avgrensa til 3 minutt.

– Det er vedteke.

Erling Sande (Sp) [10:03:04] (ordførar for saka): I representantforslaget som her er til handsaming, ynskjer forslagsstillarane at Regjeringa utarbeider ei eiga energimelding om rikets energitilstand som tek føre seg energipolitikken i full breidd og dermed gjev ei heilskapleg tilnærming til denne politikken. Forslagsstillarane rettar vidare, i kjend stil, kritikk mot ulike delar av Regjeringa sin energipolitikk og viser til at Regjeringa på fleire område ikkje er heilt i mål i forhold til dei ambisjonane som regjeringspartia har på energiområdet. Eg reknar med at representantar frå opposisjonen vil utdjupe desse synspunkta i dei påfølgjande innlegga, og finn ikkje grunn til å gå djupare inn i dei i mitt innlegg.

Fleirtalet viser til at hovudtrekka i Regjeringa sin energipolitikk er nedfelt i regjeringserklæringa, og at ein snarare enn å repetere dei energipolitiske målsetnadene gjennom ei ny stortingsmelding no bør fokusere på å få sett endå meir av politikken ut i livet. Her er statsråden og Regjeringa godt i gang. Ei rekkje viktige energisaker vil kome til handsaming i Stortinget i løpet av våren.

Regjeringa har i perioden jobba målretta mot betre energieffektivisering, auka satsing på ny fornybar energi og varme, styrking av Energifondet, fornying av avtala med Enova og auka fokus på energiproduksjon til havs. Dette er eit knippe av tiltak som bidreg til at Regjeringa er på god veg til å nå måla i regjeringserklæringa.

Styrkt konsesjonsbehandlingskapasitet i NVE og auka fokus på betre nettkapasitet kan òg nemnast.

Fleirtalet i komiteen delar intensjonen om å sjå alle delar av energipolitikken i samanheng og meiner at dette blir gjort av Regjeringa, samtidig som ein no jobbar aktivt og strategisk for å gjennomføre dei nødvendige grepa

for å få realisert meir fornybar energi, spare meir energi og bruke energien vår stadig betre. På same måte som i den saka vi seinare skal ha til behandling her, er ein opp- teken av å støtte statsråden i det viktige arbeidet som no blir gjort, gjennom dei sakene som statsråden no arbeider med. Fleirtalet støttar derfor ikkje framlegget om at ein på dette tidspunktet skal utarbeide ein «rikets energitilstand», og rår Stortinget til det same.

Terje Aasland (A) [10:05:43]: Opposisjonen har i den siste tiden brukt mye tid på å forsøke å illustrere norsk energipolitikk som lite målrettet, rotete og uten resultat. Jeg synes med respekt å melde at den beskrivelsen kanskje passer best på opposisjonens forsøk på å samle seg om en felles energipolitikk.

Forslagsstillerne mener en av de store utfordringene i energisektoren er mangelen på en overordnet, robust og langsiktig energipolitisk plattform. Tilsvaret på det er selvfølgelig Soria Moria. Der slås de overordnede målsettingene for energipolitikken fast, der ligger rammene for energipolitikken, og der ligger utgangspunktet for det som skal gjennomføres.

En grunnleggende framstilling av energisituasjonen fra opposisjonens side har vært at Norge har underskudd på kraft, og at man ofte kommer i anstrengte situasjoner. Nasjonalt stemmer ikke dette. Nasjonalt har vi en tilfredsstillende kraftdekning. At enkelte regioner, f.eks. Midt-Norge, har vært i en lite gunstig situasjon, skyldes først og fremst mangelen på et tilstrekkelig godt utbygd nett. Jeg tror flere av oss har ansvar for den situasjonen – men situasjonen er i hvert fall i ferd med å bli løst.

Produksjonsmulighetene og produksjonsmaskineriet i Norge har blitt utvidet i den siste stortingsperioden. I 2007 passerte vi 30 000 MW installert effektkapasitet. Og går en inn i en analyse av de siste ti årene, har vi i snitt eksportert over 4 TWh pr. år. Snitteksperten de siste ti årene representerer – altså årlig – om lag fire ganger det årlige forbruket til min hjemby, Skien. Ser vi på perioden 2005–2008, har vi eksportert nær 35 TWh, mens vi i perioden 2001–2004 – uten å legge skylden på det som var forut for denne regjeringen – hadde et netto importbehov på over 13 TWh.

Klimaendringene, som vi allerede kan merke, kommer til å gjøre Norges energiproduksjon rikere. Det mest sannsynlige scenarioet for framtiden er at de siste fire års produksjonsfakta, som jeg refererte til, vil styrke seg i årene som kommer. Med andre ord er det mye som tilsier at Norge kommer til å bli en betydelig eksportør av elektrisk energi uten at man egentlig behøver å gjøre konkrete tiltak. Slik sett kunne min vurdering vært at man ikke behøvde å gjøre noe. Det er selvfølgelig ikke riktig.

Arbeiderpartiet vil selvfølgelig legge til rette for at verdiskapingspotensialet som ligger innenfor begrepet «ny fornybar energi», blir utnyttet – ikke fritt og uhemmet slik noen her vil ta til orde for, men innenfor en avgrensning hvor hensynet til klima, natur og estetikk vektlegges.

I de siste årene er fokuset rettet mot støtteordninger som løsning for ytterligere økt kraftproduksjon. Støttesystemet vil selvfølgelig være en viktig funksjon for ytter-

ligere produksjonsøkning, men det viktigste vil allikevel være nettets utstrekning og kapasitet.

Tar man utgangspunkt i de siste fire årene, hvor nettoeksperten utgjør om lag 35 TWh, er eksportmuligheten et viktig grunnlag for fortjeneste og framtidig verdiskapingssevne. Hadde 35 TWh vært innestengt kraft i Norge de siste årene, ville dette utvilsomt hatt store negative konsekvenser for framtidige investeringer. Kraftutveksling er derfor svært viktig.

Forholdet som gjelder nettets funksjon for å utløse ny fornybar energi vil bli belyst, omtalt og tatt stilling til i forbindelse med evalueringen av energiloven – og den er rett rundt hjørnet.

Jeg er optimist både med tanke på framtiden for Norges posisjon som energinasjon og med tanke på forholdet i Norden, som vil bli bedret i årene framover.

Og, for å avslutte: Jeg er ikke imot en overordnet energipolitisk handlingsplan, men jeg er imot at den skal utledes av billig politisk retorikk hvor målet mer er å skape forvirring enn avklaring. Jeg stiller meg også undrende til at man i forslaget velger begrepet «rikets energitilstand», med en sterk parallell til «rikets miljøtilstand». Jeg vil påstå at stortingsbehandlingen av rikets miljøtilstand ikke akkurat bringer landet framover. Jeg tror at framtiden vil vise at meldinger som f.eks. den om rikets miljøtilstand har utspilt sin rolle, og at rapporteringen bør skje på en annen og mer tilgjengelig måte. Når det gjelder energi- og vannressursene, har vi et meget godt utgangspunkt i den årlige publikasjonen fra OED om fakta om energi- og vannressursene. Det er fullt mulig å bringe opp politiske debatter og få politiske avklaringer basert på det.

Jeg deler derfor statsrådets syn at en utarbeidelse av rikets energitilstand vil være dobbeltarbeid og helt unødvendig slik situasjonen er nå.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:11:17]: Debatten viser allerede at regjeringspartiene går ned i gamle skyttergraver – og i et velkjent spor.

I veldig mange saker påpeker man viktigheten av at Stortinget diskuterer overordnede rammer, har langsiktige mål og betingelser, og så tar man detaljene etter hvert gjennom stortingsmeldinger. Men i Olje- og energidepartementet, der man vel driver med det mest langsiktige og kapitalkrevende vi har i dette landet, er av en eller annen grunn en slik tilnærming med stortingsmeldinger bare byråkrati. Det er altså helt overflødig, mener Regjeringen. En trenger ikke fra Regjeringens side legge fram et eneste dokument for Stortinget. Vi skal bare se på Soria Moria-erklæringen og hylle den, og så glede oss til man kommer i mål. Det er i hvert fall det mantraet som kommer. En klager over at en ikke er helt i mål med Soria Moria-erklæringen, sa Erling Sande. Men hvis det er slik man oppfatter forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre, har man ikke forstått hva vi prøver å ta opp.

Det vi etterlyser, er et helhetlig dokument som tar for seg produksjonssidene i norsk energiforsyning, forbruks- sidene, endringer som forventes framover og nye teknologier – hvor skal vi sette inn forskningsinnsatsen, og hvilken relasjon skal man ha til Europa i forhold til kraftimport

og krafteksport for å se både på miljøsidene og energisidene her? Der er det ikke framlagt noe som helst for Stortinget å diskutere de siste årene. Og vi ser i utenriksministerens redegjørelser at energisituasjonen ikke har blitt nevnt. I forrige redegjørelse, som ble holdt bare et par uker etter den siste gasskonflikten mellom Ukraina og Russland, var ikke energisituasjonen i EU nevnt i det hele tatt, til tross for at det er et av de viktigste temaene som blir tatt opp fra EU-hold når man møter norske myndigheter. Det viser hvordan denne regjeringen har nedprioritert energi- og petroleumsspørsmål i en større helhet, og det viser hvorfor det er behov for å få en stortingsmelding om rikets energitilstand, slik at vi faktisk får gjort en del vedtak.

Når en ser på f.eks. fornybarsatsingen, som er svært viktig, og som alle partier på Stortinget er enige om at vi skal gjøre noe med, illustrerer det den svakheten som vi har med dagens situasjon. Det ble framlagt en stortingsmelding på fire sider en hastesøndag i 2006. Stort sett samtlige av punktene i den korte stortingsmeldingen er i dag skrinlagt. Det er nesten ingenting av det som da ble hyllet som den største satsingen på fornybar energi i Norge noen gang, som i dag vedvarer. Og det er det eneste som har kommet. Det har ikke kommet en eneste annen retningsmelding fra Regjeringen.

Når man er ute og snakker med bransjeorganisasjonene, får man bekreftet at det bildet som tegnes fra regjeringspartiene her, er noe som ikke deles av bransjen. Og det er jo en betydelig svakhet ved måten vi driver politikk på i Norge, at Regjeringen er så opptatt med å si at dette går på skinner, her har vi Soria Moria-erklæringen, og vi styrer i rett retning, mens alle som skal forholde seg til disse retningslinjene, sier at dette går det ikke an å forholde seg til.

Forrige onsdag var jeg i Ålesund på Småkraftforeningens årsmøte. De sa at det ikke har kommet et eneste positivt vedtak fra denne regjeringen som har hjulpet denne bransjen fram. Det er riktig at Senterpartiet har feiret med bløtkake fordi de har klart å omgjøre et vedtak, fra denne regjeringen – og så var en tilbake på stedet hvil. Men det har altså ikke blitt tatt noen nye skritt i særlig positiv retning, snarere tvert imot.

Vindkraftforeningens årsmøte i fjor påpekte jo det samme. Den målsettingen om 3 TWh vindkraft som Regjeringen har, og som Stortinget har vedtatt, er det ikke sjans for at man klarer å nå innen 2010. Med det nivået som er nå, og med den framdriften som er på prosjektområdet, kan en kanskje innfri dette i 2014/2015.

Jeg var i Telemark og besøkte AT Skog for et par-tre uker siden. De vurderer nå å legge sin bioenergisatsing på vent. De gir Regjeringen beste karakter når det gjelder retorikk, og den dårligste karakteren når det gjelder virkemidler og gjennomføring. Og det er jo det som er poenget: Det er ikke samsvar mellom de politiske mål som er satt, og de virkemidler som presenteres. Det samme kan en også si i diskusjonen om EUs fornybardirektiv, der representanten Aasland nettopp sa at Norge har jo mer enn nok kraft – vi eksporterer. Da må en spørre: Hva i alle dager skal vi med mer fornybar energi, hvis en er overbevist om at vi har så det holder – spesielt når en tar med

at Ola Borten Moe, næringskomiteens leder, sier at Norge bør kutte kabler til utlandet? Hva i alle dager skal vi da gjøre med fornybar energi? Er det kun for at vi skal kjøre strømprisene i null, noe som norske strømkunder og norsk industri ville glede seg over, men som absolutt ikke ville ført til at energibransjen hadde hatt noe å satse på?

Når en ser på situasjonen i Midt-Norge, som fortsatt vil være slik de neste fem-seks årene, når en ser på hva en kan oppleve i Finnmark, og hva en kan oppleve i Hordaland, er poenget at selv om det ikke er krise i dag, selv om dette året faktisk tegner til å bli ganske godt, så er det behov for å få en overordnet mekanisme, slik at vi unngår den debatten vi hadde i 2006, da denne regjeringen virkelig fikk det ille – men strømkundene det enda verre.

Jeg tar opp forslaget der Fremskrittspartiet er medforslagsstiller.

Presidenten: Representanten Ketil Solvik-Olsen har teke opp det forslaget han refererte til.

Ivar Kristiansen (H) [10:16:47]: Når vi titter litt rundt oss, ser vi at den energipolitiske, klimapolitiske og miljøpolitiske debatten preger dagsordenen overalt. Det er verdens største utfordring hvordan vi skal klare å dekke den økte etterspørselen etter energi, og kombinere det med overgangen fra det fossile til det fornybare samfunn – klare å håndtere økt etterspørsel etter energi samtidig som en håndterer klimautfordringen. Dette preger dagsordenen overalt rundt oss, men ikke på hjemmebane, for på hjemmebane er det ikke opportunt å diskutere dette.

Jeg tror at representantene fra regjeringspartiene bør bestemme seg for hva de egentlig vil når det gjelder disse spørsmålene. Vi har altså lagt bak oss tre år hvor de tidligere statsrådene på dette ansvarsområdet i enhver politisk debatt, i den grad det har vært energidebatt i Stortinget – det har ikke vært mange av dem, det har nesten ikke vært noen – har henvist til den kommende energimeldingen. Der skal man ta opp de store og langsiktige politiske spørsmålene. Men i dag er budskapet altså at nei, dette har vi egentlig ikke behov for, for vi har på en måte ikke disse store problemene, vi har overskudd på kraft i Norge, og situasjonen er egentlig den at vi kan senke skuldrene.

Dette står i grell kontrast til det man har lovt, og det man har anvist. Man har tidligere fortalt hele bransjen og det norske folk hva man skulle presentere på dette området. Man har ikke gitt et eneste politisk signal med hensyn til alle de mål Stortinget har vedtatt om hvor vi skal være innen få år når det gjelder satsing innenfor fornybarområdet. Har man anvist en eneste vei, en eneste løsning, som skal bringe nasjonen ut av startblokken når det gjelder målsettingen om å nå 30 TWh ny fornybar energi innen 2016? Svaret vet vi alle sammen, og det er selvfølgelig nei.

Når man i dag velger bare å postulere at opposisjonen, i kjent stil, fremmer disse forslagene, og at det er billig politisk retorikk, synes jeg man bør stille seg selv spørsmålet om dette er billig politisk retorikk. Burde ikke representantene fra posisjonspartiene selv ha kledd på de ambisjonene som man har vært med på å vedta i Stor-

tinget tidligere, og som gjelder hvor hen vi skal på dette området?

Når vi ser rundt oss, enten det er i våre naboland, i EU-systemet, i USA, med Obama og Kongressens diskusjoner om hvordan dette skal bli et hovedsatsingsområde, synes jeg det nesten må være pinlig å se at dagens regjering har valgt å fase disse spørsmålene ut av Stortinget. Det er ganske tydelig at det – selvfølgelig – er makta som rår, også i disse spørsmålene. Men fra dette og til å fase disse spørsmålene ut av Stortinget og behandling der, synes jeg er et grovt stykke politisk arbeid – men det er faktisk der vi er. At Stortinget er koblet av og koblet ut som arena for å diskutere energinasjonen Norges ambisjoner på dette området fremover, er ganske merkelig – at Stortinget ikke skal være arena for å drøfte de politiske spørsmål og de politiske ambisjonene fremover på det området der vi er best, der vi er fremst, der vi har våre rikeste ressurser og vårt største økonomiske potensial, og der vi virkelig kan yte en større innsats for det internasjonale samfunnet.

Hvis det er slik at dette blir oppfattet som billig politisk retorikk, får vi rikelig anledning til å komme tilbake til disse spørsmålene utenfor stortingssalen i de månedene som står foran oss. Og vi vil, i hvert fall i den grad det er mulig å få avklart hva de enkelte partier innad i Regjeringen står for i disse spørsmålene, også få rikelig anledning til å komme tilbake til det. Men det er en bedrøvelig behandlingsmåte man har valgt å lansere overfor Stortinget når det gjelder spørsmålene. Det å peke tilbake på hva man skrev i 2005, når vi nå går mot 2010, er langt fra et tilfredsstillende svar på de spørsmålene som hele denne utfordringen innebærer.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [10:21:52]:

Jeg har lyst til å starte mitt innlegg med et sitat fra olje- og energiministerens egen partifelle, Ola Borten Moe. Da det ble kjent at den planlagte vindparken i Ytre Vikna i desember i fjor nok en gang fikk avslag på søknad om støtte fra Enova, uttalte han følgende til Adresseavisen:

«Et stort nederlag for Regjeringen. Det vil ikke bli særlig lett for oss i regjeringspartiene i Midt-Norge å føre en valgkamp neste år etter dette.»

Og videre:

«Klarer vi ikke dette, blir hensynet til Midt-Norge i sin alminnelighet og energipolitikken i særdeleshet Regjeringens svakeste punkt.»

Jeg mener at energipolitikken tegner til å bli denne regjeringens svakeste punkt til tross for hard konkurranse fra en del andre politikkområder.

Siden valget i 2005 har vi hatt tre ulike olje- og energiministre, som alle har gjort seg flid med å skrinlegge forgjengerens prosjekter. Tidligere olje- og energiminister Odd Roger Enoksen skulle legge fram en støtteordning for fornybar energi som var minst like god som ordningen med grønne sertifikater. Ordningen ble slaktet samme dag som den ble lansert, og den ble aldri godkjent av ESA. Tidligere statsråd Åslaug Haga skulle gjenoppta forhandlingene med Sverige om grønne sertifikater og i mellomtiden komme med en ordning som var like god som ordningen med grønne sertifikater. Forhandlingene står vel i

stampe, og investeringsstøtten fra Enova er langt fra å gi de resultater som sertifikatmarkedet ville ha gitt.

Tidligere statsråd Haga hadde en kongstanke om å utforme en helhetlig energimelding hvor en for første gang skulle se hele energisektoren under ett – en god kongstanke, synes nå jeg. Nåværende olje- og energiminister startet med å skrinlegge energimeldingen og satte seg heller et mål om å rydde pulten for overliggende saker. Dette innebar sløyfing av alt som ikke var strengt tatt nødvendig, og utarbeidelse av en overordnet strategi for energipolitikken går her under kategorien «unødvendig».

Spørsmålet en må stille seg, er vel om det er mulig å ha en mer pragmatisk holdning til et så sentralt politisk område som energipolitikken tross alt er for Norge. Norge er en stor energinasjon. Og mer enn vi trenger å rydde pulten, trenger vi en regjering og en statsråd som viser retningen for norsk energipolitikk i årene som kommer, og som er oppdatert etter det som ble skrevet i 2005. En overordnet strategi er en forutsetning for å kunne gjøre de riktige valgene og for å kunne velge de riktige virkemidlene.

Kristelig Folkeparti stiller seg bak representantforslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet om at det skal legges fram en melding om rikets energitilstand. Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre innførte i sin tid meldingen om rikets miljøtilstand i Miljøverndepartementet. Meldingen om rikets miljøtilstand legges fram hvert annet år. Med respekt å melde synes jeg representanten fra Arbeiderpartiet har en litt for enkel holdning til meldingen om rikets miljøtilstand og hvilken betydning den har i forhold til det miljøarbeidet vi har gjort de siste årene. Jeg tror at en lignende ordning i Olje- og energidepartementet ville kunne bidra til å reise en mer konstruktiv og strategisk debatt om norsk energipolitikk. Kanskje det kunne ha løftet Norge ut av den handlingslammelsen som vi i dag opplever.

Det er overraskende å høre representanten Terje Aasland si at han ikke er imot en melding om rikets energitilstand, men at den skal ikke være utledet av billig politisk retorikk. Men den er jo ikke det! Det var jo kongstanken – eller dronningstanken – til tidligere statsråd Åslaug Haga, og det var en god tanke. Det var hun som pekte på at en måtte se denne sektoren under ett, for å kunne ta de overordnede diskusjonene her i Stortinget. Dette er iallfall ikke et resultat av et eksternt politisk retorikkspill – kanskje internt. Det forteller ikke historien noe om ennå. Men at dette er et resultat av billig politisk retorikk, skjønner jeg ikke.

Gunnar Kvasheim (V) [10:26:54] (komiteens leder):

På bakgrunn av de visjonene og de ambisjonene som tidligere statsråd Åslaug Haga hadde når det gjaldt energipolitikken, er det for meg uforståelig at dagens regjering ikke ønsker å utarbeide et overordnet dokument om rikets energitilstand, slik som forslagsstillerne legger opp til. Det synes som om Hagas ønske om å få en helhetlig politikk på dette området nå er avløst av en fra-dag-til-dag-politikk hvor en tar sakene etter hvert som de måtte dukke opp. Det er en beklagelig endring. Derfor er det forslaget som foreligger til behandling i dag, viktig.

Vi står overfor veldig sentrale utfordringer innenfor

energipolitikken. Det er behov for en avklaring, og det er behov for en helhetlig tenkning. Ikke minst er det behov for en oppdatering i energipolitikken i lys av klimameldingen og i lys av de klimautfordringene vi står overfor. Men Regjeringens politikk på dette området er i stedet sterkt preget av at vi har hatt tre ulike statsråder som har hatt ansvar for dette området.

Regjeringens politikk – eller mangel på politikk – er også tydelig preget av den uenigheten som er mellom regjeringspartiene på dette området, og politikken er preget av manglende sammenheng mellom det en sier en skal gjøre, og det en faktisk gjør. Tydeligst ser en kanskje dette siste på området fornybar energipolitikk, hvor det skjer svært lite som utløser ny produksjon, mens retorikken går på at en har et mye høyere ambisjonsnivå enn det en i praksis leverer.

Det er i dag behov for en gjennomgang av potensialet og målsettingene innenfor de ulike energiteknologiene og en plan for systematisk satsing på disse. Det sies at Regjeringens politikk er avklart – den er avklart i Soria Moria-erklæringen, så her er det ingen tvil om hvilken politikk som gjelder. Det stemmer ikke med den debatten som en kan følge i avisene og i andre medier. Senest for få dager siden gikk Ola Borten Moe – ingen usentral person for regjeringspartiene, og leder av næringskomiteen – ut og sa at han var imot at kabelkapasiteten ble bygd ut fra Norge til andre land. Det er et helt fundamentalt spørsmål innenfor energipolitikken, og det er det motsatte av det f.eks. representanten Terje Aasland signaliserte. Hva er det som gjelder for regjeringspartiene? Det kunne det være nyttig å få nedtegnet i et slikt dokument, slik at en ikke må høre på radio fra dag til dag for å følge med på hva de ulike partiene mener, og summere dette opp etter beste skjønn selv for å forsøke å få et bilde av hva som er Regjeringens politikk. Det burde vært avklart i et slikt overordnet dokument.

Det var for øvrig et ganske oppsiktsvekkende innlegg som Terje Aasland holdt i dag. Hele retorikken til Arbeiderpartiet, om at man har en kraftig underbalanse når det gjelder energiforsyningen, og at vi derfor trenger gasskraftverk m.m., er nå erstattet av en slags tilbakelemt holdning om at vi egentlig har den energiproduksjonen vi trenger – vi kan godt få mer, men det er ikke utløst av et behov. Den argumentasjonen har jeg gjort meg til talsmann for tidligere, at vi skal klare å dekke vårt eget behov, men vi trenger økt produksjon, for vår ambisjon bør være å være en betydelig nettoeksportør i et normalår. Men sammenligner en Terje Aaslands retorikk i dag med Jens Stoltenbergs retorikk da en jobbet fram gasskraftverket, er det jo en diametralt motsatt måte å tenke på. Det er oppsiktsvekkende, og jeg ser faktisk den litt tilbakelemt holdningen igjen i Regjeringens manglende engasjement når det f.eks. gjelder fornybar energiproduksjon.

Jeg merket meg også Terje Aaslands synspunkt når det gjelder rikets miljøtilstand, som han mente var utgått på dato. Jeg ser fram til at representanter fra Regjeringen vil avklare om det er deres politikk, eller om dette er nok et uttrykk for at når det gjelder energi- og miljøpolitikken, gjelder den loven at enhver får utforme den politikken en

til enhver tid ønsker, og så får en som best en kan, summere opp hva som måtte være helheten i Regjeringens politikk.

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:31:52]: Regjeringa presenterte hovedtrekkene i sin energipolitiske handlingsplan i Soria Moria-erklæringa. Der legger vi til grunn det som er grunnlaget for Regjeringas arbeid i denne stortingsperioden. Den helhetlige energipolitikken som er trukket opp i Soria Moria-erklæringa, ligger fast, og politikken er allerede fulgt opp med omfattende tiltak. Vi vil også legge fram flere viktige saker for Stortinget i løpet av denne våren.

Det har i løpet av perioden 2006–2008 skjedd en betydelig økning i produksjonskapasiteten i norsk elektrisitetsproduksjon. Det er kanskje et litt annet bilde enn det som tegnes i Stortinget her i dag. Videre ligger det mange nye prosjekter til konsesjonsbehandling i NVE. Det var også en flaskehals som Regjeringa måtte rydde opp i da vi overtok regjeringsmakta. Regjeringa har lagt til rette for en effektivisering og en styrking av konsesjonsbehandlinga av nye prosjekter gjennom økte bevilgninger til NVE. I løpet av 2009 vil NVEs konsesjonsbehandlingsskapasitet være doblet sammenlignet med 2005. Det er også innført en sterkere prioritering mellom saker for å sikre at NVEs konsesjonsbehandlingsskapasitet benyttes så effektivt som mulig. Prosjekter som raskt kan bidra til å styrke forsyningssikkerheten, særlig i utsatte regioner, prioriteres høyt, og det er videre utarbeidet kriterier for å prioritere de minst konfliktfylte og de mest realistiske vindkraftprosjektene innenfor de enkelte nettregionene. Vi har derfor lagt et godt grunnlag for en videre økning i elektrisitetsproduksjonen i årene framover.

En langsiktig satsing på å fremme miljøvennlige energiløsninger er en viktig del av denne energipolitikken. I statsbudsjettet for 2009 ble Grunnfondet økt med 10 milliarder kr. Regjeringa forslo å styrke satsinga på miljøvennlig omlegging av energibruk og energiproduksjon med ytterligere 1,2 milliarder kr i 2009 gjennom tiltakspakka som ble lagt fram tidligere i år. Forslaget innebærer at aktiviteten på alle områder innenfor energiomlegginga kan økes. Samlet kommer overføringa til Energifondet i 2009 opp i ca. 2,6 milliarder kr i 2009. Det er mer enn tre ganger så mye som satsinga i 2005, som var det siste året under den forrige regjeringa. For meg er det mer energiomlegging i det enn det er i forhold til en eventuell diskusjon om meldinger eller ikke.

Som et ledd i arbeidet med miljøvennlige energiløsninger jobber Regjeringa også videre med å etablere et felles marked for elsertifikater med Sverige. Ambisjonene er at de sentrale prinsippene for hvordan markedet skal utformes, og andre relevante spørsmål vil være på plass innen 1. oktober 2009.

Så har vi lansert og nå kommet i gang med jobbinga med åtte forskningssentre for miljøvennlig energi. Det er et viktig tiltak. Forskningssentrene vil samle det beste av norsk kompetanse til en langsiktig og fokusert innsats på viktige områder der Norge har fortrinn og konkurransekraft.

Vi har nå også prioritert jobbinga med å få realisert våre

ambisiøse målsettinger innenfor CO₂-håndtering – noe av det viktigste vi kan gjøre innenfor energiområdet framover. I statsbudsjettet for 2009 er det fulgt opp med en bevilgning som samlet sett beløper seg til 2,9 milliarder kr til jobbinga med prosjektene på Mongstad og Kårstø, forskning og teknologiutvikling og internasjonalt arbeid med CO₂-håndtering.

Så jobbes det med nett. Vi har omfattende utbedringer på gang med hensyn til overføringsnettet. Regjeringa er opptatt av å ha et sentralnett med tilstrekkelig kapasitet i hele landet. Det er et mål at overføringsnettet utvikles og utbygges på en samfunnsmessig rasjonell måte i hele landet. Når det gjelder arbeidet med å styrke kraftnettet nasjonalt og regionalt, vil jeg også vise til Statnetts nettutviklingsplan for 2008–2025, som viser hovedstrategien på dette området.

Så er det slik at jeg nå jobber med en egen proposisjon om fornybar energi-produksjon til havs. Den har jeg ambisjoner om å legge fram for Stortinget før sommeren. Det er en viktig proposisjon for å få et rammeverk og få på plass et grunnlag for å gi konsesjoner og på annen måte regulere forholdet til utbygging av vindkraft offshore. Det vil også bli lagt fram en strategi for marin fornybar energi i den forbindelse.

Jeg vil også kort vise til det arbeidet som nå er i gang med hensyn til evaluering av energiloven. Det er en prosess hvor vi hadde en høringsrunde før jul, og hvor jeg i løpet av kort tid vil legge fram for Stortinget forslag basert på tilknytningsplikt for produksjon på alle nettnivåer og tilknytningsplikt også for forbruk på regional- og sentralnettnivå – et viktig tiltak for å få ny fornybar energi inn i nettet.

Stortinget er også kjent med at man vil få presentert en proposisjon vedrørende utleie av vannkraft og offentlig eierskap med det første.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:37:11]: Statsråden prøver her å framstå offensiv ved å liste opp en rekke enkelt saker, når vi diskuterer behovet for å få en helhetlig melding til Stortinget for å få politiske avklaringer. Jeg ble ikke veldig imponert. En kunne jo – kontra skrytet av Enova – spørre hvor mange vindkraftprosjekter den rød-grønne regjeringa har gitt konsesjon til, og som har blitt iverksatt og bygd. Svaret er jo null. Så statsråden skal få slippe å svare på det.

En problemstilling er f.eks. dette med ledninger til utlandet. Der har statsrådens egne partifeller og en komitéleder på Stortinget sagt at man ikke vil ha mer kabling til utlandet, mens Regjeringa later som om de vil ha mer kabling til utlandet. Vi vet at Statkraft ønsker eller i hvert fall snakker om å bygge en kabel til Tyskland, men dette er egentlig en rolle som Statnett skal ha. Hvordan stiller statsråden seg til dette? Er det greit at kraftprodusenter bygger kraftledninger, slik at en og kan kontrollere markedet i større grad? Eller skal Statnett gjøre det, som tross alt er en myndighetsregulator?

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:38:16]: Jeg mener at noe av det vi har lyktes med i Norge i energisektoren, er at vi har hatt en åpenhet og et skille mellom produksjon og nettdrift. Når jeg er i andre land, enten i europeiske land eller som i forrige uke i Mexico, ser jeg at det er stor interesse for den norske modellen knyttet til dette. Det gir gode incitamenter til konkurranse på produksjonssida, samtidig som en ikke opplever låsing, at produsentene sitter med mulighet til å ha en egen styring med deler av nettet.

Min tenkning rundt det spørsmålet er at vi skal verne om den delinga vi har innenfor energinettet i Norge. Det er viktig at vi har nettoperatører som sørger for transportveier for kraften, og at vi har produsenter som konkurrerer om å produsere kraft på en effektiv måte fram til forbruker.

Ivar Kristiansen (H) [10:39:30]: Stortingspresident Jagland har slått noen store slag for å få de politiske debatene inn i stortingssalen. Han har tydeligvis talt for døve ører hos sine egne. Unntaksvis ser vi at regjeringspartienes løsgjengere uttaler seg om disse spørsmålene, men det i betydelig avstand fra denne sal.

Spørsmålet mitt går på hvorfor man faser ut Stortinget i disse helt sentrale spørsmålene. Hvorfor lovt statsrådens to forgjengere å presentere en stortingsmelding om energi for Stortinget? Var det de som sviktet, eller er det dagens statsråd som har sviktet, og som har bidratt til å fase ut Stortinget i disse for nasjonen aller største spørsmål?

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:40:28]: Jeg har lyst til å starte svaret med å skryte av forrige replikant, som faktisk gikk inn på en substansiell sak i energipolitikken, en sak som jeg mener er relevant i forhold til hvordan Energi-Norge kommer til å se ut framover.

Når det gjelder det mer prosessorienterte spørsmålet fra representanten Kristiansen, som jeg vel har svart på i Stortinget mellom fem og ti ganger tidligere, kan jeg godt gjenta mitt svar på det: Jeg mener helt generelt at politikken i praksis blir gjennomført gjennom konkrete vedtak i denne salen, gjennom proposisjoner og gjennom at man kommer videre med å utforme ny lovtekst, med å fatte vedtak knyttet til budsjettbevilgninger, og slik sett utforme den konkrete politikken. Jeg har selv sittet i denne salen i fire år, og vet forskjellen på å fatte et konkret vedtak gjennom et lovforslag, gjennom en budsjettbevilgning, og det å fremme og konkludere gjennom noe mer generelle formuleringer knyttet til en meldingstekst.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [10:41:39]: Ola Borten Moe sa det var et stort nederlag for Regjeringa da Ytre Vikna ikke fikk støtte fra Enova i desember. Da krisepakken til Regjeringa ble behandlet her i Stortinget nå i januar/februar, ble det også fra regjeringspartienes side her på huset skrevet merknader om Ytre Vikna. Siden statsråden holdt et innlegg om de konkrete sakene, og vil være der, utfordrer jeg på konkret politikk.

Mitt spørsmål er ganske enkelt å svare på: Kan statsråden fortelle Stortinget hvor mange vindmøller som har fått økonomisk støtte fra Enova eller fra andre støttesystemer som vi har hatt tidligere i perioden, og som også har

fattet en investeringsbeslutning, fra 2006 til 2008? Da har vi også satt noen tydelige årstall.

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:42:37]: Igjen kan jeg vise til spørsmålet fra representanten Solvik-Olsen, jeg tror han besvarte det spørsmålet for fem minutter siden.

Det som er saken i forhold til vindkraftsatsinga, er at vi har hatt betydelige utfordringer med kostnadsnivået på vindkraftprosjektene. Vi har sett en mangedobling av kostnadene knyttet til enkeltprosjekter de siste årene, og som har gjort at Enova har følt et behov for å gå ekstrarunder med vindkraftbransjen for å se på mulighetene for å få på plass vindkraftprosjekter til en kostnad som de mener står i forhold til produksjonen.

Jeg har ikke sett det som min rolle å overprøve Enovas vurderinger på det området eller gå inn og detaljstyre Enova i forhold til de vurderingene de har gjort når det gjelder hva som skal til for å nå Regjeringas målsetting på 3 TWh på vind. Isteden har jeg og Regjeringa gått inn og tilført Enova mer penger, sånn at de i framtida får mulighet til å gå inn i prosjekter med lavere lønnsomhet enn det de så langt har gjort. Vi har da også sett at Enova nå legger opp til en ekstra utlysning i forhold til vindkraft i løpet av 2009.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Erling Sande (Sp) [10:43:58]: Etter å ha høyrte innlegga frå opposisjonen i debatten her no må ein berre konkludere med at representanten Terje Aasland har rett i at dette er meir retorikk frå opposisjonen enn politikk. Ein prøver å svartmåle norsk energipolitikk, ein prøver å skape eit bilete av at norsk energipolitikk har stått stille i fire år. Det har han ikkje. Då må ein bevege seg ut av denne salen og reise rundt i landet og sjå kva som skjer, både på energisektoren og på varmesektoren.

Det blir hevda at Regjeringa ikkje har nok verkemiddel eller ikkje har dei rette verkemidla. Då måtte ein kunne forvente at opposisjonen her kjem med nokre alternative verkemiddel, så ein kunne diskutere innhaldet. Men det gjer opposisjonen altså ikkje. Ein hevdar at Regjeringa har feil energipolitikk. Ja, då må ein kunne kome opp med ein alternativ energipolitikk som ein kan drøfte i denne salen. Men det gjer ein ikkje. Det ein gjer, er å spørje etter stadig nye meldingar og ein repetisjon av det som er Regjeringa sin energipolitikk, for å drøfte kor bra eller mindre bra han er. Eg har ikkje høyrte ein einaste av aktørane som opposisjonen viser til, som seier at vi no treng å få repetert Regjeringa sin energipolitikk, Stortinget sine mål for energipolitikken. Det aktørane ber om, er konkrete grep som styrker energipolitikken. Desse grepa er Regjeringa godt i gang med å ta. Nokre er allereie gjennomførte, andre er på trappene.

Terje Aasland (A) [10:45:48]: Aller først må jeg benytte anledningen til å takke saksordføreren for positiv omtale i hans siste innlegg akkurat nå.

Jeg har lyst til å starte med å si at jeg på ingen måte er prinsipielt imot en handlingsplan når det gjelder en helhetlig tenkning rundt energipolitikken. Men som jeg sa i mitt hovedinnlegg, tror jeg tid og sted ikke er på plass nå. Hvis vi hadde utarbeidet det som opposisjonen nå foreslår, en melding om rikets energitilstand, ville den selvfølgelig ikke distansert seg fra det som er Soria Moria-erklæringen. Tvert om ville den underbygd de punktene som ligger i Soria Moria-erklæringen. Det er ikke noe grunnlag for at regjeringsfraksjonen i utgangspunktet har endret synspunkter i de årene som har gått. Tvert om er det en rekke forhold som tilsier at en kanskje ikke behøver å forhaste seg i den situasjonen vi er i nå. Samtidig har Stortinget på overordnet nivå, ikke minst gjennom budsjettene, diskutert akkurat det temaet vi er inne på gjentatte ganger, uten at opposisjonen har kommet med noe konkret alternativ til det som har vært regjeringens utgangspunkt.

Så er forholdet til kraftutveksling tatt opp, og det blir henvisning til Ola Borten Moe. Jeg vil henvisne til Regjeringen. Er det noe som tilsier at Regjeringen har endret strategi på kraftutveksling? Overhodet ikke – forholdet til kraftutveksling og strategien rundt det ligger selvfølgelig fast. Det er altså en forutsetning for framtidige investeringer at det er god kraftutveksling mellom Norge og de andre nordiske og europeiske landene. Hvis ikke er det et grunnlag for at en faktisk ikke får investert en ny krone i ny kraftproduksjon. Utgangspunktet for det er jo markedet. Det er det som er hovedproblemet i det forholdet vi diskuterer.

Men for å ta rikets miljøtilstand først, som det også ble henvisning til, sa ikke jeg at en skulle kutte ut den formen for tenkning. Jeg sa bare at måten det ble gjort på, kanskje var litt gammeldags. Vi har faktisk diskutert om ikke rapporteringsformen burde bedres, tilgjengeligheten bli større og aktualiteten bedre gjennom den rapporteringen som foregår, og at kanskje ikke akkurat denne behandlingen i denne sal bringer landet framover.

For å avslutte: Hovedproblemet, som jeg sa, er at det er markedet som energiproduksjonen og elektrisitetssystemet henger seg på – de fire siste år var det 35 TWh netto eksport fra dette landet. Det er klart at det i utgangspunktet også er et resultat av lav pris – det er det det er koblet opp mot. Da er det vanskeligere å foreta investeringer. Spørsmålet er støttesystemer – vi er enige om grønne sertifikater, men hvor langt er opposisjonen villig til å gå for å få et støttesystem som utløser kraft vi i utgangspunktet ikke har bruk for i Norge pr. dags dato?

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:49:12]: Problemet med norsk energipolitikk og Regjeringens politikk er ikke at den har stått stille, men at den har beveget seg over hele banen uten særlig retningssans. Det vi nå ser, er enkeltrepresentanter fra de rød-grønne partiene komme med utspill som blir fullstendig avvist av andre enkeltrepresentanter i denne sal. Det er derfor det er behov for å få en helhetlig politikk.

Det er helt riktig som representanten Aasland sier, at det ikke er veldig mange der ute som ber om å få en kopi av Soria Moria-erklæringen som en stortingsmelding. Det vi ber om, er å få en politikk som henger sammen, og

som virker, der en f.eks. sier at en skal ha grønne sertifikater som inkluderer småkraftverk, og som ikke ekskluderer dem. De aller fleste som har sett på saken, sier jo at mangelen på småkraftverk i et grønt sertifikat-system er årsaken til at en ikke har fått en avtale med Sverige. Det er jo derfor vi hadde håpet at en energipolitisk handlingsplan, eller en rikets energitilstand, hadde gjort at Regjeringen måtte sette seg ned og kvantifisere tilbud og etterspørsel, forventninger om økt produksjon på industrien i framtiden, forventninger om husholdningers strømforbruk i framtiden, forventninger om elektrifisering av bilparken i framtiden, og sørge for at tilpasningen på produksjons-siden var der, at utbyggingen av et nett til Europa var på plass, og også i forhold til elektrifisering på norsk sokkel. Det er jo det som mangler.

En skal altså ha en satsing på havvindmøller som skal være enorm, vi snakker om hundrevis TWh – tusenvis TWh av og til, når en er på det mest optimistiske. I en samtale med Statnett forrige uke ble jeg fortalt at det ikke er en sjanse i havet – bokstavelig talt – for at Statnett kan bygge et strømmett der ute som kan frakte denne strømmen noen plass. Allikevel er en i alle debatter hyperoptimistisk i forhold til hvor mye strøm en skal få fra norsk havbasert vindkraft i 2020. Teknologirådet har jo allerede regnskapsført 5 TWh. Det er prinsippet om å få en stortingsmelding om energipolitikken som er det viktige her.

Representantene Aasland og Sande etterlyser at vi må begynne å diskutere enkelthetene i sakene her. Hadde vi kommet med mange konkrete forslag, slik vi har gjort i andre saker, ville de blitt avvist fordi en var uenig i akkurat det konkrete forslaget som vi kom med. Det er derfor vi bevisst unnlater å komme med noe konkret, så Regjeringen selv får fullmakt til å legge det fram – men at en gjerne, sett fra opposisjonens side, tar diskusjonen internt og ser på hvilke justeringer en må gjøre.

La meg komme med ett eksempel fra dagens debatt: Jeg utfordret statsråden i forhold til Statnett og Statkraft om bygging av kabler til utlandet. Jeg tenker, sa Terje Riis-Johansen. Men det er jo Regjeringen som burde tenkt, for i dag har Statkraft mulighet til å bygge den kablen til utlandet, med mindre Statnett sier at de vil gå inn i prosjektet. Men statsråden gir jo her et signal om at de ikke ønsker at Statkraft skal kunne bygge dette. Det er slike ting som burde kommet i en stortingsmelding, og ikke bare som en jeg tenker-setning i Stortinget. Hvordan i alle dager skal Statnett kunne agere med en slik statsråd?

Ivar Kristiansen (H) [10:52:32]: Talsmenn for regjeringens partiene har jo en tilnærming til denne debatten som ganske enkelt illustrerer behovet for at vi skulle ha hatt en stortingsmelding om disse spørsmål.

Til saksordføreren, som på nytt tillater seg å si at opposisjonens partiene driver med svartmaling, vil jeg si at vi gjør jo ikke det. Vi gjør jo bare det samme som hans partifeller gjorde i regjering. To tidligere statsråder har nemlig lovet Stortinget å presentere en stortingsmelding; de store spørsmål, de store utfordringene for nasjonen på dette området skal behandles i Stortinget. Det er det vi etterlyser. Og vi stiller spørsmålet: Hvorfor har man ikke tatt seg

bryderiet med å presentere disse for nasjonen og for Europa meget store spørsmål – energinasjonen Norges fremtid videre? Jeg konstaterer bare at svaret i dag er Soria Moria anno 2005. I de øvrige behandlinger vi har hatt av energipolitiske spørsmål, har ethvert svar vært Enova.

Man etterlyser her i dag opposisjonens forslag. Vi hadde gått lediggangens runde i komiteen hvis ikke det hadde vært for opposisjonens forslag i disse spørsmålene, som vi har presentert gang på gang i Stortinget i løpet av snart fire år. Men det som er bedrøvelig, er at dagens regjering på dette politiske området velger å fase ut Stortinget. Og igjen: Når stortingspresident Jagland gang på gang har bedt om at de store politiske debattene må vi i større grad ha i Stortinget og ikke i media, er det bare å registrere at Jaglands budskap ikke blir lyttet til i det hele tatt innenfor regjeringens partiene.

Hvordan skal vi nå vår målsetting om 30 TWh ny fornybar energi innen 2016? Hvordan skal vi makte å elektrifisere sokkelen, som vi har som beslutning i klimaforliket? Hvordan skal vi unngå at våre beste krefter, herunder statens eget selskap, Statkraft, bruker titalls milliarder bare i utlandet? Hvordan skal vi legge til rette for at noe av denne energiskapingen skal kunne skje i Norge? Det er disse spørsmålene som hadde fortjent en annen skjebne enn at man viser til svartmaling fra opposisjonen. I så fall er det flere enn opposisjonen som har sikket, og det i form av formidable løftebrudd fra to tidligere statsråder i departementet.

Regjeringen kommer med en serie stortingsmeldinger nå før sommeren. Man har altså helgardert seg mot at Stortinget skal komme i befatning med disse viktige politiske spørsmål.

Gunnar Kvasheim (V) [10:55:48]: For få år siden sa nåværende statsminister Jens Stoltenberg: Dette er bakteppet for norsk energipolitikk. Vi har et stort underskudd på kraft, som fører til at vi importerer store mengder sterkt forurensende kullkraft. Derfor må vi felle sentrumsregjeringen, og derfor må vi bygge gasskraftverk på Kårstø uten krav om renseanlegg, fordi vi trenger denne kraften nå, for vi er i en underskuddssituasjon.

I dag sier Arbeiderpartiets fremste talsmann i denne debatten at situasjonen er den at Norge nå i et normalår er eksportør av energi, og at vi i bunn og grunn ikke trenger ny produksjon for å dekke eget behov, om man ser bort fra situasjonen i Midt-Norge.

Dette er to vidt forskjellige tilnærminger til de energipolitiske utfordringene. Vårt spørsmål er: Hvilken av disse inngangene i energipolitikken har dagens Stoltenberg-regjering? Det er noe av det vi hadde ønsket å få avklart i en handlingsplan for energipolitikken. Isteden må vi altså følge med i avisene og prøve å tolke signalene som best vi kan, for å få et bilde av hva som er Regjeringens energipolitikk. Når det gjelder kraftutveksling med utlandet, sies det her at Regjeringens politikk ligger fast. Ja vel, men hva betyr det da at den fremste næringspolitikeren for regjeringens partiene, lederen av næringskomiteen, Ola Borten Moe, sier at i det i bunn og grunn er helt feil tenkt at vi skal ha kraftutveksling med utlandet? Forstår ikke re-

presentanter for regjeringspartiene at dette skaper uklarhet, ikke bare hos opposisjonen, men hos alle aktørene innenfor det energipolitiske området?

Det er denne type spørsmål som en stortingsmelding om energipolitikken kunne ha avklart. Vårt poeng er ikke å svartmale. Vårt poeng er å prøve å finne ut av den uklarhet som nå råder, og få et bilde av hva som er Regjeringens politikk på dette helt avgjørende området.

Så blir det sagt at opposisjonspartiene ikke har noe alternativ. Det er feil. Den forrige regjeringen hadde et opplegg for grønne sertifikater, som dagens regjering valgte vekk. Det ville ha gitt mye mer ressurser til fornybar energiproduksjon, og det ville ha gitt resultater på områder hvor det i dag er stillstand.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 1.

(Votering, sjå side 2459)

Sak nr. 2 [10:58:38]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Tord Lien, Ingrid Skårmo, Ivar Kristiansen og Peter Skovholt Gitmark om en petroleumsmelding (Innst. S. nr. 177 (2008–2009), jf. Dokument nr. 8:21 (2008–2009))

Presidenten: Etter ønske frå energi- og miljøkomiteen vil presidenten gjere framlegg om at taletida blir avgrensa til 5 minutt til kvar gruppe og 5 minutt til statsråden.

Vidare vil presidenten gjere framlegg om at det blir gitt høve til tre replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av Regjeringa innanfor den fordelte taletida.

Vidare gjer presidenten framlegg om at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Det er vedteke.

Erling Sande (Sp) [10:59:50] (ordførar for saka): Representantforslag nr. 8:21 er eit framlegg frå representantar frå Høgre og Framstegspartiet om å fremme ei sak om ei olje- og gassmelding som omhandlar Regjeringa sine planar for vidare utvikling av olje- og gassressursane våre, med ein medfølgjande tidsplan. Forslagsstillarane peikar på at vi her snakkar om store og viktige ressurser, at det har vore vanleg å leggje fram meldingar om petroleumpolitikken med jamne mellomrom, og at dei òg kunne tenkje seg ei slik melding no. Eg går ut frå at ein frå forslagsstillarane si side vil framføre ytterlegare argumentasjon for framlegget sitt.

Fleirtalet viser til at departementet er i slutfasen av handsaminga av den 20. konsesjonsrunden. Det er i brev til komiteen av 3. februar d.å. peika på at det vil bli tildelt nye areal på delar av kontinentalsokkelen som til no i mindre grad er utforska. Samtidig er det nyleg tildelt areal i meir modne område i TFO for 2008, og arbeidet med ny tildeling i modne område gjennom TFO for 2009 er ikkje «snart i gang», slik det

står i merknadene – den er i gang. Den blei utlyst den 9. mars.

Regjeringa arbeider med ein forvaltningsplan for Norskehavet, der målet er ei berekraftig utnytting av ressursane i dette viktige havområdet, samtidig som vi i tråd med denne regjeringa sin politikk tek omsyn til dei økosystem som finst i havet, og som er sårbare. Arbeidet med forvaltningsplanen vil òg ha med vurderingar knytte til rammene for eksempelvis petroleumsutvinning og offshore energiproduksjon.

I tillegg arbeider departementet med fleire store saker som t.d. realisering av Skanled, ein arbeider med Goliatfeltet, karbonhandtering og oppfølging av EU sin klima- og energipakke. Fleirtalet gjev ei tydeleg støtte til statsråden si prioritering når det gjeld å fokusere på desse store oppgåvene som her er omtalte, framfor å starte arbeidet med ei ny stortingsmelding om norsk petroleumsverksmd. Fleirtalet gjev derfor ikkje støtte til framlegget, og rår Stortinget til å innta den same haldninga.

Lat meg avslutningsvis få knyte nokre ord til det faktum at vi endå ein gang diskuterer om Regjeringa bør leggje fram nye dokument der ein gjentek den politikken som skulle vere godt tilgjengeleg for opposisjonen og for oss alle gjennom den plattformen denne regjeringa styrer på. Vi har altså ein opposisjon som i liten grad klarar å samle seg om noko alternativ til Regjeringa sin politikk, men gong på gong ynskjer å få repetert dei tankar og mål Regjeringa har for dei ulike delane av energipolitikken.

Eg synest det er særleg paradoksalt at Framstegspartiet og Høgre, som likar å ha ein brodd mot unødig byråkrati, ynskjer å vri statsråden og Regjeringa sitt arbeid frå å levere konkrete resultat på området og over til nye, store papirarbeid. Når ein kjem med to framlegg og minst ein interpellasjon til Stortinget i dag, som knapt nok inneheld nokre nye politiske grep, så kan det vere vanskeleg som posisjonspolitkar å vite om ein skal glede seg over at Regjeringa ikkje har nokon offensiv konkurrent på energiområdet, eller om ein skal konkludere med at Regjeringa sin politikk har den nødvendige støtta i Stortinget. Når ei regjering blir bedt om å utforme nye meldingar såpass langt ute i ein valperiode, kan ein jo òg tolke det som om opposisjonen førebur seg på at Regjeringa skal halde fram nokre periodar til. Det hadde jo vore gledeleg om det var tilfellet!

Torny Pedersen (A) [11:04:08]: I denne saken kan jeg være enig i noe av det opposisjonspartiene tar opp i Innst. S. nr 177 for 2008–2009, bl.a. det med at vi har hatt tre statsråder i løpet av denne perioden. Dette er selvfølgelig ikke problemfritt, og det vet alle partiene på Stortinget. Opposisjonen klager også på for lite saker fra dette departementet. Dette kan til dels være et resultat av flere statsrådskifter, men nå kommer sakene.

Olje- og energidepartementet og Regjeringen har valgt å konsentrere seg om store enkeltsaker i stedet for en større petroleumsmelding. Det er riktig at vi har hatt en petroleumsmelding hvert annet år, men det er vel ikke helt riktig at vi står uten en overordnet petroleumpolitikk fordi den ikke kommer i år. Det er vel engang slik at den ene

meldingen gjelder til en ny er vedtatt, og jeg føler ikke at selskapene ser på dette som det største problemet de har.

Denne regjeringen fører en aktiv letepolitikk og er opp-tatt av å opprettholde et høyt aktivitetsnivå på norsk sokkel. Derfor er det viktig at bl.a. saken om Goliat snart er i Stortinget. Vi får også saken om en forvaltningsplan for Norskehavet. Selv om det er Miljøverndepartementets sak, er den utrolig viktig også for Olje- og energidepartementet og hele Regjeringen og for framtidens sameksistens i havet. Da dreier det seg ikke bare om hvor fiskeriaktiviteten skal foregå, men også om petroleumsvirksomhet og offshore energiproduksjon.

Vi får også en sak til Stortinget om justeringer i petroleumsløven, der bl.a. ansvaret for fjerning av innretninger er tema, og der tilpasninger av regelverk med hensyn til tredjepartsbruk av innretninger også blir omtalt.

Det har heller ikke vært noen plankekjøring å få fram saken om Skanled, og også den vil komme til Stortinget så raskt som mulig – og likeens saken om utleie.

20. konsesjonsrunde er rundt hjørnet, og den vil dreie seg mye om aktivitet og verdiskaping i nordområdene.

Jeg er ikke i tvil om at petroleumsvirksomheten vil få stor betydning for sysselsetting og næringsutvikling i nord. På grunn av dette representantforslaget – Dokument nr. 8:21 for 2008–2009 – får jeg heldigvis muligheten til å si noen ord fra talerstolen i Stortinget om Arbeiderpartiets syn på framtidig petroleumsvirksomhet i Nordland VII og Troms II. I denne innstillingen, og gjennom mange andre uttalelser, gjør Høyre og Fremskrittspartiet en stor sak av at Arbeiderpartiet ikke vil flagge hva vi mener om denne viktige saken i framtiden. Jeg spør: Hva var vitsen med innholdet i forvaltningsplanen, som hele Norge tiljublet, og hva var vitsen med å bruke flere hundre millioner kroner på seismikk og miljøundersøkelser dersom man hadde bestemt seg på forhånd?

Arbeiderpartiet følger det vi sa i innstillingen til forvaltningsplanen. Framtidige avgjørelser skal bygge på kunnskap, ikke på synsing og fordommer. «Arbeiderpartiet utviser klokskap ved å holde dørene åpne for videre vekst og utvikling utenfor kysten i Nord-Norge», skriver administrerende direktør i Oljeindustriens Landsforening i VG 10. februar 2009.

Vi svikter ikke Nord-Norge og petroleumindustrien, som Høyre vil ha det til. Kunnskap har alltid vært godt å ha. Arbeiderpartiet er innstilt på å finne løsninger som ivaretar viktige økologiske ressurser i samhandling mellom fiskeri og petroleumsvirksomhet, men først ved evalueringen av forvaltningsplanen i 2010 tar vi beslutningen.

Vi har fått en Nord-Norge-politikk som løfter landsdelen. Petroleumsvirksomheten er en stor del av det hele. Her ligger framtidens utfordringer når det gjelder olje og gass, og her har Regjeringen et stort fokus. Arbeidsplasser og næringsutvikling er stikkordene. Vi rødgrønne jobber godt faktisk uten en ny petroleumsmelding.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:09:32]: Det er ikke noe galt med selvtiliten til Regjeringens talsmenn – det er åpenbart. Men det er jo hyggelig å registrere at menings-

målingene viser at befolkningen ikke biter på det i de fleste tilfeller.

Igjen diskuterer vi her prinsippet om å få tilbake en overordnet stortingsmelding. På dette området er det faktisk et prinsipp som tidligere storting og regjeringer har levert på i 34 år. Det er altså ikke slik at en plutselig nå ønsker å innføre en ordning med «unødig byråkrati», slik Senterpartiet nå plutselig kaller stortingsmeldinger. Det har altså vært en tradisjon de siste 34 år at en årlig – eller i hvert fall annethvert år – har kommet til Stortinget, fått politisk debatt og gjort vedtak om hva som skal være rammeverket og strategien på norsk petroleumspolitik. Det var inntil vi fikk dagens regjering. En strategisk tilnærming mener jeg er viktig, for da får vi dette forankret svart på hvitt. Den er etterprøvd. Regjeringen må leve opp til den og vise om de leverer eller ikke. Den gir forutsigbarhet til næringen, den er gjennomtenkt fordi en får debattert den i det åpne rom, og den er ikke minst forankret i Stortinget, det øverste politiske organet i Norge når det gjelder å gi lover og gi bevilgninger. Men dette er altså bare «byråkrati». Det sier litt om maktarrogansen som kommer fra en flertallsregjering.

Det må jo også være pinlig for andre departementer, som skryter hemningsløst hver gang de leverer en stortingsmelding. Da Regjeringen leverte perspektivmeldingen for et par måneder siden, var jo det veldig viktig for å stake ut Norges kurs, og da utenriksministeren leverte sin melding om norsk utenrikspolitikk, var det også svært viktig for å vite hvilken retning vi skal gå i. Men det er bare «byråkrati», skal vi tro energipolitikerne til de rødgrønne partiene.

Statsråden var nettopp på skrytetur til Mexico. Min påstand er at den turen ikke ville ha vært mulig hvis statsrådens tilnærming i oljespørsmål hadde vært gjeldende de siste 30 årene, for da ville en ikke ha fått til den bransjen som en har fått, og det gode samarbeidet som er på plass.

Regjeringen ønsker å slippe å bruke tid på en stortingsmelding. Jeg må spørre meg: Er det fordi de synes det tar tid å debattere den i Stortinget? Eller er det fordi det tar tid å føre den i pennen? Jeg tror ikke noen av delene egentlig koster regjeringskollegiet og departementet særlig mye tid, så det kan ikke være grunnen. Da er det bare en grunn som gjenstår: Det tar tid å avklare innholdet internt i Regjeringen. Det tror jeg er hovedårsaken til at vi ikke har fått en stortingsmelding verken om petroleumspolitik eller energipolitikk de siste tre og et halvt årene. For det ville ha tatt utrolig med tid, og Regjeringen har åpenbart vist at det ikke er mulig å gjøre det i praksis. Et eksempel på det fikk jeg da jeg var på Natur og Ungdoms sommerleir i juli i fjor. Arbeiderpartiets representant satt og sa at oljeindustrien i Norge er skyld i at millioner mennesker dør i Afrika på grunn av klimaendringer; vi må kutte i norsk olje- og gassvirksomhet. Uken etter var jeg på Energirikekonferansen i Haugesund, der Arbeiderpartiets representant – en annen person, men også et annet publikum – sa at olje- og gassvirksomheten i Norge er svært viktig for å bevare verdens miljølstand, og for å bedre den i forhold til å bruke kull. Det var to fullstendig forskjellige budskap fra det samme partiet. Det er ikke rart en ikke klarer å

legge fram en stortingsmelding i Stortinget når en faktisk står for én politikk om gangen.

Dette skjer i en tid da energispørsmålet blir stadig viktigere, der vi ser at EU oftere og oftere henvender seg til Norge for å kjøpe mer norsk gass, og der vi ser at konflikten rundt energiforsyning, til og med i Europa, blir stadig mer sentral. Kutt i energitilførsel er altså ikke bare noe en opplever i ustabile tredjeland, men det er faktisk noe som våre naboer i sørøst opplever nesten årlig. Når en ser på de konkrete problemstillingene som er i petroleumssektoren, med kutt i petroleumsforskning – som altså skal legge grunnlaget for framtidig verdiskaping – så viser det at det er ingen helhet.

Når en ser på debatten rundt leteareal – der budsjettmerknadene fra de rød-grønne partiene sier at her skal vi kjøre en stø kurs og opprettholde tempoet, mens det i mediedebatten er flere av de samme politikerne som går ut og sier at nå må vi ha en fem års pause i ny oljevirksomhet i Norge – er det ingen troverdighet i dette. Da TFO for 2008 ble utsatt, var det ingen begrunnelse. Da den 20. konsesjonsrunden ble utsatt med ett år, var det ingen begrunnelse. Ja, begge kom i gang, men poenget er at det var en uforutsigbarhet som bransjen ikke er tjent med. Når en ser på behovet for infrastruktur for gass, var det en av de viktige grunnene til at jeg tok opp dette i en interpellasjon om Troll Utvikling og stopp av det prosjektet. Nå ser man altså at debatten kommer opp: Hva skal de gjøre når de skal bygge ut gassfelt i Midt-Norge, Onyx-prosjektet og Victoria-prosjektet, der det ikke er gassinfrastruktur ut? Regjeringen sa nei til ett prosjekt, men de kom aldri med en helhetlig tilnærming som skulle være alternativet. Derfor er det behov for en stortingsmelding.

Jeg tar hermed opp forslagene som Fremskrittspartiet er med på.

Presidenten: Representanten Ketil Solvik-Olsen har teke opp dei forslaga han refererte til.

Ivar Kristiansen (H) [11:14:59]: Vi er egentlig i akkurat den samme situasjonen i denne saken som i forrige sak. Det opposisjonen gjør, er å etterspørre hvorfor Regjeringen på dette området ikke har levert en stortingsmelding, som to tidligere statsråder fra den samme regjeringen har garantert Stortinget tidligere. Jeg synes representanten Torny Pedersen gav en rimelig god forklaring på hvorfor en sånn melding ikke er presentert, om enn ikke helt fyllestgjørende. Men vi får bare ta til etterretning at heller ikke i dette spørsmålet tar man veien om Stortinget. Vi vil utenfor dette hus få rikelig anledning til å diskutere disse spørsmålene de kommende seks måneder.

Det er bare å ta til etterretning at den næringen som står for rundt 25 pst. av all verdiskaping i Norge, som er Norges økonomiske lokomotiv, vår største kunnskapsnæring, ikke får en fortjenstfull behandling av næringens fremtid i denne salen. Det ansvaret får dagens regjering selv ta på seg. Og det er i en tid hvor vi er ved en skillevei innenfor norsk energipolitikk, norsk olje- og gasspolitikk, hvor vi vet at mangel på beslutninger nødvendigvis vil få store konsekvenser for fremtiden – konse-

kvenser for produksjon og også konsekvenser for landets økonomi.

Man stiller spørsmål om hvorfor man er for byråkrati, og henviser til at opposisjonen vil ha en stortingsmelding om dette. Det er et helt irrelevant spørsmål for øvrig. Og igjen til saksordføreren: Det spørsmålet må han i så fall rette til sine to partifeller som har vært statsråd i departementet tidligere, og som har lovt, med den største og blankeste selvfølgelighet, at også i denne stortingsperioden, som i de åtte–ni forrige stortingsperiodene, skulle Stortinget – naturlig nok – få en slik stortingsmelding til behandling. Jeg kan ikke unnså meg å si at dette bærer preg av en slags politisk arroganse, hvor man i disse spørsmålene også velger å fase ut Stortinget som organ.

Så blir det stilt spørsmålet med henvisning til forvaltningsplanen: Hva er vitsen med å stille spørsmål om hva slags standpunkt de enkelte partiene skal ha? Det er altså Norges økonomiske lokomotiv, som sysselsetter 150 000–200 000 mennesker, vår største kunnskapsindustri, som forventer et svar på disse spørsmålene. Jeg tror ikke man kan bruke forvaltningsplanen som noe skjold, vel vitende om at det er politiske forskjeller også blant regjeringspartiene. Når man stiller spørsmål til opposisjonen om hvorfor man forventer å skulle få klare svar, må man i hvert fall fra det største posisjonspartiet kunne stille det samme spørsmålet til sine medpartier i regjering, som allerede har konkludert. Og bare for å svare presist fra Høyres side: I spørsmål som går på Nordland VI, Nordland VII og Troms II, sier vi ja til lettevirksomhet med mindre forvaltningsplanen i sin konklusjon meget sterkt fraråder at man iverksetter aktivitet. Det tror jeg er et standpunkt som er ryddig og klart, og som også det største regjeringspartiet burde ha mannet seg opp til å innta.

Jeg tror hele omverdenen forventer at Norge skal ha en langsiktig politikk på dette området, i alle fall våre venner i Europa, som nok helst hadde sett at de i de neste ti årene kunne ha Norge som en langsiktig og sikker forsyner av energi til Europa. Men her gis det fra Regjeringens side utenfor stortingssalen signaler i hytt og vær som bare mest kan egne seg til å forvirre. Her kommer eksempelvis også et regjeringsoppnevnt utvalg, Utviklingsutvalget, og signaliserer hva de måtte mene om fremtiden på dette området. Det er klart at det gir grunn til bekymring når man ikke vil ha disse spørsmålene i det forum som burde behandle disse spørsmålene, nemlig Stortinget.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [11:20:08]: Siden 1974 har skiftende regjeringer funnet det viktig å legge fram en petroleumsmelding for Stortinget. Dette var – og er – for at landets nasjonalforsamling skulle ta de overordnede diskusjonene, diskutere framtid utfordringene til det som har vært og fortsatt er en av Norges viktigste næringer. Siden 1994 har det vært lagt fram en petroleumsmelding annethvert år.

Dagens regjering har ikke lagt fram noen petroleumsmelding for Stortinget. De har heller varslet at det ikke vil skje, til tross for gode tanker og gode intensjoner fra tidligere olje- og energiminister Åslaug Haga om å legge fram en energimelding som ville se helhetlig både på petro-

leums- og energisektoren og fornybarsektoren. Fra Kristelig Folkepartis side syntes vi dette var spennende tanker, men dessverre blir det nå ikke slik. Vi får et brudd med en 34 år lang historie.

Hvis det var noen gang Stortinget burde tatt en slik diskusjon, var det kanskje i 2008–2009. Vi har nok av fakta, nok av beskrivelser av de klimautfordringene vi står overfor. At landets nasjonalforsamling ikke da skal ta en helhetlig overordnet diskusjon om hvor veien går i forhold til petroleumsvirksomheten, ja det må jeg si er nokså oppsiktsvekkende.

Saksordfører Sande lister opp de forskjellige tiltakene og forskjellige politikkområdene som Regjeringen nå arbeider med, og det er alle tiltak som vil føre til økt klimagassutslipp. Det var TFO i 2008, det var ny konsesjon i TFO nå, og det var sluttforhandlingene i 20. konsesjonsrunde. Men spørsmålet blir jo da i forhold til det klimaforliket som Regjeringen har inngått med tre av opposisjonspartiene: Når skal vi ta den overordnede diskusjonen om hvordan denne sektoren også skal levere noe?

Vi har hatt petroleumsmeldinger i 34 år, og jeg tror det hadde vært lurt om vi fortsatte den tradisjonen, ikke fordi det er en tradisjon, men fordi det området vi nå snakker om, også må levere når det gjelder de klimautfordringer vi står overfor.

Da vi leste Aftenposten på søndag om finansminister Kristin Halvorsens tiltak for å få klimagassutslippene ned, var det nokså overraskende at den sektoren vi nå snakker om, ikke var nevnt med et eneste ord når det gjelder å være med på den klimadugnaden som vi må ha i gang hvis vi skal klare togradersmålet, som er et felles mål for Regjeringen og opposisjonen.

Vi er med på forslag nr. 1 i komiteens innstilling, hvor vi ber Regjeringen fremme en olje- og gassmelding. Grunnen til at vi ikke er med på forslag nr. 2, er at vi har en noe annen holdning enn det forslagsstillerne har til tempo i den framtidige oljeutvinningen på norsk sokkel.

Jeg registrerte med interesse Per Olaf Lundteigens utspill i går om å bremse utvinningstempoet på norsk sokkel. Til NRK uttalte Lundteigen at mer olje må spares på havbunnen. Han uttrykte også støtte til SVs landsmøtevedtak om nei til olje- og gassvirksomhet utenfor Lofoten og Vesterålen. Dette er i tråd med god Kristelig Folkeparti-politikk. Avslutningsvis vil jeg spørre olje- og energiministeren om følgende: Er statsråden på linje med sin partikollega i disse spørsmålene, eller skal vi nå også lytte til Soria Moria-erklæringen og det er svaret?

Det må være – jeg vet ikke om det er et parlamentarisk uttrykk – kjedelig å være stortingsrepresentant for regjeringspartiene siden alle gode tanker ble tenkt i 2005, og alt mulig annet de sier, skal vi ikke bry oss om, fordi det er ikke det som gjelder, selv om tankene er gode og tankene tar framtidssiktene på alvor. – Det er godt å få et godt smil av representanten Tore Nordtun ved min avslutning!

Gunnar Kvasheim (V) [11:25:18] (komiteens leder): Petroleumsnæringen er av stor betydning for Norge. Det er en næring som har stor verdi for Norge. Den genererer store inntekter, danner grunnlag for mange arbeidsplasser

og har svært mange viktige kompetansemiljøer knyttet til seg. Derfor er det forståelig at skiftende regjeringer helt siden 1974 har funnet det formålstjenlig å legge fram en petroleumsmelding for bred debatt i Stortinget.

Petroleumsnæringen i Norge er av stor betydning også i et europeisk energiperspektiv. Det som skjer innenfor norsk olje- og gasspolitikk, er av stor betydning for klimapolitikken og de resultatene en oppnår der. Derfor er det ikke slik at en har et redusert behov for å få en helhetlig gjennomgang av olje- og gasspolitikken. Det behovet har tvert imot økt. Det er i denne situasjonen dagens statsråd, i motsetning til sin forgjenger, har sagt nei til å ta i bruk dette virkemidlet, og i stedet sagt at en vil forme norsk olje- og gasspolitikk ved å ta stilling til den sak-for-sak-basert.

Jeg mener at det ville ha vært av stor verdi å få forankret en overbygning og en helhet på olje- og gasspolitikken gjennom en bred drøfting i Stortinget. Jeg tror en hovedgrunn til at Regjeringen har valgt vekk det å lage en slik helhetlig melding, er at indre uenighet ville gjøre en prosess med å lage en slik melding, meget krevende, for ikke å si umulig. For innenfor olje- og gasspolitikken er det slik at det er ytterpunktene i norsk politikk som nå samarbeider i regjering. På den ene siden har en SV, som var det eneste partiet som før forrige stortingsvalg gikk til valg på at en var imot all olje- og gassaktivitet i nordområdene. En har senere moderert seg og gått inn for å åpne betydelige områder, men dette var i alle fall utgangspunktet for partiet.

Vi opplever i dag at det kommer høyst ulike signaler fra sentrale representanter for regjeringspartiene – ja, ikke bare det, men også fra Regjeringen. Senest nå i helgen sa miljøvernministeren at han hadde et sterkt behov for og et sterkt ønske om å styre StatoilHydro mye sterkere og mer målrettet enn i dag. Det er interessant når en statsråd gir uttrykk for et slikt syn, å få vite om det er uttrykk for Regjeringens politikk.

Det har vært nevnt at Per Olaf Lundteigen i går gjorde seg til talsmann for en ny retning og et nytt innhold i oljepolitikken i forhold til det Regjeringen står for. Det ville også vært interessant i en oljemelding å få se den plattformen som Regjeringen har, i stedet for at en må lytte til ulike signaler, slik som en her står overfor.

Vi har også ulike signaler når det gjelder strategien i forhold til å åpne Lofoten og Vesterålen. Her vil Arbeiderpartiet vente med å ta en avgjørelse, mens Senterpartiet og SV har sagt nei. Jeg imøteser statsrådets vurderinger rundt dette oljepolitiske spørsmålet.

Vi vet altså lite om hva regjeringspartiene mener på sentrale områder i olje- og gasspolitikken. Det som er enda verre, er at det synes å være uklart hva Regjeringen mener. Regjeringen har sagt nei til å lage en oljemelding. Det synes jeg er beklagelig, og Venstre kommer til å stemme for det forslaget som foreligger til behandling i dag.

Statsråd Terje Riis-Johansen [11:29:34]: Aller først til det spørsmålet som representanten Kvasheim tar opp på slutten av sitt innlegg når det gjelder Lofoten og Vesterålen. Jeg gjentar her på Stortingets talerstol det som jeg

har sagt i andre sammenhenger, at jeg har stått på det standpunkt som gjelder for denne perioden, nemlig ikke å åpne det området som følge av de store ressursene som for øvrig er i området, og jeg mener vi skal ha svært gode grunner for å endre på det standpunktet som nå ligger til grunn for politikken.

Norsk olje- og gasspolitikk formes gjennom konkrete vedtak. Goliat, Skanled, TFO, 20. konsesjonsrunde, forvaltningsplanen for Norskehavet, petroleumsløvgivninga og jobbinga med CCSs CO₂-håndtering er konkrete eksempler på saker som former den langsiktige petroleumspolitikken i Norge.

La meg starte med Goliat. Operatøren leverte Plan for utbygging og drift – altså en PUD – for Goliat, den 18. februar. Planen er for tiden til behandling i departementet, og det er et mål for meg at den skal legges fram for Stortinget i løpet av vårsesjonen. Det er viktig å tenke på at Goliat på den ene siden er et relativt lite felt i forhold til mye av det andre som er utbygd. Det er f.eks. en tolvtedel av reservene i Ormen Lange. Samtidig er vi i en situasjon nå hvor oljeproduksjonen i Norge faller, og sånn sett er jo Goliat et viktig bidrag til å opprettholde produksjonen i Norge framover. Som industriprosjekt er Goliat likevel stort. Det er ikke så mange andre industriprosjekter i Norge som har en ramme på nærmere 30 milliarder kr, så det er ikke tvil om at fokus på det prosjektet kommer til å være stort framover.

Den 20. konsesjonsrunden handler om å gi selskapene tilgang til nytt leteareal, og det er viktig for å sikre nettopp den langsiktige virksomheten på norsk sokkel. I den 20. runden har vi fokusert på areal som ikke tidligere har vært tildelt, hvor det er mulig å påvise større funn som kan forsvare selvstendige utbygginger. Petroleumsvirksomheten kan gjennom en slik runde – og i denne konkrete runden – sånn sett få stor betydning både i forhold til selskapssetting og næringsutvikling og verdiskaping framover. Den 20. runden er nå i slutfasen, og jeg forventer å tildele nytt attraktivt leteareal denne våren.

Når det gjelder TFO, som også er blitt nevnt i dagens debatt, har jeg nettopp gjennomført en tildeling av areal i modne områder, altså TFO 2008. En ny runde med tildelinger i 2009 når det gjelder modne områder, er utlyst. Hensikten med TFO-ordningen er, som Stortinget er kjent med, å sikre en rask og effektiv leting i de modne områdene og i nærheten av den eksisterende infrastrukturen.

Så har vi arbeidet med forvaltningsplanen for Norskehavet, og som ressurseier er det i den forbindelse viktig for meg å peke på at vi bruker oljeselskapene for å skape verdier og ressurser til glede for fellesskapet på samme måte som vi bruker miljøbevegelsene og andre organisasjoner til aktivt å få en faktabasert politikktutforming når vi jobber med den type spørsmål. Det gjelder veldig konkret arbeidet med forvaltningsplanen for Norskehavet. Vi har holdt på siden januar 2007. Det skal bli en omfattende og god plan som tar opp det som går på petroleum, men som også tar opp i seg fiskeriaktivitet i forhold til skipstrafikk, mulig offshore energiproduksjon m.m. Stortinget vil få også denne saken til behandling. Det er Miljøverndepartementet som er ansvarlig departementet,

men det er en viktig sak også for meg og mitt departement.

Så har vi arbeidet med petroleumsløvgivninga og endringer i den. Jeg mener at det er en svakhet i eksisterende lovgivning som følge av at den ikke i tilstrekkelig grad åpner for å bruke eksisterende infrastruktur på sokkelen for å tilrettelegge for petroleumssinnretninger i CO₂-prosjekter. Det inviterer jeg Stortinget til å gjøre noe med i løpet av våren, og også foreta andre endringer i forhold til tredje parts bruk av innretninger og også forhold knyttet til seismikkinnstilling og sporing av det. Det er også en sak av betydning.

Nå ser jeg på lampen her at det er begrenset hvor mye mulighet jeg får til å gå inn på Skanled og på CO₂-håndtering på Mongstad. Begge prosjektene er store og viktige saker som for meg angir retning i forhold til engasjementet knyttet til petroleumspolitikken, og de har også, særlig gjelder det Mongstad-prosjektene, betydelige miljøeffekter og er viktige miljøprosjekter framover.

Hans Frode Kielland Asmyhr hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:34:58]: Poenget i forslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet er at man må ha en helhetlig tilnærming for å forankre politikken og se de ulike enkeltsakene i en sammenheng. Statsråden var selv inne på Goliat-prosjektet, som er et spennende prosjekt, og som vi håper vi får vedtak på så fort som mulig. Men i den forbindelse lurer jeg på hva slags tilnærming Regjeringen har hatt når det gjelder infrastrukturbygging på Goliat. Mer konkret: Har Regjeringen hatt en tilnærming der man ser kun Goliat-prosjektet isolert, når man tenker på hva slags rørsystem man eventuelt trenger, hva slags ilandføringstanker man har? Eller har man hatt en mer helhetlig områdepolitikk, der man har visjoner om hvem som skal foreta leteboring – og forhåpentligvis gjøre funn – og bygge en infrastruktur som legger til rette for at man også skal kunne koble opp andre felt, og bygge en infrastruktur som vil kunne ha en levetid og en horisont på 20–30–40 år? For det er ikke mulig etter mine perspektiv, med mindre man også har en helhetlig tankegang om hvor man vil, og da trenger man en stortingsmelding.

Statsråd Terje Riis-Johansen [11:36:05]: Jeg mener at det er mulig å ha en mening om hva slags posisjon Goliat-utbyggingen skal ha i forhold til petroleumsvirksomhet i nordområdene framover, uavhengig av en stortingsmelding. Det er jo nettopp noe av det Stortinget vil bli invitert til gjennom proposisjonen om Goliat. Så jeg synes vel akkurat det eksempelet er et veldig godt eksempel på at jeg har rett i min tenking og jobbing med hvordan sakene med fordel behandles.

Det er ikke så veldig lenge siden vi fikk planen fra Eni til departementet, så vi har fortsatt en del arbeid igjen på den både i departementet og i Regjeringa, så er det for tidlig konkret nå å gå inn og konkludere når det gjelder

innretningen på det prosjektet. Men de problemstillingene som representanten Solvik-Olsen tar opp, er helt relevante og av de tingene som jeg nå har på mitt bord, og der vi ser på hvordan utbygging av infrastruktur og utbygging av petroleumsvirksomheten i nordområdene skal foregå framover.

Ivar Kristiansen (H) [11:37:21]: Hvorfor lovet statsråd Riis-Johansens to forgjengere i statsrådstolen, Odd Roger Enoksen og Åslaug Haga, Stortinget en meget omfattende petroleumsmelding? Og hvorfor mener dagens statsråd at hans forgjengere ikke burde ha lovet Stortinget en slik melding?

Statsråd Terje Riis-Johansen [11:37:47]: Jeg kan nesten ikke svare for andre enn meg selv på den type spørsmål. Hva andre har tenkt og gjort, må de selv svare på.

Når det gjelder min holdning her, må jeg med respekt å melde si at jeg har svart på det spørsmålet relativt mange ganger. Jeg har allerede svart representanten Kristiansen på det en gang i Stortinget i dag. Jeg var også inne på det i mitt forrige svar. Det er et meget godt eksempel på hvorfor jeg mener at den måten jeg ønsker å jobbe på, er den riktige. Når det f.eks. gjelder spørsmålet om Goliat, som er et av de store petroleumspolitiske spørsmålene for Stortinget, vil Stortinget få den saken til behandling. Stortinget får mulighet til å mene noe om dette. Stortinget får mulighet til å komme med sine formuleringer og sine vedtak i forbindelse med utviklinga av oljepolitikken knyttet til Goliat-utbygginga gjennom proposisjonen og arbeidet med den.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [11:38:53]: Når jeg legger statsrådets innlegg ved siden av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigens uttalelse i går om å bremse utvinningstempoet på norsk sokkel, ser jeg lite samsvar. Statsråden brukte tid på å snakke om Goliat, et lite felt, men et stort industriprosjekt. Han brukte tid på 20. konsesjonsrunde, som er i slutfasen. Han brukte tid på TFO 2008 og ny utlysing i 2009 og forvaltningsplanen for Norskehavet.

Da den røde lampen begynte å lyse, gikk han over til endring av petroleumsgivningen, Mongstad og CO₂ og Skanled. Det forteller litt om statsrådets vektlegging av de utfordringene vi står overfor. Er det slik at statsråden er enig med Senterpartiets Lundteigen, som ønsker å bremse utvinningstempoet på norsk sokkel og heller spare det som er på bunnen, som har vært en politikk som mange norske politikere har stått for?

Statsråd Terje Riis-Johansen [11:39:59]: Jeg er helt uenig i at miljøsidene er lite vektlagt i min politikk. Det har aldri vært fremmet forslag tilsvarende det forslaget som jeg seinest for noen uker siden kom til Stortinget med, knyttet til miljøjobbing på Mongstad. Den innsatsen vi nå gjør for å få på plass en teknologi knyttet til fangst og lagring av CO₂, er unik i norsk sammenheng.

Det har aldri vært fremmet slike forslag før. Det er unikt i verdenssammenheng.

Som nevnt var jeg seinest i forrige uke i Mexico og diskuterte disse spørsmålene. Norge er helt i front med miljøjobbing når det gjelder fangst og lagring. Vi tar et internasjonalt ansvar ved at vi nå setter av 5 milliarder kr til å jobbe med miljøspørsmål, fangst og lagring, samtidig som vi inviterer andre land til å være med på våre prosjekter. Jeg skjønner ikke hvordan representanten Holten Hjemdal kan mene at min og Regjeringas vektlegging av miljø innenfor olje- og gassvirksomheten ikke er med på å løse miljøutfordringene innenfor denne sektoren. Jeg er helt overbevist om at vi er nødt til å knekke nye koder når det gjelder fangst og lagring, klare å fange CO₂ og få den ned på havbunnen istedenfor opp i atmosfæren. Det er det aller viktigste innenfor dette området.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Tore Nordtun (A) [11:41:32]: Det er på mange måter en ganske forunderlig debatt knyttet til dette Dokument nr. 8-forslaget.

Jeg har sittet i salen og lyttet til alle hovedinnleggene. Når man hører opposisjonen, kunne man tro at det har skjedd kolossale endringer i norsk petroleumspolitikken den siste tiden. Etter min oppfatning har det ikke det. Vi hadde en petroleumsmelding i Stortinget for noen år siden. Den ligger på mange måter fast og er stadfestet skikkelig godt i Soria Moria-erklæringen. Regjeringen utøver den politikken som ligger der. Så snakker man om at det er endringer her. Hva har skjedd i Nordsjøen? Hva har skjedd i Norskehavet? Hva har skjedd i Barentshavet? Er det de store endringene som har skjedd der? Konsesjonsrundene har gått slik som forutsatt. Tildelinger har skjedd. TFO-ordningene har gått slik som forutsatt. Tildelingene har skjedd.

Så til en annen meget viktig sak, nemlig skatte- og avgiftspolitikken, petroleumsskattepolitikken, som er noe av det aller viktigste for denne næringen. Hva har skjedd av endringer her? Den politikken ligger fast, med et bredt og solid flertall i Stortinget på alle punkter. Så har vi rundingsbøyer til å diskutere disse sakene også utenom – både nasjonalbudsjett, statsbudsjett og revidert budsjett. Opposisjonen har i det hele tatt ikke kommet med noen omlegginger av norsk petroleumss- og gasspolitikk i forhold til den linjen Regjeringen har stått på. Vi hadde sågar forvaltningsplanen for Barentshavet, som vi helt sikkert ikke er ferdig med ennå i et visst område. Det er stor og bred enighet om den store strukturen i det nye havområdet når det gjelder utvinningstakt. Og så får man nesten inntrykk av at opposisjonen tror at det er stopp i petroleumss- og gassvirksomheten, at man har lagt den fullstendig om, og at de ikke har kunnet være med på dette. Denne salen har vært vidåpen for all debatt i forbindelse med ulike budsjettbehandlinger og ulike energi- og petroleumsspørsmål som har blitt lagt fram her. Jeg bare konstaterer at opposisjonen ikke har hatt alternativer til Regjeringens poli-

tikk i det hele tatt. De har stort sett sluttet seg til denne politikken – for det har vært en god politikk.

Så sier man at man må diskutere kjøp av gass med Europa. Europa får den gassen de vil ha når vi har gass å selge, til enhver tid. Det skal de også få framover. Vi bygger ut infrastrukturen med de rørene som skal til for å forsyne Europa. Jeg bare venter på at opposisjonen (presidenten klubber) skal foreslå at man skal starte et nytt hull X (presidenten klubber), og så kommer det så og så mye olje opp av det hullet. Vi (presidenten klubber) vedtar ikke at man skal finne olje eller gass!

Presidenten: Taletiden er ute.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:45:02]: Innlegget fra representanten Nordtun grenser til det latterlige. Det er jo ingen fra opposisjonen som later som at det er så lett at man kan finne olje bare man borer. Det er nettopp derfor vi etterlyser en helhetlig politikk som er forutsigbar, i motsetning til det som Regjeringen leverer.

Representanten Nordtun gir inntrykk av at opposisjonspartiene har støttet Regjeringen i alt den gjør. Da ber jeg representanten Nordtun bla gjennom innstillingen f.eks. til fusjonen mellom Statoil og Hydro. Opposisjonen hadde et titalls forslag som de stod samlet bak, som ville vært litt alternative og ville sikret mangfold og ressursutnyttelse mye bedre enn det Regjeringen har klart. Er det det samme som å være enstemmig? I så fall er representanten Nordtun svært selektiv når det gjelder hvilken virkelighet han ønsker å leve i. Alle som reiser rundt på petroleumskonferanser i hele Norge, får gang på gang høre en oppgitthet fra bransjen over det rotet som den opplever fra Regjeringen. Mye av dette som skjer i petroleumspolitikken, forblir status quo – heldigvis – fordi handlekraften i Regjeringen gjør at de ikke klarer å komme med endringer som er i tråd med det som enkelte ønsker seg.

Men når en ser på TFO-ordningen 2008, så ble den utsatt – det er ikke som normalt. 20. konsesjonsrunde ble utsatt – det er altså ikke som normalt. Petroleumsforskningen ble kuttet, i motsetning til de målene en hadde i statsbudsjettet for 2004–2005, ja sågar i 2006. Det er altså mot normalt. Regjeringens budsjettmerknad om hvor en vil, protesterer SV og Senterpartiet mot på plenen, og reiser opp til Lofoten og Vesterålen for å markere uenighet. Det er ikke det samme som forutsigbarhet. Jeg synes statsråden var veldig tydelig med hensyn til hva problemet er, når han i replikkordskiftet her sa til representanten Kristiansen at han ikke kan svare på hvordan hans forgjengere har tenkt. Det er jo nettopp det som er problemet: Vi har hatt tre ulike olje- og energiministre på tre år, og han kan ikke svare på hvordan de forrige har tenkt. Det er derfor en burde hatt en politikk som ble vedtatt i Stortinget og som forpliktet Regjeringen til å følge det opp mer enn ett år om gangen. Det er akkurat det samme som vi opplevde i forrige debatt, om en energimelding der statsråden tenker rundt hva slags rolle Statkraft skal ha når det gjelder nettkabling til utlandet, som faktisk bryter med den politikken som er etablert i dag. Derfor burde det vært en politikk som ble vedtatt i Stortinget, og ikke bare at man skulle tenke.

Til slutt når det gjelder Goliat: Statsråden mener han hadde rett i at man ikke trenger en stortingsmelding, for han hadde knapt nok fått sett på saken om Goliat, og dermed kan han ikke si hva slags infrastruktur en skal ha. Men det er jo der den strategiske tenkningen burde vært forankret i Stortinget, at en sa at det er områdetenkningen som skal gjelde – alternativt at man sa at her skal en tenke ett og ett prosjekt, sånn som Regjeringen egentlig sier de pr. i dag legger opp til, fordi de ikke vet alternativene. Jeg gleder meg til Goliat-saken kommer, og jeg forventer at det er en stor strategisk del i den meldingen om hvordan en ønsker å utvinne oljeressursene i hele Barentshavet, sånn at vi også kan gjøre et vedtak om en strategisk tilnærming på områdetenkningen samtidig. Det har statsråden lovt.

Presidenten: Presidenten må be representanten Solvik-Olsen om å omtale sine kollegaer på en respektfull måte. Å omtale andres innlegg som at de grenser til det latterlige, er utenfor akseptabel språkbruk.

Gunnar Kvasheim (V) [11:48:35]: Representanten Tore Nordtun hevdet at representanter for opposisjonspartiene ikke har framført alternative synspunkt når det har vært aktuelle debatter i denne sal. Det er feil. Blant annet kom det, som Solvik-Olsen henviste til, alternative synspunkt i forbindelse med StatoilHydro-fusjonen, bl.a. med det siktepunkt å legge til rette for at en kunne ha et mangfold av aktører på norsk sokkel, og ikke den ensidige satsingen på StatoilHydro som en mener regjeringspartiene legger opp til. Venstre har også fremmet alternative synspunkter knyttet til arealbruk, og har også fremmet forslag i denne sal i den forbindelse.

Men hvis Nordtun er bekymret for at det ikke er alternative stemmer, at det ikke kommer alternative forslag, så er også det grunnløst i den forstand at dette i stor grad kommer fra regjeringspartienes egne folk. Bare de siste dagene har det kommet alternative forslag, alternative synspunkt fra iallfall tre sentrale representanter for regjeringspartiene på områder som er viktige for norsk olje- og gasspolitikk. Vi opplevde at Erik Solheim ønsket en sterkere styring med Statoil. Det er jo et vesentlig punkt innenfor olje- og gasspolitikk. Vi opplevde at næringskomiteens leder, Ola Borten Moe, ikke ønsket å ha kabelforbindelse med utlandet. Det er også en viktig del av energipolitikken og grensesnittet innen både oljepolitikk og elektrifisering. Og man opplevde at Lundteigen ønsker et annet tempo i oljeutvinningen enn det Regjeringen så langt har sagt at den står for. Denne uklarheten, som bare de senere dager er eksemplifisert på denne måten, viser at det er et stort behov for å få en helhetlig og enhetlig presentasjon av Regjeringens politikk på dette området og for å få vite hvilke planer en har for å videreutvikle denne sentrale næringen.

Tore Nordtun (A) [11:51:11]: Enkelte representanter i denne sal velger å bruke helt uparlamentariske ord og latterliggjør innleggene til andre – det er gjort i andre sammenhenger også i tidligere debatter – og sier det ene og det andre og refererer til møter utenfor huset, og det er

greit, det er møter som jeg selv har vært med på. Men når de framstiller det som at man fra petroleumssektoren mener at det er et evig rot fra Regjeringens side, er det noe som jeg tar kraftig avstand fra. Det som egentlig har vært spørsmålet hele tiden, gjelder bl.a. det undertegnede og Ketil Solvik-Olsen har vært med på, nemlig det som skjer i Barentshavet og forvaltningsområdene, spesielt utenfor Vesterålen/Lofoten. Det har det vært stilt en del spørsmål om, og det er helt rimelig at næringen er aggressiv når det gjelder nye jomfruelige områder. Men vi må ha et føre var-prinsipp i disse områdene også, slik at miljøperspektivet ligger solid på plass når vi går videre.

Jeg vil minne om at da vi hadde en Bondevik II-regjering, satt den oppi akkurat den samme situasjonen i Lofoten-området som den sittende regjering: at man måtte gjøre nye undersøkelser.

Så dro jeg fram én ting som ingen har kommentert, men som er særdeles viktig, og som vi får til de grader ros for fra industrien. Det er de langsiktige og faste rammevilkårene innenfor skatte- og avgiftspolitikken, hvordan vi skal behandle petroleumssektoren når det gjelder skatter, avgifter og forutsigbarhet. Internasjonale selskaper og andre roser Norge for at man står veldig fast ved denne politikken, og det er et solid flertall i denne salen for den politikken vi fører. – Man må jo trekke noe positivt fram, for jeg mener at det er en rekke positive ting man skal se på her. Men det er også riktig som både Kvasheim og andre har sagt, at i enkelte sammenhenger har det vært alternative forslag. Jeg skal ikke la være å ta det med, men de store, prinsipielle linjene har ligget veldig fast.

Så må jeg si litt om Goliat-saken. Nå får vi jo heldigvis den til Stortinget snart, og da skal vi ha en ny debatt. Dette er et veldig viktig oljefelt i Barentshavet. Denne saken hadde vi også oppe i forbindelse med forvaltningsplanen for nordområdene, der vi så på grensedelingen, så hvordan det lå, og hvordan det skal arronderes i forhold til det. Men vi visste jo ikke den gangen om ledningene skulle gå til lands eller ikke. Det skulle vi se an til vi så i det store perspektivet selve Goliat-platået og hvordan en skulle arrondere det. Det må jo også bli litt opp til utbygger, i samsvar med den sittende regjering.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [11:54:04]: Petroleumsnæringen er en viktig næring for landet vårt. Petroleumsnæringen er viktig sett i sammenheng med de klimautfordringene vi står overfor.

Representanten Tore Nordtun sier at det er en forunderlig debatt. Det høres ut som om det har skjedd en kolossal endring i norsk petroleumspolitik. Nei, det har ikke det. Den har ligget fast, er uttrykket Tore Nordtun bruker. Men det må jo være lov til å spørre: Burde den ligge fast, med de utfordringer vi har når det gjelder klima? Er det ikke slik at landets nasjonalforsamling burde tatt en overordnet diskusjon på om den burde ligge fast? Representanten Inga Marte Thorkildsens uttalelser i forrige uke om at Arbeiderpartiet ikke forstår klimatrusselen og ikke har tatt inn over seg hvor alvorlig den er, er nok ikke uttalelser jeg stiller meg helt og fullt bak, men det er disse diskusjonene vi burde tatt. Det er veldig viktig at denne sekto-

ren har langsiktige og forutsigbare rammebetingelser, og det er i de store diskusjonene vi skal vise hvilken forutsigbarhet og hvilke rammebetingelser denne sektoren skal forholde seg til.

14. juni 1971 – det var før jeg ble født – fattet Stortinget i denne salen ti prinsippvedtak om hvordan man skal forholde seg til områder nord for 62. breddegrad. Det var da de sa at vi skulle opprette et statlig oljeselskap. Det var da man snakket om hvilken betydning oljeformuen vår ville ha for utenrikspolitikken, osv. osv. Man gjorde noen prinsippvedtak som mye har vært styrt etter siden.

Innimellom må vi ta oss tid til en overordnet diskusjon. Med den nye kunnskapen vi har om utfordringene når det gjelder klimaet vårt, mener Kristelig Folkeparti at tiden nå er moden for å ta en ny overordnet diskusjon i lys av dette.

Presidenten: Ketil Solvik-Olsen har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, avgrenset til 1 minutt.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:57:03]: Jeg skal prøve å skjule min ærlighet litt mer i dette innlegget, men jeg reagerer litt når representanten Nordtun later som om det ikke finnes rot i Regjeringens oljepolitikk, sammenlignet med Bondevik-regjeringens. Bondevik-regjeringen skal ha æren for at de klarte å stå for en politikk og kommunisere den felles utad, så en visste hva regjeringen mente, selv om det av og til åpenbart smertet enkelte av partiene å stå samlet bak det. Det er det som er skilnaden mellom den regjeringen og Stoltenberg-regjeringen. Det er umulig å vite hva Stoltenberg-regjeringen egentlig vil. Det er så mange stemmer i debatten at det er umulig å skille ut hva som er den egentlige retningen – f.eks. når regjeringspartneren til Tore Nordtun reiser opp til Vesterålen for å protestere mot den politikken som en vedtar på Stortinget, eller når miljøvernministeren sågar går ut og støtter Kirkens utspill om fem års stans i ny oljevirkosomhet i Norge.

Eller sier egentlig representanten Nordtun her at disse partiene er så små at vi ikke trenger å lytte til dem i debatten, det er det Arbeiderpartiet til enhver tid sier, som er gjeldende politikk? Hvis det er det som er tilfellet, er det hyggelig, men da må en kommunisere det tydelig.

Erling Sande (Sp) [11:58:16]: Eg synest debatten illustrerer det som er opposisjonen si utfordring. Ein har eit felles ynske om å få debattere desse sakene igjen, men det er alt ein klarer å bli einig om. Ein har heilt ulike innfallsvinklar. Når ein kjem ned til realiteten i sakene, ynskjer representanten Solvik-Olsen og representanten Holten Hjemdal heilt ulik utvikling på dette feltet. Derfor er det einaste ein klarer å bli einig om, stadig å be om nye debattar, der ein kan få vise desse ulikskapane. Det er fair enough. Det vi er opptekne av, er å skape resultat på desse områda.

Så blir det vist til, paradoksalt nok, dei ulike utsegnene frå enkeltmedlemmar av dei raud-grøne partia. Der skil jo dei raud-grøne partia seg svært lite frå nettopp det eg peika på, nemleg opposisjonen, der ein har endå større

språk, faktisk, i det som er utgangspunktet. Ein trong ikkje vise til utsegner, ein kunne vist til dei politiske programma. Per Olaf Lundteigen har komme med ei utsegn som er heilt i tråd med det som er Senterpartiet sitt gjeldande program. Meir dramatisk er det ikkje.

Både posisjonen og opposisjonen kjenner jo til at ei regjering ikkje kan styre etter eitt program den eine dagen og eit anna program den andre. Derfor lagar ein regjeringserklæringar, derfor rapporterer ein jamleg til Stortinget gjennom budsjett og andre saker om kva som er Regjeringa sin politikk. Den politikken står fast, og det er dei realitetane vi må drøfte i denne sal. Så får vi kome tilbake til i framtidige periodar djuptgåande meldingar på dei ulike felta. No er det dei sakene som Regjeringa arbeider med, som er viktige å få i hamn.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 2460)

Sak nr. 3 [12:00:34]

Interpellasjon fra representanten Ivar Kristiansen til olje- og energiministeren:

«Nye tall fra Oljedirektoratet viser at norsk olje- og gassproduksjon faller raskere enn tidligere antatt. Tallene viser at om fem år vil oljeproduksjonen på norsk sokkel være halvert i forhold til toppnivået i 2000. Samtidig er det gjort få nye store funn.

Hva vil Regjeringen gjøre for å sikre et fortsatt høyt aktivitetsnivå på norsk kontinentalsokkel?»

Ivar Kristiansen (H) [12:01:28]: Etter nesten 40 år med så å si uavbrutt vekst i produksjon og investeringer, og samtidig en bemerkelsesverdig historie innenfor teknologiutvikling og innovasjon, har den samlede petroleumsproduksjonen på norsk sokkel nådd sitt høyeste nivå, med en daglig produksjon på mellom 4 og 4,5 millioner fat oljeekvivalenter pr. dag. Over neste syvårsperiode forventes produksjonen å forbli på dette nivået, under forutsetning av en relativt sett normal oljepris. Men etter år 2015 forventes det at den samlede olje- og gassproduksjonen vil begynne å avta. Oljeproduksjonen har allerede begynt å avta, mens gassproduksjonen øker, som kjent. Den økte gassproduksjonen forventes imidlertid ikke å ville motvirke det forventede fall i oljeproduksjonen i årene etter år 2015. Som vi vet, og det illustrerer alvoret i situasjonen, er altså norsk oljeproduksjon redusert med en tredjedel allerede fra årtusenskiftet, og norsk oljeproduksjon vil innen år 2014–2015 være halvert, med de konsekvenser dette får for næringen, for teknologiutvikling og for norsk økonomi som sådan.

Hva kan myndigheter og industri gjøre for å maksimere olje- og gassproduksjonen på norsk sokkel, og hva kan ansvarspartene gjøre for å forhindre et betydelig aktivitetsfall etter år 2015? Vi kjenner alle utviklingen med en annen type funnrate – flere, men langt mindre funn – og det er langt fra nok påfyll i bunnen i forhold til den pro-

duksjonen som foretas nå, bl.a. siste år. Dette er en situasjon som krever stor oppmerksomhet, og det haster med å gjennomføre tiltak. Dagens beslutninger, eller hvis man velger ikke å foreta beslutninger, vil ha avgjørende betydning for aktiviteter og inntekter etter år 2020. Flere av de største feltene har allerede produsert mer enn 60 pst. av sine reserver. Gigantene, eller elefantene, eksempelvis Gullfaks og Statfjord, har produsert rundt 90 pst. av sine ressurser, og Oseberg ligger på rundt 80 pst. Det nærmer seg faktisk nå en avslutningsfase.

Det har selvfølgelig vært og er fortsatt svært mye å glede seg over når vi oppsummerer 40 år med petroleumsindustri i Norge. 6 000 milliarder kr er kommet inn i statskassen målt i dagens kroneverdi. Næringen står direkte og indirekte for mer enn 150 000 arbeidsplasser, og en tredjedel av statens inntekter kommer fra petroleumsnæringen. Vi ser at det er petroleumsindustrien som er lokomotivet på Oslo Børs, og 45–50 pst. av eksportinntektene kommer fra norsk sokkel. Som kjent tar også staten hånd om bortimot 90 pst. av næringens inntekter. I tillegg til å ha bidratt med sterk økonomisk vekst kan vi også glede oss over å være verdens mest miljøvennlige produsent av olje og gass, og behovet for ny teknologi og innovasjon har også beriket oss med teknologi og forskningsmiljøer i verdensklassen.

Norge er verdens femte største eksportør av olje og står på en tredjeplass når det gjelder gasseksport. Det anslås at Norge innen neste år, 2010, vil dekke rundt 40 pst. av Europas behov for gass. Dette vil indirekte være blant de største miljøbidragene Norge kan gi, nemlig å holde tallet oppe, og aller helst være i stand til å øke gasseksporten til Europa. Øker vi eksporten med 50 pst., vil det tilsvare rundt 40 milliarder m³ pr. år, og det vil kunne erstatte store deler av bruken av kullkraft på kontinentet.

Norge er verdensledende når det gjelder utvikling av ny petroleumsteknologi, og operatørene på norsk sokkel har gått i spissen for innovasjon og anvendelse av ny teknologi. Norge har eksempelvis en utvinningsgrad på norsk sokkel som er i tet i hele verden både når det gjelder oljeproduksjon og gassproduksjon.

Men hva så med morgendagen? Myndighetene har sin del av ansvaret for å se lenger frem enn til behandlingen av forvaltningsplanen neste år. Man må eksempelvis etablere et rammeverk for en støtteordning med tanke på økt utvinning fra de modne felt som er i produksjon i dag. Vi må få på plass en ordning som fokuserer mot prosjekter som har et betydelig potensial for økt utvinning, men som ikke ville ha blitt gjennomført med dagens rammebetingelser, eller prosjekter som har en betydelig risiko. Vi må åpne for å gi støtte til sentrale teknologiske demonstrasjonsprosjekter for å øke utvinningsgraden i felt fremfor å støtte flere mindre prosjekter. Vi må foreta en hyppigere konsesjonsrundetildeling og tildele større areal for raske å få testet ut nye letemodeller. Disse letemodellene har høy risiko, men gir mulighet for også å gjøre store, betydelige funn. Basert på de vellykkede resultatene fra tildelingsrundene, altså de såkalte TFO-rundene, i nærheten av eksisterende infrastruktur anbefales også å utvide TFO-modellen til alle områder som er åpne for petroleumsvirk-

somhet. Vi må også lage en beredskapsplan som kan brukes dersom leting etter små funn i modne områder ikke går fort nok i forhold til restlevetiden på eksisterende plattformer. Planen må omfatte tilpassede rammevilkår. Og vi må vedta å åpne nye områder for petroleumsaktivitet så raskt som overhodet mulig. For å opprettholde produksjon og investeringsnivå på litt lengre sikt er det nødvendig at det gjøres store funn. Fra Høyres side peker vi naturlig nok på områdene Nordland VI og VII, Troms II og Barentshavet nord, og også det omstridte området mot Russland, som regnes for å være lovende med tanke på store forekomster av olje og gass.

Norsk sokkel har aldri før sett en så rask vekst i aktivitetsnivå som de siste to–tre år, men samtidig ser vi nå at det fremover tegnes et helt annet bilde av situasjonen, om ikke dystert, så vil det preges av at utfordringen for næringen blir en helt annen enn den vekstfasen vi har vært inne i. Med lavere produksjon og reduserte funn blir det rett og slett meget utfordrende å utvikle det norske olje- og gassteknologimiljøet på et høyt nivå. Dette er vårt fremste kunnskapscenter. Dette er nasjonens største inntektskilde og står for en betydelig grad av sysselsettingen i nasjonen Norge. Derfor er det nødvendig at man presenterer ambisjoner på sikt som kan gi svar på hva slags rolle denne viktige næringen skal ha for nasjonen Norge.

Norsk olje- og gasspolitikk har hittil vært preget av relativt sett betydelig konsensus. Jeg kan ikke unnlate å si at det også har bidratt til at vi opp gjennom årene har hatt nødvendige debatter i Stortinget om disse spørsmålene, og det er en linje som jeg tror enhver regjering vil stå seg på, å ha disse debattene om fremtid også i Stortinget.

Sett fra Høyres side må vi få økt satsing på petroleumsforskning. Vi må stimulere videre til investeringer i modne felt. Vi må få en mer aktiv tildelingspolitikk, og vi må også nå legge vekt på å få større mangfold på sokkelen. I tillegg må vi ta en beslutning om å åpne nye felt.

Det er ingen som er uenig i – i Norge og i resten av verden – at vi må satse på utvikling av alternative energiformer. Og det langsiktige målet må selvfølgelig være å gjøre energiproduksjonen karbonnøytral. Men som vi vet: Dette vil ta lang, lang tid, og norsk delaktighet i denne utviklingen ved å være en solid, trygg leverandør av olje og gass er faktisk positivt i energi- og klimasammenheng. Men Norge har et ansvar for leveranser av energi til Europa. Vi må ta stilling til nye utfordringer. Jeg nevnte utfordringen og problematikken rundt Barentshavet nord i forhold til Russland. Jeg skulle også gjerne sett at Regjeringen tar et standpunkt og har en dialog når det gjelder utviklingen av Jan Mayen-ryggen, og også bidrar til en langsiktighet i utvikling og investeringer på sokkelen, som vi har hatt de siste årene. Hvis dette glipper, betyr det at vi går mot en stagnerende periode. Dette ville være fatalt for den kunnskapsclusteren som vi har, og særlig i en situasjon hvor vi vet at beslutninger som skal tas allerede neste år, vil ha virkninger i mange, mange tiår fremover. Derfor håper jeg statsråden kan bidra til å gi noen klare svar på de utfordringene som denne viktige næringen står foran i de kommende tiår.

Kenneth Svendsen hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:11:43]: Aktivitetsnivået på norsk sokkel målt i investeringer er på et historisk høyt nivå. Selv om den siste investeringstillinga til Statistisk sentralbyrå innebærer en nedjustering av investeringsanslaget for 2009, har nivået aldri vært høyere enn hva det er akkurat nå. Og vi ser jo effekten av det for norske regioner, norske byer og norske tettsteder. Jeg synes Snøhvit og Melkøya er et godt eksempel i så måte, hvor man konstaterte at utbygginga hadde ringvirkninger for alle kommuner i Norge, bortsett fra én. Og det sier litt om hvilken utvikling vi har hatt innenfor olje- og gassvirksomheten i Norge de siste tiåra, og hva vi har bygd ut av tilhørende industri i forhold til den næringa.

Så har vi en situasjon nå hvor oljeproduksjonen faller. Det skyldes først og fremst at utvinninga av olje fra norsk sokkel er inne i en mer moden fase. I Norge har vi fulgt en skrittvis utvikling av norsk sokkel der prospektive oljeressurser var blant de første ressursene som ble utviklet. De største oljeressursene på norsk sokkel er derfor allerede påvist, utbygd og delvis produsert. Vi kommer derfor ikke bort fra nettopp det faktum at norsk oljeproduksjon faller.

Det er også et faktum at produksjonen faller raskere enn forventet. Den utviklinga vi nå ser, har i retning vært forventet, men vært mer enn forventet når det gjelder redusert produksjon. Samtidig ser vi en økning i gassproduksjonen, og det er også grunn til å minne om at vi totalt sett til nå trolig har produsert – jeg får vel nesten si bare – en tredjepart av det forventede totale ressursgrunnlaget. Det betyr at vi fortsatt kan forvente at mesteparten gjenstår når vi ser petroleumsressursene under ett. Det betyr at oljeproduksjon også vil skape betydelige verdier de neste tiårene. Selv om 20 år, når oljeproduksjonen er ventet å ligge på rundt halvparten av dagens nivå, vil salgsvolumene av disse oljeproduktene være over 100 milliarder kr, hvis vi legger dagens oljepris til grunn. Så vi snakker fortsatt om betydelige verdier for det norske samfunnet.

Så har vi en situasjon i dag med finanskriser. Vi har en situasjon med stor usikkerhet knyttet til den økonomiske utviklinga framover. Vi har en situasjon med en relativt lav oljepris i forhold til hva vi har sett de siste par åra. Og i sum bidrar det til en styrket bekymring for aktivitetsnivået på norsk sokkel. På kort sikt vil jeg nok mene at aktivitetsnivået i stor grad styres av beslutninger som er tatt, med noen nyanser rundt det. Det er derfor rimelig grunn til å anta at det kortsiktige investeringsnivået på sokkelen vil ligge noenlunde fast for pågående prosjekter og de prosjektene for øvrig hvor kontrakter er inngått. På litt lengre sikt øker absolutt usikkerheten.

Petroleumsaktiviteten på norsk sokkel er karakterisert ved store, komplekse prosjekter, prosjekter med lang levetid og betydelige investeringer. En sentral oppgave for Regjeringa er derfor å sikre det langsiktige og forutsigbare rundt rammebetingelsene for næringa. Jeg mener at det i høyeste grad er tilfellet på norsk sokkel. Jeg har selv opplevd i møter jeg har hatt med ledelsen i store internasjonale

nale oljeselskaper, at nettopp den delen av norsk oljeforvaltning blir framhevet som det store fortrinnet, at vi har et forutsigbart regime innenfor oljepolitikken i Norge, at myndighetene er tilsnakkende og tilgjengelige – de opplever altså ikke at norske myndigheter lever i en boble uavhengig av det som skjer rundt – og at vi sånn sett selv har en tiltro til at investeringer som blir foretatt, også kan ha en forventet avskrivningstid, fordi en ikke forventer at ting snus på hodet i løpet av kort tid.

Det er for meg viktig at vi framstår på den måten, ikke minst i ei internasjonal næring, og jeg er relativt trygg på at det er situasjonen rundt oljepolitikken i Norge nå.

Når det gjelder ferden videre, planlegger Regjeringa å legge fram for Stortinget en forvaltningsplan for Norskehavet i løpet av våren. Det handler om noe av det som representanten Kristiansen tar opp i sin interpellasjon: rammene for verdiskaping for denne viktige delen av norsk kontinentalsokkel. Forvaltningsplanen skal legge til rette for verdiskaping, en verdiskaping som skal være basert på bærekraftig bruk av ressurser og goder i Norskehavet, og hvor vi skal videreføre arbeidet med å finne balanse mellom det å utvinne olje- og gassressursene og interessene knyttet særlig til fiskeri og miljø. Så i spørsmålet om det langsiktige rundt oljepolitikken mener jeg at det arbeidet som er gjort med hensyn til forvaltningsplanen for Barentshavet tidligere i denne perioden, og det arbeidet vi nå er midt oppe i knyttet til forvaltningsplanen for Norskehavet, er viktige elementer i det.

I tillegg til å vektlegge leting som grunnlag for framtidig sokkelaktivitet er jeg opptatt av at vi skal klare å få til nye feltutbygginger og aktivitet på felt som allerede er i produksjon. I så måte har jeg, som vi også har vært litt inne på i stortingssalen før i dag, nylig mottatt en plan for utbygging og drift av bl.a. Goliat. Goliat er det første oljefeltet i Barentshavet som kan bli bygd ut, og vil føre til ringvirkninger i nord i form av økt aktivitet og flere arbeidsplasser. Jeg er nå i ferd med å ta denne saken inn i sin innspurt. Saken er nå på mitt bord, og Regjeringa skal sørge for en rask og effektiv myndighetsbehandling av disse utbyggingsplanene.

Hvis vi går litt lenger fram, mener jeg det er grunn til å legge som ramme at vi vil se en oljepris som er høyere enn det vi ser i dag. Det er også rimelig grunn til å tro at kostnadsnivået, som har økt kraftig de siste åra, vil reverseres noe. Det betyr at prosjekter som det blir skjøvet på i dag, vil det være god grunn til å tro kan tas fram igjen senere under et investeringsregime, eller iallfall under forhold hvor kostnader og inntekter er annerledes enn i dag. Det vil legge grunnlag for at vi også kan gjøre funn og bygge ut i framtida.

Når det gjelder de utfordringene som næringa nå opplever, mener jeg at noe av det aller viktigste som Regjeringa har gjort, er å bidra til at den økonomiske situasjonen er stabil, at vi har orden i forhold til finansmarkedene, og at de fungerer selv om den økonomiske situasjonen rundt oss er så krevende som den er. Det har vi fått mange tilbakemeldinger på, ikke minst fra leverandørindustrien, som er en viktig del av den totale oljeindustrien i Norge. Dette betyr altså at det er et spekter av områder som vir-

ker inn på hvordan oljepolitikken framover kommer til å fungere.

Så vil jeg legge til at jeg oppfatter det slik at det viktigste kriteriet for å lykkes innenfor olje- og gassvirksomheten framover er kompetanse og dyktighet innenfor næringa. De framskrittene vi har gjort innenfor teknologi, innenfor det å kunne gå nye skritt framover, har vært helt avgjørende for også å kunne ha aktivitet innenfor olje- og gasssektoren. Vi tar vel Ormen Lange og det som skjedde der, som en selvfølge, fordi det er på plass. Hvis en begynner å gå inn i detaljene på hva det prosjektet innebar da det ble utbygd, tror jeg vi kan la oss rive med noen hver med hensyn til hvilke teknologiske barrierer som der ble brutt. Da er jeg igjen litt tilbake til Mexicogolfen og mitt besøk der i forrige uke, hvor jeg ser hvor viktig det er å bringe norsk oljeindustri ut til nye områder, med nettopp de kodene vi har knekt hjemme i Norge, som igjen, mener jeg, bidrar til at vi får kompetanse tilbake til Norge som gjør at vi er i stand til bevege oss inn i nye teknologiske vanskeligheter og løse de utfordringene som der ligger. Så det som går på teknologi og kompetanse, mener jeg er ett av svarene i forhold til det å utvikle næringa videre.

Så mener jeg samtidig at vi ved å stille strenge miljøkrav gjør næringa en tjeneste med hensyn til å skulle være i bransjen framover. Ved at Norge er i verdenstoppen her, bidrar vi også til å ligge i front. Vi bidrar til å kunne løse oppgaver i framtida som vi ellers ikke kunne ha løst, fordi vi håndterer miljøsituasjonen samtidig som vi produserer olje. CCS, som kunne vært et innlegg verdt i seg selv, er jo ett eksempel på det, hvor vi får teknologi på plass som gjør at norsk industri og norsk oljeindustri er konkurransedyktig, og er i stand til å ta de utfordringene framover som vil kreves av dem.

Ivar Kristiansen (H) [12:22:15]: Jeg takker statsråden for svaret.

Det er litt vanskelig å klare å fange opp hva som egentlig er Regjeringens ambisjoner på dette området fremover. Jeg tviler ikke på at statsråden vil, men hans svarinnlegg bærer preg av at det nok er en betydelig strekk i regjeringsfeltet når det gjelder både veivalg og hvilke ambisjoner man har på dette området.

Statsråden var selv inne på at produksjonen faller raskere enn det man tidligere har regnet med. Det illustrerer hvilket veiskille vi er i. Når produksjonen i dag er langt større en funnraten er i bunnen, er dette en utfordring som vi må ta på aller, aller største alvor.

Dette handler faktisk om å bidra til å bevare den største kunnskapsclusteren vi har i Norge – den største basen for inntekter til og utviklingen av denne næringen, og som gjennom sin kunnskap skal være i stand til å bygge bru mellom det fossile og det fornybare samfunn.

Dette handler også om å advisere ny politikk på områder, som selvfølgelig politisk kan anses å være kontroversielt. Men man må ikke da gjøre den feilen at man ikke tør – eller drister seg til – å ta standpunkt i disse spørsmålene fremover, enten vi snakker om utvikling av et felt-senter i Norskehavet, aktivitet i Barentshavet, eller fremfor alt, som statsråden ikke kom inn på, om det forhold

som etter min og Høyres oppfatning er det viktigste av alt, nemlig å kunne tilby oljeindustrien interessante områder å lete på for fremtiden. Dette er faktisk det som oljeindustrien mest av alt etterlyser, det å ha en klar politikk i forhold til hvor man kan ha aktivitet gående – langsiktig og stabil – på norsk sokkel.

Verden er full av interessante områder å engasjere seg i når det gjelder olje- og gassutvikling. Det er en konkurranseutsatt næring, og statsråden viste til sitt Mexico-besøk nylig. Jeg tror at det også på dette området handler om at skal man lykkes på bortebane, må vi fortsatt være i en situasjon der vi er solide og gode på hjemmebane.

Det handler også om i hvilken grad man tar høyde for – parallelt med debatten – å bygge ut beredskap innenfor sikkerhet, miljø, osv. i de sensitive sonene, som ligger framfor oss som en politisk arena, og ikke minst på det området som norsk olje- og gassnæring ønsker å ta fatt på.

Jeg håper at Regjeringen tar disse spørsmålene inn over seg, selv om man ikke ønsker å dele dette med Stortinget. Både situasjonen og næringen krever at man tar noen beslutninger kjemperaskt, for dette har avgjørende betydning for nasjonens fremtid og økonomien fremover.

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:25:40]: Jeg er i det alt vesentlige enig i de vurderingene representanten Kristiansen kommer med i sitt innlegg her. Det gjelder bl.a. formuleringen som ble brukt, at skal vi lykkes ute, må vi være gode hjemme. Jeg mener at det er helt riktig. Og jeg mener at grunnen til at vi har fått til det vi har innenfor petroleumsvirksomheten, nettopp er at vi på teknologisida har vært helt i verdenstoppen i så mange år. Det har gjort at vi har kunnet gå ned på 1 200 meters dyp – er det vel – på Ormen Lange. Vi har klart å bryte barrierer fordi norsk leverandørindustri, i samarbeid med selskapene, hele tida har klart å flytte grenser for hva som teknologisk er mulig å få til. Snøhvit-utbygginga har vel vist – også på en litt krevende måte – at det å operere under nye klimatiske forhold gir utfordringer som gjør at man i noen tilfeller lærer og blir utfordret mens man holder på. Men i sum er det ikke tvil om at det at en hele tida strekker seg, har gjort at vi har oppnådd mer enn det vi ellers ville ha gjort.

Det jeg ikke er enig med representanten Kristiansen i, er at det å ta stilling, det å beslutte, er det samme som i Lofoten/Vesterålen. Jeg konstaterer at det er et synspunkt som også er tilkjennegitt fra oljebransjen på ulike møter og seminarer, som både representanten Kristiansen og jeg har vært på. Det er jo ikke sånn at det er ett område i Norge som definerer hvorvidt en har fattet en beslutning eller ikke knyttet til olje- og gasspolitikken. Vi har nå relativt betydelige områder for leteaktivitet, og for konkret boring, og det at man, som man har gjort i denne perioden, har konkludert med at det er mange forhold knyttet til Lofoten/Vesterålen som gjør at det ikke har vært aktuelt å gå inn i det området med annet enn kunnskapsinnhenting, betyr jo ikke at man ikke har tatt noen beslutning, og det betyr jo ikke at man ikke har en oppfatning rundt framtidig olje- og gassvirksomhet. Jeg vil nesten si det motsatte. Hvis det å ha en oppfatning fra politiske myndigheter og fra regjering-

hold kun var å si ja til alt, ville det vært bemerkelsesverdige.

Så jeg mener at det vi har gjort i disse årene med å gå inn og lage en forvaltningsplan for Barentshavet, som tydelig definerer utviklingsområdene videre framover, og det at vi nå er inne i et arbeid med forvaltningsplanen for Norskehavet, nettopp viser at vi tar stilling i forhold til hvordan olje- og gassvirksomheten i Norge skal foregå framover.

Tore Nordtun (A) [12:29:07]: Jeg synes denne interpellasjonen fra Ivar Kristiansen, om høyt aktivitetsnivå på norsk kontinentalsokkel, er et betimelig innspill i debatten. Og jeg tror at det er viktig å bli oppmerksom på hvilken situasjon man pr. i dag er i, og hvilken situasjon man kan komme i i fremtiden, hvis ikke så og så skjer osv. For det er helt krystallklart, og statsråden bekreftet det, at vi på oljesiden har en fallende kurve over det som er funnet – og på gassiden, men der har vi ganske mye igjen, så her vil naturressursene hjelpe oss en stund framover. Men hvis vi ser framover totalt sett, hvis vi går 20 år framover i perspektivet vårt, vil disse volumene – selv om det som er blitt funnet, vil ligge på halvparten av dagens nivå, la oss bare tenke oss det – fortsatt være ganske formidable. 100 milliarder kr kan det stipuleres til. Men dermed er det ikke sagt at vi kan lene oss tilbake.

Jeg tror også det er viktig framover å reise en sterkere debatt om i hvilken grad hele nasjonen Norge kan bli en energiproducent for Europa og andre omkring oss. Det er i det perspektivet vi må se alt dette, for jeg tror vi har unike muligheter til å være et magasin for ny fornybar energi – både på land og til vanns. Derfor synes jeg det også er gledelig at Regjeringen nå tar fatt i arronderingen av norsk sokkel, bl.a. på havvindmøllesiden – hvordan vi skal legge til rette, hvordan konsesjonene skal utdeles osv. – slik at vi har forutsigbarhet og langsiktighet også på dette området. Her mener jeg også det offentlige må gå tungt inn.

Så vil jeg si at man har vist en viss vilje, og det tror jeg også vi må diskutere videre framover. Beklager at jeg kommer litt inn på skatt igjen: Vi gjorde et veldig viktig grep i skattepolitikken for norsk sokkel – det gjaldt petroleumsbeskatningen – da vi la om litt av skattesystemet slik at det ville ivareta de mindre utbyggingsfeltene og gjøre det mer attraktivt å få inn nye aktører og mindre aktører på norsk sokkel. Det mener jeg helt klart har vært en berikelse for norsk sokkel og en linje som vi må være oppmerksom på – og kanskje følge opp videre.

Så tror jeg det er viktig å ha tanker om den totale infrastrukturen på norsk sokkel – hvordan vi kan se feltene i en større sammenheng, og hvordan vi på en bedre måte kan utnytte felles ressurser til fellesskapets beste. Det tror jeg vil bli en stor utfordring framover, som vi samtidig må ha i tankene. Vi må også vite hvem som egentlig skal føre ut og inn den elektrisiteten, energien, som produseres. Personlig synes jeg det for så vidt er naturlig at Statnett går inn i den rollen, men dette må tenkes igjennom, for jeg tror, som sagt, at Norge i fremtiden har unike muligheter til å kunne bygge seg opp nettopp på energifeltet og, ikke minst, når det gjelder ny fornybar energi.

Når vi ser på hvilke målsettinger innen 2020 som EU har satt seg, er det helt klart at skal de komme i havn med dem, må de også lytte til Norge og være med og se hva som skjer. Signalet fra EU ble vel gitt allerede da de godkjente utbygging på Mongstad og Kårstø. Men ikke minst signaliserte de klart deltakelse i Skanled som en viktig del av sin sikkerhet på energisiden. Det tror jeg det er veldig viktig å ta med.

Så er det et punkt vi må drøfte som jeg tror har vært av stor betydning, nemlig at vi har hatt en generelt god politikk for leverandørindustrien. Leverandørindustrien må være sikker på at den kan overleve også i framtiden. Vi må ta dette på en slik måte at denne industrien har sikkerhet, vi må ta fatt på oppgavene og være med i utviklingen, slik at den kan føle trygghet. Jeg tror det er viktig å ha forutsigbarhet på lengre sikt, vise at vi vil noe med politikken her.

Det er klart vi kunne ha sagt om Barentshavet i forbindelse med forvaltningsplanen: Nei, her skal ingenting skje. Vi kunne sagt det. Men vi sa: Her skal noe skje, men det er noen områder som vi må bruke litt mer tid på. Før var prinsippet skal ligge i bunnen for det vi gjør, for ingenting hadde vært verre for oss enn at det hadde skjedd en eller annen dramatisk ulykke innenfor dette området. Da kunne mange av våre ressurser ha blitt spolert – og opinionen blitt en helt annen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:34:48]: Dette er debatten som en gjerne kunne hatt hvis en hadde hatt en stortingsmelding med forankring i hva Regjeringen ville – en kunne diskutert hva en burde ha endret. Dette blir en litt mer tvetydig debatt, siden en egentlig ikke har et utgangspunkt å forholde seg til – utover noe som ble skrevet i 2005, og som ikke har blitt oppdatert siden da.

Under den forrige regjeringen ble det framlagt en petroleumsmelding som beskrev to scenarioer for norsk oljeindustri. Det ene var utviklingsbanen, det andre var forvitningsbanen. Alle partier på Stortinget – ja, til og med SV, tror jeg – var enige om at vi skulle prøve å innfri utviklingsbanen, altså maksimere oljeproduksjonen og få mest mulig ut av feltene som var der. Alle ønsket det beste, men historien har vist at i de årene som har gått etter at vedtakene ble fattet, har en vært nærmere forvitningsbanen enn den positive utviklingsbanen. Mye tyder på at norsk oljeindustri kan komme i en solnedgangssituasjon raskere enn det Stortinget ønsket i forrige periode, og raskere enn det mange ønsker i dag.

Likevel er det mange i denne debatten som nettopp lever på gamle minner om vedtak som har blitt gjort tidligere, og tar æren for den produksjonen og de inntektene en har i dag – det er nærmest en konsekvens av dagens vedtak. Men alle vet at med den letetiden som er i oljeindustrien – fra vedtak blir gjort i Stortinget, til prosjekt settes i gang, investeringsbeslutninger tas og oljen begynner å strømme opp og gir inntekter – kan det ta både 10, 15 og 20 år. Derfor må målet med en debatt være å få sammenheng mellom de målene og den politikken som leveres.

Ser en på norsk olje- og gassvirksomhet som kun et

CO₂-problem, noe enkelte partier gjør, eller ser en på det som energiproduksjon? Hvis en ser på det i forhold til EUs satsing på fornybar energi, som altså er rekordstor fram til 2020, er det allikevel bare halvparten så mye som det Norge produserte i 2007 på norsk sokkel som skal bygges ut på området fornybar energi de neste tolv årene – bare halvparten. Det er ingen grunn til å tro at EU klarer å styrke det ytterligere når de allerede har så ambisiøse mål, men det sier litt om volumet av energi vi har på norsk sokkel. Eller regnet på en annen måte: Innholdet i energien som ble produsert på norsk sokkel i 2007, tilsvarer 335 304 vindmøller med dagens standard og med dagens normale produksjonsforhold, ifølge Norsk vindkraftforening – ca. 335 000 vindmøller. Norge har pr. i dag ca. 170 stykker – det er litt igjen.

Miljøvernminister Erik Solheim gikk ut og støttet Kirkens opprop om fem års utsettelse av oljevirkosheten i Norge, mens han samme dag gikk ut og sa: hurra, hurra, det blir igangsatt oljevirkoshet i Ghana – og Ghana er et stålende eksempel på god oljepolitikk. Altså: Oljeproduksjon i Norge er ikke bra, mens oljeproduksjon andre steder er veldig greit.

Vi ser også Stoltenberg-regjeringens respons når EU opplever forsyningsvikt på gassområdet. I enkelte EU-land begynner en å pakke ut nedlagte kjernekraftverk fordi en må sikre energiforsyningen, og Regjeringen i Norge prøver ikke å få en debatt om hva Norge kan gjøre for å styrke sin energileveranse til EU, men bare konstaterer at vi eksporterer alt vi kan i dag uten å ville ta en diskusjon om hvilken rolle vi skal ha i framtiden.

Vi må rett og slett være ærlige: Ønsker en å utvinne ressursene som er på norsk sokkel, eller ønsker en egentlig bare å la dem ligge av bekvemmelighetshensyn med tanke på det norske CO₂-regnskapet? Det er en utfordring i debatten, for den olje- og gassnæring vi har i dag, er en konsekvens av vedtak som ble gjort for mange tiår siden. Da må en spørre seg: Hva slags olje- og gassnæring får en de neste ti årene basert på de vedtakene som gjøres i dag? Der tror jeg Regjeringen er svært offensivt optimistisk i forhold til det de faktisk leverer. Men heldigvis for statsråden trenger han ikke å bli holdt ansvarlig for det nå, for historien har ennå ikke vist hva resultatet blir.

Det som er viktig for Fremskrittspartiet, er å sørge for at letearealene er kvalitativt gode, og ikke bare store i kvantitet. Vi må sørge for at konsesjonsrundene og TFO-ene ivaretas. Det er ikke slik som enkelte i Regjeringen mener, at de er udemokratiske og dermed bør oppheves. Vi må sørge for at det er forutsigbarhet i bransjen, slik at folk våger å investere. Vi må sørge for at det faktisk bevilges penger til forskning og utvikling, slik at en kan fortsette å presse frontene, som statsråden skrøt av, og ikke kutte i bevilgningene til forskning og utvikling, slik som en gjør, eller slik som en faktisk ser fra enkelte hold i Regjeringen, at en vil stoppe ungdom fra å ta petroleumsrelatert utdannelse fordi en ikke ønsker at folk skal velge den retningen. Det gir helt feil signaler. Vi må legge til rette for utbygging av infrastruktur som gjør større og mindre felt lønnsomme – sett i en sammenheng. Det er måten en må tilnærme seg dette på – ikke gjennom Regjeringens semi-

nartendenser, der en hele veien skaper usikkerhet om dette er det en ønsker i framtiden.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [12:40:24]: Jeg skulle ønske at Ivar Kristiansens interpellasjon hadde en noe annen utfordring til Det norske storting etter at vi nå har hatt utslippsrekord i Norge, som særlig er forårsaket av en utslippstillatelse gitt av den forrige regjering til et prosjekt som jeg vil påstå har et noe misvisende navn, nemlig Snøhvit.

Ivar Kristiansen er i denne interpellasjonen opptatt av at vi har et ansvar for å være en olje- og gassleverandør i framtida, og påstår, som så veldig mange andre, særlig innenfor olje- og gassnæringa sjøl, at vi har et særlig ansvar overfor de fattige i verden for at vi leverer stabile leveranser til dem. Det er da også den delen av befolkninga i verden som kommer til å rammes hardest av de klimaendringene som olje og gass er med på å forårsake.

Så sa Ivar Kristiansen at vi må vedta å åpne nye områder så raskt som overhodet mulig. Da må jeg spørre om det ikke er mer overordnet at vi har et ansvar for å slutte å bidra til klimaproblemene så raskt som overhodet mulig, og at vi har et generasjonsoverskridende ansvar både for å hindre disse klimaendringene i å løpe løpsk og for å forvalte fornybare og potensielt evigvarende ressurser på en ansvarlig måte, også til beste for kommende generasjoner.

Vi har vært uendelig heldige i Norge. Vi har hatt vannkraften – og har den fortsatt – og så fant vi olje. Så hadde vi også framsynte politikere i det forrige århundre som tok grep om naturressursene, til folkets og fellesskapets beste. Jeg kan legge til at det manglet ikke på angrep fra høyresida i norsk politikk for å forsøke å få solgt unna disse ressursene i stedet. Vi har jo hatt en debatt om hjemfall nylig – den kjenner vi historien til. Et annet viktig vedtak som er fattet av norske politikere, er skatteregimet på norsk sokkel. Så har vi CO₂-avgiften, som Helge Lund også skrøt av under oljenæringas store samling i Sandefjord i januar, fordi den har styrket norsk konkurransevne, stikk i strid med advarslene nettopp fra oljenæringa i forkant av denne beslutninga.

Det kan synes som om det er en utbredt oppfatning at det går an å forene en ansvarlig klimapolitikk og en ansvarlig miljøpolitikk med stadig utbygging og utvikling av norsk petroleumsnæring. Jeg nevnte Snøhvit i stad. Snart får vi Skarv også, som vil øke utslippene med 1 pst. De eldre anleggene vi har på norsk sokkel, vil representere både en klimautfordring og en miljø- og sikkerhetsutfordring framover som vi må forholde oss til, og som vi bør ta et felles ansvar for å rette søkelyset mot. Petroleums-tilsynets advarsler i forbindelse med en del hendelser, og som de bruker begrepet «potensielle katastrofer» om, har egentlig fått urimelig liten oppmerksomhet i denne salen fra vår komité.

I går var det en markering på Egertorget, hvor representanter for øystaten Tuvalu holdt appell til rike Norge. De ber om at rike land skal ta ansvar for at land som Tuvalu skal slippe å synke i havet. Tuvalu markerte seg også sterkt under klimatoppmøtet i Poznan i fjor, hvor bl.a. jeg var til stede. Statsminister Apisai Ielemia appellerte til oss

og sa: Vi mener at Tuvalu har rett til å eksistere. Det er vår grunnleggende menneskerettighet.

Også norsk petroleumsindustri må underlegges klimamålene vi har satt. I tillegg vil det bli ekstremt krevende og risikabelt å åpne opp i stadig flere av de områdene som vi har definert som sårbare i Norge. Da må vi spørre oss: Hvor stor risiko vil vi ta for å kunne forlenge en oljealder som både representerer et klimaproblem, og som kan representere en trussel mot sårbare økosystemer og næringer som er avhengige av rent hav og uberørt natur? CO₂-håndtering kommer til å sette en stopper for argumentet om at norsk olje og gass kan redde verden. Dessuten viser klimaforskninga at vi i løpet av skremmende kort tid må fase ut sluttbruk av fossil energi. Et viktig poeng er også at Norge står ved et veiskille hvor vi må ta noen store, alvorlige valg for framtida: hva vi skal leve av når oljealderen tar slutt – for det gjør den – og hvordan vi skal bringe oss sjøl i forkant av det som uansett vil komme.

Oljenæringa er ekstremt ressurskrevende. Investeringer og folk suges dit, mens vi trenger både investeringer og folk for å få til den storsatsinga som alle snakker om innenfor ny fornybar energi og CO₂-håndtering. Ingeniører, geologer og teknologer vokser ikke på trær – ikke forskere heller. Derfor er det vårt ansvar også å ta noen ubehagelige valg.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [12:45:40]: Jeg er glad for at interpellanten setter dette temaet på dagsordenen, for det er viktig for Stortinget å diskutere dette. Det er en stor næring for landet vårt. Samtidig må denne store næringen være med på den helhetlige dugnaden vi må ha med hensyn til klimautfordringene.

Det er et faktum at aktiviteten på norsk sokkel faller. Den faller mer enn de prognosene vi har forholdt oss til tidligere her i Stortinget, og det er jo det nye. At vi vil få en fallende aktivitet, bør ikke overraske denne forsamling. Det nye er i tillegg finanskrisen og at vi også har hatt et kraftig fall i oljeprisene. Det gjør vel at flere planlagte investeringer er blitt mindre lønnsomme, og dette kan på kort sikt føre til en lavere aktivitet på sokkelen. Men det kan også bidra til at noen av de dyreste og kanskje minst miljøvennlige utbygginger ikke blir realisert.

Høyre ønsker å bruke denne situasjonen til å legge ytterligere press på åpning for oljeaktivitet i sårbare havområder – eller «interessante områder», som representanten Kristiansen omtaler disse områdene som. Kristelig Folkeparti er ikke enig i en slik tilnærming. Vi mener at det skal legges til grunn et føre var-prinsipp også i den fasen vi er i nå, med hensyn til aktiviteten på norsk sokkel. I stedet for å presse på for å få en åpning av Lofoten og Vesterålen, som uansett ikke vil bli satt i drift før om 15 år, mener Kristelig Folkeparti at vi må få en sterkere satsing på å øke utvinningsgraden ytterligere på eksisterende felt. Her har vi mye å hente. Oljedirektoratet anbefaler at vi får en sterkere satsing innenfor dette feltet, både på forskning og på utvikling. Vi vet at teknologiutvikling her har vært viktig for å øke utvinningsgraden på norsk sokkel.

Goliat er blitt tatt opp i denne debatten. Det er et lite felt, men det er et felt som har stor industribetydning, som

statsråden sa i en debatt tidligere her. Jeg er glad for statsrådets poeng, at det skal svært gode grunner til for å endre standpunkt når det gjelder å åpne i Lofoten og i Vesterålen. Det var svaret han gav til representanten Gunnar Kvassheim etter hans innlegg i en debatt tidligere i dag. Jeg er glad for at statsråden signaliserer dette fra denne talerstol, da vi ikke får mulighet til å ta de overordnede diskusjonene om denne saken på dette tidspunkt. Men når det gjelder Goliat, håper jeg statsråden vektlegger kravet til rasjonell samordning, ser over blokker og eiere, som er en politikk som denne sal har vedtatt på dette feltet.

Det som er interessant med de timene vi nå har diskutert olje- og petroleumspolitik og gasspolitikk, er at vi får bekreftet at to av tre partier i regjering egentlig ikke er enig i Regjeringens oljepolitikk. SV har en restriktiv olje- og gasspolitikk. Senterpartiet, ved Erling Sande, har bekreftet at Lundteigens uttalelser til NRK i går er partiets politikk. Det som er litt besværlig i denne saken, er at den petroleumspolitikken som føres av landets flertallsregjering, egentlig ikke har tilslutning i to av partienes partiprogrammer.

Representanten Thorkildsen hadde en liten visitt innom Skarv og sa at dette vil være med på å øke utslippene. Det var en sak fra denne regjeringen – hvis jeg ikke husker helt feil, stemte SV for utbyggingen av Skarv. Partiet var heller ikke med på noen av de alternative forslagene som Venstre og Kristelig Folkeparti fremmet i den saken for å ta noen helhetlige grep for å kunne gjøre iallfall framtiden mer miljøvennlig med tanke på hvilke krav vi setter til utbygging. Men jeg kan ikke huske at SV – til tross for Thorkildsens engasjement for Skarv i denne saken nå – stemte for våre forslag. Det beklager jeg.

Gunnar Kvassheim (V) [12:50:57]: Dagbladet har i dag en kommentarartikkel med tittelen «Miljøkremmen». Den viser til en artikkel som stod i Dagens Næringsliv på lørdag, og som gikk på kvotehandling. Hovedbudskapet i artikkelen var at Jens Stoltenberg har spilt en sentral rolle for å utvikle den internasjonale handelen med klimakvoter, og at denne politikken, ifølge artikkelen, er ment å hindre at oljeeksportøren Norge taper penger på en mer restriktiv internasjonal klimapolitikk. Det er altså et opplegg som går på å få handel med kvoter, som fører til reduksjoner i andre land, slik at en i stor grad kan ha «business as usual» i Norge.

Nå er ikke bare dette Jens Stoltenbergs byggverk, det er grunnmuren i dagens regjeringens klimapolitikk – det å bruke kvotehandling i stor grad og, når det gjelder norsk industri, tilrettelegge for at en kan få en stor grad av gratiskvoter. Denne inngangen til klima- og oljepolitikken henger ikke sammen med den måten Inga Marte Thorkildsen resonnerer på i sitt innlegg. Jeg har store forventninger til den konklusjonen Inga Marte Thorkildsen trekker når det gjelder Goliat-utbyggingen, bygd på de steinharde utsagnene som hun kommer med i sitt innlegg knyttet til de forpliktelsene Norge har, og den konsekvensen det må få for norsk olje- og gasspolitikk. Den saken vi diskuterer nå, henger sammen med den forrige saken, og jeg viser til at jeg på vegne av Venstre i den sammenheng understre-

ket petroleumsnæringens store betydning og verdi for det norske samfunn. Vi ønsker å tilrettelegge for at denne næringen kan utvikle seg videre, og da er teknologiutvikling og forskning sentrale virkemidler. Det kommer vi tilbake til i neste sak.

Men det handler òg om arealtilgang. Det er ikke slik at vi enten får tilgang til alt vi ønsker av areal eller ikke tilgang til noe. Norsk politisk tradisjon på dette området har vært å sortere. Det blir en helt avhengig av òg i framtiden. Det vil være noen områder en sier nei til og noen områder en sier ja til. SV var det eneste partiet som forrige gang gikk til valg på at vi ikke skulle åpne noen områder i nord. En har nå vært med på å åpne store områder, og dermed avveket fra det som er partiets synspunkt. Jeg tror en òg må gjøre det i framtiden. Det er områder i nord, i Barentshavet, som må være og skal gjøres tilgjengelige. Men vi i Venstre mener det må balanseres mot at f.eks. Lofoten og Vesterålen ikke blir det. Men det er òg spennende arealer på andre deler av norsk sokkel. Det er felt og ressurser som til nå ikke har blitt utnyttet, men som bør kunne utnyttes i framtiden, gitt teknologiutvikling og den nytte en kan få av forskning.

Jeg vil òg peke på den doble målsettingen vi har for både å utnytte ressursene på norsk sokkel på en miljømessig god måte og å legge til rette for at vår gode olje- og gassindustri – som òg har mye å tilføre internasjonalt, ikke minst når det gjelder miljø – kan få gode muligheter til å utvikle seg på det internasjonale markedet. Jeg vil òg peke på at olje- og gassnæringen vår har verdifull kompetanse og ressurser som må brukes når vi i stadig større grad skal fase inn og ta i bruk fornybar energiproduksjon. Det er f.eks. slik innen marin energiproduksjon at det er en klar mulighet for å bygge videre på denne kompetansen. Jeg registrerer at Statoil bruker hundrevis av millioner kr på marin energiproduksjon. Det er bra. Jeg registrerer òg at leverandørindustrien, f.eks. Aker Solutions i Verdal, nå både produserer for offshoremarkedet og for offshorevindkraftmarkedet.

Ivar Kristiansen (H) [12:55:58]: Først av alt vil jeg gi uttrykk for at jeg er glad for debatten, som jeg synes har vært konstruktiv. De aller fleste har gitt klart uttrykk for at man ønsker at norsk oljenæring skal få utvikle seg fremover – i Norge. Det er et helt sentralt og avgjørende punkt. Det er et unntak her, representert ved representanten Inga Marte Thorkildsen. Men la nå det ligge i denne forbindelse. Det viktige er at man ikke utvikler seg i retning av handlingslammelse, når man er nødt til å ta noen viktige og betydelige avgjørelser for at nettopp denne næringen skal kunne utvikle seg i Norge. Alternativet vil bokstavelig talt bety, som representanten Solvik-Olsen var inne på, solnedgang for denne næringen. Det er vel strengt tatt ingen som ønsker det.

Jeg deler representanten Tore Nordtuns tilnærming i debatten, at Norge skal og bør utvikle seg til å kunne bli Europas stabile energileverandør fremover. Men også på dette området kreves det handling, det kreves politikk og, ikke minst, evne til å ta avgjørelser. Jeg er også enig i at vi har hatt stabilitet og konsensus rundt disse spørsmåle-

ne i vekstfasen gjennom snart 40 år. Vi har helt åpenbart et skatteregime på dette området som er et eksempel for resten av verden.

Samtidig tror jeg vi må innse at tiden er inne for å kunne stimulere også gjennom skatt og forskning på økt utvikling, ikke minst når det gjelder feltutvikling i modne arealer. Kanskje bør vi også gå inn og vurdere om en del av særskatten, særlig når det gjelder virksomhet lenger nord, kan kanaliseres i retning av å bygge opp et robust miljøfond, en robust beredskap som kan ta høyde for en situasjon der oljenæring skal gå hånd i hånd med fiskerinæring. Også dette krever en mer aktiv myndighetsutøvelse og en mer aktiv myndighetspolitikk.

Det må ikke bli slik at miljø og klima blir et kretsmesterskap, at vi sier til Europa at dere får vær så god ta en telefon til Russland for å kjøpe energi for fremtiden. Vi må fortsatt ha tro på at der norsk gass kan erstatte europeisk kull, er dette bra for miljøet. Vi må også ha tro på at der norsk teknologi, norsk miljøteknologi i særdeleshet, kan erstatte eksempelvis andre lands teknologistandarder, har dette også en positiv miljøkonsekvens. Dette må være utgangspunktet for vår videre tilnærming i disse spørsmålene.

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:59:17]: Debatten bærer vel preg av petroleumssektorens store innvirkning på norsk samfunnsliv. Det er ingen sektor som pr. i dag har tilsvarende innflytelse, med den økonomiske størrelsen denne sektoren representerer og den innvirkningen den da får både gjennom de direkte overføringene til staten og gjennom ringvirkninger knyttet til arbeidsplasser. Det er formidabelt hva vi har klart å få til innenfor olje- og gassvirksomheten i Norge de siste 40 årene. Jeg tør våge den påstand at det ikke er noe land i verden som har lyktes bedre når det gjelder å utvikle denne sektoren enn det vi har gjort i Norge. Det skal vi tillate oss å glede oss over, samtidig som det ikke er noen tvil om at den fasen vi nå går inn i, har andre utfordringer enn den fasen vi har vært gjennom. Jeg tror debatten i og for seg på en grei måte har vist det. Det går dels på det å forholde seg til felter som er mer komplisert å utvinne, hvor feltene er mindre, og det går dels på det å kombinere det med de store miljø- og klimautfordringene, som framstår som den største av alle saker for oss i vår tid, og som åpenbart gir noen utfordringer utover det vi har sett så langt i kombinasjonen energi og klima og miljø.

Representanten Kristiansen tar noen ord i sin munn på slutten av sitt innlegg. Det ene er handlingslammelse, at det ikke er det som gjelder framover. Jeg har kommentert det i et tidligere innlegg, og jeg mener jeg har brukt to gode eksempler på det motsatte av handlingslammelse. Det ene er forvaltningsplanen for Barentshavet, og det andre er det tilsvarende vi holdt på med for Norskehavet. For meg er det det motsatte av handlingslammelse. Jeg har en viss mistanke om at representanten Kristiansen mener at det ikke å åpne Lofoten og Vesterålen betyr handlingslammelse. Jeg synes, som også andre har vært innom i debatten, at det er en altfor enkel inngang, og at norsk olje- og gasspolitikk handler om så mye mer enn det.

Så konstaterte jeg også at representanten Kristiansen hadde et resonnement om hvorvidt vi skulle gi en melding til Europa om at Europa kom til å komme i en situasjon hvor de måtte ta en telefon til Russland for å få tak i mer gass. Jeg synes også det er en form for konklusjon, i den grad jeg er helt sikker på hva konklusjonen egentlig var, som jeg synes kan tyde på en litt spesiell inngang i forhold til hva som er den konkrete situasjonen i gassmarkedet i Europa nå. Norge blir sett på som en meget trygg og stabil leverandør av gass til det europeiske markedet. Det har det blitt signalisert fra norske myndigheter at vi ønsker å være framover. Vi ser for oss en økt gassproduksjon i Norge framover, og det betyr at vi også kommer til å levere mer gass til Europa framover enn det vi har gjort de siste årene.

Presidenten: Interpellasjonsdebatten i sak nr. 3 er dermed avsluttet.

Sak nr. 4 [13:02:29]

Interpellasjon fra representanten Ketil Solvik-Olsen til olje- og energiministeren:

«Høyt fokus på kunnskaps- og teknologiutvikling innen petroleumsnæringen har gjort Norge til verdensledende innen miljøvennlig og effektiv petroleumsutvinning. Med et stadig strengere miljøkrav, vanskeligere tilgjengelig petroleumsressurser, økende kostnader og lignende er det stadig viktigere å stimulere til god teknologiutvikling i petroleumsnæringen. Det er i Norges interesse som kunnskaps-, energi- og miljønasjon at man forblir et foregangsland innen petroleumsutvinning. Petroleumsnæringen er viktig både for sysselsetting og verdiskaping og som teknologisk lokomotiv for nasjonen. Som den desidert største eier på norsk sokkel har staten både et ansvar for og en egeninteresse i å bruke økte ressurser på petroleumsforskning de kommende årene. Da er det et paradoks at statens bidrag til petroleumsrettet forskning nå reduseres.

Hva vil statsråden gjøre for å opprettholde og styrke petroleumsrettet forskning?»

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:03:35]: Bakgrunnen for interpellasjonen er årets statsbudsjett, der bevilgningene til petroleumsrettet forskning reduseres med ca. 15 pst. Det er i stikk motsatt retning av det som ble skissert senest for et par år siden, der en ønsket at bevilgningen skulle økes med nesten 50 pst. fra daværende nivå.

Dette er en svært kortsiktig politikk. Størrelsen på verdiskaping fra petroleumsnæringen i framtiden avhenger av hvor gode vi er til å utnytte de gjenværende anslåtte 70 pst. av ressursene på norsk sokkel. Det er altså et betydelig potensial for olje- og gassproduksjon i mange tiår framover, hvis vi gjør de rette vedtakene i dag. Framtidens petroleumsnæring er altså ikke en konsekvens av gårdsdagens vedtak, men av dagens vedtak. Det er noe som vi bør ha i mente.

Vi har hatt to debatter om petroleum og petroleumspolitikk rett forut for denne. Det var interessant å registrere

Regjeringens ønske om å framstå som helhetlig og forutsigbar, men den illusjonen brast så fort SV kom inn i debatten. Jeg kan godt forstå at Arbeiderpartiets representanter var ute av salen i protest under det innlegget. Det er veldig gledelig å se at de er tilbake og vil diskutere petroleumsforskning.

La meg ta en gjennomgang av næringens viktighet, for det er åpenbart et poeng som går enkelte hus forbi. Petroleumsnæringen er sentral i norsk økonomi og næringsliv. Den gir betydelig inntekter, også eksportinntekter, fra olje- og gassalg. Produksjonsverdien i 2007 var 600 milliarder kr – bare i 2007 var den 600 milliarder kr. Det er ca. en tredjedel av statens inntekter som kommer fra petroleumsvirksomheten. Den sysselsetter 78 000 personer direkte og over hele landet. En har sterke teknologi- og forskningsklynger knyttet til denne sektoren fra Stavanger og Bergen til Harstad og Hammerfest. Ja, de siste årene har vi også fått en veldig sterk utvikling av NODE-klyngen i Agder, der omsetningen fra den har økt med 240 pst., og vel så det, bare på få år. Det sier litt om hva slags verdiskaping, hva slags sysselsetting og hva slags drivkraft petroleumsnæringen er for teknologi- og ingeniørmiljøene i Norge.

Det er også viktig å huske at produktet fra denne næringen er energi. Hvis vi velger å legge ned olje- og gassnæringen, slik som enkelte i denne sal åpenbart ønsker, må en ha et alternativ. IEA, som la fram sin energianalyse for 2008, sa at skal vi nå togradersmålet, som er mulig i deres verden, vil allikevel gassproduksjonen i verden øke – i motsetning til det SV snakker om – og oljeforbruket vil gå litt ned, men langt fra elimineres. I tillegg må en legge til ca. 20 kjernekraftverk. En må øke dagens vindmølleproduksjon med 50 pst. årlig fram til 2030, og en må få i gang en enorm satsing på enøk og en enorm satsing på CO₂-rensing av kull- og gasskraftverk. Det er ingen grunn til å tro at verden de neste tiårene vil være uten olje og gass – ergo må en stikke fingeren i jorden og sørge for at den næringen kan utvikle seg på en mest mulig lønnsom og mest mulig miljøvennlig måte, istedenfor å tro at den kan elimineres.

Jeg vil også utfordre dem som mener at olje- og gassnæringen ikke bør ha en framtid, til å spørre EU om det synet. Tror en at EU med sin satsing på 20-20-20-målene i 2020 har som mål at en også skal eliminere norsk olje- og gassproduksjon i 2020? Det tviler jeg sterkt på. Vi vet også at den kapitalen som investeres i oljenæringen, har et internasjonalt marked. Hvis en ikke får investere i Norge, investeres det andre plasser, og sannsynligvis fortsatt i petroleumsproduksjon og ikke i andre ting.

Men det er ikke bare energiproduksjonen som er viktig, og som er et eksportprodukt for Norge. Selve leverandørindustrien og teknologiutviklingen de står for, er blitt en viktig eksportartikkel. Bare i fjor var det et salg på nærmere 100 milliarder kr til utlandet. Når energiministeren og kronprinsen reiser til Mexico, viser det næringens potensial. Det er ikke rart at norsk industri kan reise rundt og promotere den teknologien, for den er verdensledende. Den er verdensledende fordi man har hatt storting og regjeringer i tidligere perioder som har ment at dette er vik-

tig å satse på, som har økt bevilgningene til petroleumsrettet forskning, som har lagt til rette for at man har utviklet institutt for at oljeselskapene skal gå sammen og få til nye løsninger, ved å tildele leteareal som er vanskelig og krevende, men der industrien vet at de har noe å jobbe for – de har problem å løse. Da setter de inn penger, og de finner opp de mest fantastiske løsninger.

Ormen Lange er et eksempel på det. Ormen Lange ble ikke utviklet fordi noen satt ved et skrivebord og forprosjekterte alt dette uten å vite om de ville få bruk for det. Ormen Lange ble utviklet fordi oljeselskapene visste at dersom de fikk de løsningene på plass, ville de få utvinne oljen og gassen. Ergo: Man har konkrete mål, og man har konkrete utfordringer som man løser gjennom teknologiutvikling – ikke motsatt. Derfor er det viktig å ha den tilnærmingen til det.

Petroleumsforskning og arbeid i leverandørindustrien er viktig fordi man kan bedre utnyttelsen av ressursene på norsk sokkel. Jeg minner om at 1 pst. økning i graden av oljeutvinning gir en ekstraintekt på 300 milliarder kr. I tillegg kan man altså få en ytterligere økning i eksport av teknologi. Det som òg er et viktig poeng, er at miljøløsningene som bransjen kan levere, både med tanke på den rene produksjonen av olje og gass og også med tanke på hva ingeniørmiljøene kan utvikle i forbindelse med fornybar energi og andre utslippsreducerende tiltak, er viktig å ta med. Det er ingen grunn til å tro at man har en fornybarnæring i Norge som kan overta for ingeniørmiljøet innenfor oljeindustrien, gi dem lønninger og utfordringer på en måte som oljeindustrien gjør i dag. Det må de gjøre i samarbeid. Det er olje- og gassalget vårt som gir oss de inntektene og de kompetansetiljøene som trengs for å kunne levere de fornybare løsningene i morgen.

Men det som er viktig i denne saken, er å ta inn over seg at dagens lederskap når det gjelder teknologi, ikke automatisk gir et lederskap i morgen. I konkurranse med internasjonale aktører kan vi fort bli forbigått. Derfor er det viktig at vi bygger videre på de internasjonale fortrinn vi har innenfor denne sektoren, framfor å ha en tilnærming som vi har sett fra enkelte parti, der man politisk vil styre ungdommen vekk fra petroleumsrettet forskning og utdanning fordi det ikke skal være en del av framtiden. Der er utfordringen at Regjeringen må være veldig tydelig på at det ikke skal være gjeldende politikk, selv om enkelte representanter går ut og sier det.

Leverandørindustrien må være best for å vinne oppdrag internasjonalt, og de må være best hver dag. Hvis man ikke er rask og fokuserer på videre teknologiutvikling, blir man fort forbigått. Det er viktig at næringen kan samarbeide med myndighetene om dette, fordi spesielt leverandørindustrien, som er en av drivkreftene når det gjelder teknologiutvikling, ikke har den kapitalbase og de marginene som gjør at de alene kan ta dette løftet. Derfor har staten en rolle.

Men staten har òg en egeninteresse her med tanke på verdiskapingen på sokkelen, fordi vi ser at oljefelt eller gassfelt som nå skal utvikles, ligger stadig vanskeligere til – lengre til havs, dypere til havs, og det er mindre felt. Det gjør at teknologien må være

mer effektiv for å kunne utnytte dette på en lønnsom måte.

Det er mange temaer her som stadig må videreutvikles: alt fra økt utvinningsgrad, lange avstander fra land, dype vann, vanskeligere miljø, integrerte operasjoner, reservoarforståelse, greinbrønner, bedre miljøløsninger og reduserte borekostnader. Det er masse utfordringer der vi er ledende, men der det er mye mer man kan hente for å få gjort dette bedre, billigere og mer miljøvennlig. Myndighetene må ha en sentral rolle innenfor petroleumsrelatert forskning, fordi det er staten som er den store ressursseier, og som har den store interessen av å utvinne ressursene bedre.

Med det skatteregimet som er nå, og eierskapet både i StatoilHydro – eller Statoil, som det skal hete framover – og ikke minst i Petoro vil staten ha mest å hente når man får opp mer av ressursene fra grunnen. Økt utvinningsgrad eller mer effektiv drift betyr derfor særdeles mye for statens inntektskilder. I tillegg er altså Olje- og energidepartementet en premissgiver for mye av den nasjonale teknologistrategien som foreligger, gjennom f.eks. OG21, som gir prioritinger for Petromaks og Demo 2000. Det er OED som oppnevner representantene til styret i OG21, Petromaks og Demo 2000. Vi vet at for hver krone som staten spytter i, spytter næringslivet i ca. tre kroner. Det viser at dette er en veldig fin katalysator for å få utviklet teknologimiljøene og sikret Norges rolle.

Når man nå har fått kutt på forskningsprosjektene, ser man at det konkret går ut over en del prosjekt som er igangsatt. For Demo 2000 er dette svært skadelidende fordi programmet er rettet mot pilotering og kvalifisering av ny teknologi, altså direkte brukerrettet arbeid, som vi nå vil stå i fare for å miste en del av. Vi vet at internasjonale oljeselskap, som Shell, har lagt flere av sine teknologi- og forskningssentre til Norge, fordi de ser at det her er et klyngesamarbeid, der staten er inne. Vi vet at store internasjonale leverandører, som FMC Technologies, har lagt sine hovedkontor for olje og gass til Norge – en kombinasjon av utfordringer og marked på norsk sokkel, utviklingsmuligheter, kompetanse og finansiering. Det gjør at Norge fortsatt bør se sin rolle, og staten være seg sitt ansvar bevisst, for petroleumsforskning er noe vi må ha, både for å utvikle petroleumsnæringen og sørge for å få gode inntekter, men også for å legge til rette for ingeniørmiljøet i Norge.

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:14:03]: Forskning for en optimal og bærekraftig utnytting av våre petroleumsressurser er svært viktig. Bevisst satsing fra statens side på området har bidratt til store teknologiske framskritt og betydelig verdiskaping på norsk sokkel. De horisontale brønnene på Trollfeltet, vanninjeksjon på Ekofisk og undervannsinstallasjonene på etter hvert flere ganger nevnte Ormen Lange har vært et resultat av forskningsbasert kunnskap, som har hjulpet oss til å realisere enorme verdier. En kontinuerlig satsing på forskning og teknologiutvikling har bidratt til å bygge opp de sterke leverandørklyngene vi har i Norge i dag. De klyngene vet vi omsatte for 195 milliarder kr i 2007. Innovasjon og teknologiske

gjennombrudd som har funnet sted på den norske sokkelen, har vært en nøkkelfaktor i internasjonaliseringa av den norske leverandørindustrien det siste tiåret. Med andre ord har samspillet mellom oljeselskaper, leverandørindustri og forskningsmiljøer gitt svært gode resultater.

Så er det slik at staten har svært stor interesse av å sikre en maksimal og mest mulig miljøvennlig verdiskaping på norsk sokkel. Som jeg nevnte i mitt forrige innlegg, har vi utnyttet rundt en tredjepart av våre anslåtte petroleumsressurser. Det er et stort ressursgrunnlag, det er et stort inntektspotensial igjen, men det knytter seg store teknologiske utfordringer til å utvikle de gjenværende ressursene. Norsk petroleumsvirksomhet står derfor overfor betydelige utfordringer. Vi ser den fallende produksjonen. Vi ser behovet for å se på utvinningsandelen fra de modne feltene, og vi ser behovet for kostnadseffektive løsninger på de mindre funnene som blir gjort.

Norsk petroleumsvirksomhet er verdensledende med hensyn til å ha en miljøvennlig utnyttelse av ressursene. Men vi kan fortsatt bli bedre, og vi skal bli bedre. I den sammenhengen er koblinga opp mot jobbinga i nordområdene relevant fordi vi ser muligheter i nordområdene, men samtidig ser vi helt klare utfordringer med å komme videre i forhold til miljøutfordringene knyttet opp til olje- og gassproduksjonen. Det vil derfor være en stor utfordring å klare å få petroleumsvirksomheten og petroleumsaktiviteten til å være så skånsom som mulig for miljøet, og i forhold til andre samfunnsinteresser.

I lys av klimautfordringene er det nødvendig å satse på CO₂-håndtering – CCS. Det kreves en betydelig forsknings- og utviklingsinnsats for å få redusert kostnadene og spredt teknologien samt bedre kompetansen på sikker lagring av CO₂. Jeg er helt overbevist om at hvis ikke kostnadene gjennom forskning kommer ned på et helt annet nivå enn det vi ser i dag når det gjelder fangst og lagring av CO₂, så blir den teknologien en teknologi for de få. Det blir en teknologi som kan være interessant for et land som Norge, som er et av verdens absolutt rikeste. Skal teknologien ha den ønskede effekten, må den også være anvendelig for land som f.eks. Kina og India, hvor vi vet at det er svært mange prosjekter som det er behov for å rense. Så forskning og utvikling innenfor det området er ekstremt viktig.

Interpellanten nevnte OG21, og det synes jeg er relevant å gjøre. Det er en teknologistrategi for det 21. århundre, og den ble etablert i 2001 i samarbeid mellom myndigheter, oljeselskaper, leverandørindustri, universiteter og forskningsinstitutter – en strategi som er rettet mot økt verdiskaping, mot effektiv og miljøvennlig utvikling av petroleumsvirksomheten på norsk sokkel og mot økt konkurransevne og eksport fra leverandørindustrien. Det samarbeidet som preger dette, er unikt i internasjonal sammenheng. Jeg har derfor bedt OG21 om å gå gjennom strategien, se på den og revidere den, for å kunne ta bedre hensyn til de utfordringene vi nå ser framover – og da med spesiell vekt på det som går på klimautfordringer, og det som går på den globale utfordringa nå, basert på det som skjer innenfor klimasektoren.

Leverandørbedriftene og oljeselskapene i Norge bru-

ker betydelige beløp på forskning i Norge. Det offentlige bidraget er relativt beskjedent sammenliknet med det som blir brukt fra næringslivet. Jeg er opptatt av at de offentlige midlene skal gjøre en forskjell. Jeg ser en rekke områder hvor det offentlige bør spille en rolle.

Det første jeg vil trekke fram der, er det som går på langsiktighet. Det tar ofte 10–20 år før man ser gevinstene av målrettet forsknings- og utviklingsinnsats. Vi må akseptere at industrien ofte har en noe kortere tidshorison, og det er viktig at det offentlige bidrar til å bygge den brua i forhold til tidsaksen. Så ser vi konkret på kompetansebygginga, at de offentlige midlene bidrar til det, og det er i seg selv et godt argument for å bruke offentlige midler.

Gjennom Petromax-programmet, som i stor grad er finansiert gjennom Olje- og energidepartementet, støtter vi over 200 stipendiater. Offentlig støtte har derfor også en viktig rolle når det gjelder utveksling av kunnskap mellom akademia og industrien.

Så nevnte jeg det som gikk på CCS, og for å ta inngangen med hensyn til miljøet som sådant ser vi at nesten en tredjedel av de norske CO₂-utslippene kommer fra petroleumsvirksomheten på norsk sokkel. Det å forske på energieffektive løsninger og det å forske på lavere klimagassutslipp på sokkelen vil bidra til å redusere utslippene. Vi ser at vi har kommet lenger enn mange andre land på det området, og forskning og teknologiutvikling både vil og skal bidra til at en slik miljømessig og effektiv utvikling fortsetter på sokkelen.

Når det gjelder verdiskapings sida, har offentlig støtte til uttesting og pilotering av nye teknologier bidratt til å redusere risikoen for industrien vesentlig, noe som gjør det lettere for industrien å satse. I tillegg har denne støtta ført til kommersialisering av konseptene. Teknologi som neppe ville kommet fram, har nettopp kommet som en følge av den offentlige ressursbruken. Vi ser også at vi har fått til et samarbeid som følge av dette.

Så er det riktig som interpellanten sa, at vi i år bruker noe mindre penger gjennom offentlige budsjetter på den petroleumsrettede forskninga enn det vi gjorde det foregående året. Vi bruker dog en betydelig sum til petroleumsforskning over statsbudsjettet – totalt om lag 355 mill. kr i 2009. Det er en sum som vi også må se i sammenheng med hvilken forskning vi har valgt å prioritere innenfor energiområdet ellers. Jeg skal komme litt tilbake til det.

Jeg er opptatt av at petroleumsforskninga som sådan skal ha gode vilkår framover, nettopp som følge av de utfordringene jeg nevnte tidligere i mitt innlegg. Vi ser at etterspørselen etter olje og gass kommer til å øke fram mot 2030, selv i de scenarioene hvor en får til stabilisering av den globale oppvarminga på 2 grader. IEA forventer en økt energibruk på ca. 45 pst. innenfor denne tidsperioden. Da ser vi at vi har en formidabel utfordring, hvor verden kommer til å ønske å bruke i sum mer energi enn i dag, og hvor den samme verden – eller kanskje mer presist, jordkloden – ikke tåler konsekvensene av den samme energibruken. Så det betyr at det å forske og det å knekke koder på dette området blir helt nødvendig. Jeg ser for meg at Norge skal bidra til den nødvendige energirevolusjo-

nen som trengs framover når det gjelder forholdet mellom energi og klima. Vi har derfor valgt å styrke forskningsinnsatsen rettet inn på det området. Vi har styrket innsatsen på karbonfangst og -lagring. Vi har styrket forskninga betraktelig på mer miljøvennlige energisystemer, og budsjettveksten fra 2007 til 2009 på dette området er på hele 300 mill. kr.

Det er da også det som er min forklaring på hvorfor det er noe mindre penger innenfor petroleumsforskninga i 2009 enn i 2007. Vi har sett at det var noen områder som det nå var ekstremt viktig å øke innsatsen på. Dette er det ene eksempelet. Innenfor CCS har vi konkret økt den offentlige forskningsinnsatsen i 2009 til ca. 150 mill. kr. Utover det kommer satsinga på rensing på Mongstad, hvor vi har lagt inn de forventede beløpene både for i år og de kommende årene, som Stortinget er vel kjent med. Det er da milliardbeløp vi her snakker om.

Det betyr at vi i 2009 har valgt å forskyve ressursbruken noe i retning av klimajobbing, i retning av fangst og lagring, i retning av det å knekke koder innenfor den delen av petroleumsvirksomheten. Jeg er helt sikker på at det er en god investering, også isolert sett for petroleumsnæringa, for det vil bidra til å finne løsninger som er helt nødvendig for den næringa framover.

Hans Frode Kielland Asmyhr hadde her overtatt presidentplassen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:24:35]: Det er litt rart å høre statsråden snakke om hvor flott det er med petroleumsforskning, hvor mange gjennombrudd en har hatt, hvor viktig det er for norsk leverandørindustri, hvilke inntekter det kan gi oss, hvor viktig olje og gass er for energiforsyningen på kort og mellomlang sikt, selv om alle er enige om at en på kort og mellomlang sikt må jobbe fram alternative fornybare energikilder som kan bli hovedbæreren for energiforsyning i framtiden. Men å gå fra denne skrytingen og hyllesten til petroleumsrettet forskning til bare å konkludere med at man valgte å redusere bevilgningene med 50 mill. kr, altså 15 pst. av bevilgningene – der er det en logisk brist som for meg blir helt urimelig å forstå. Når en ser hvilke inntekter en får fra denne næringen, når en ser hvilke utfordringer en har i forhold til å utvikle en teknologi som gjør dette lønnsomt med hensyn til å videreutvikle den store inntektskilden dette er, og ikke minst den store energikilden dette er, så er det ingen sammenheng når en da velger å kutte på det viktigste for å utvikle næringen for framtiden, slik som forskning og utviklingen er.

Dette viser etter mitt skjønn at Regjeringen mer eller mindre tar inntektene fra oljebransjen på alvor, og ikke ser viktigheten av å så i dag for å kunne høste i morgen. Ja, det bevilges fortsatt penger til petroleumsforskning. Det er det ingen som er uenige om. Det er store beløp i forhold til vanlige folks privatinntekter, men i forhold til de verdiene vi snakker om her, som oljeindustrien representerer, med en omsetning på 700 milliarder kr for nasjonen Norge, er 355 mill. kr svært, svært lite.

Grunnen til at dette er så viktig, er at de statlige mid-

lene som en gir her, stimulerer til samarbeid på tvers i bransjen. Det bygger opp om det som har vært den norske modellen som andre ser opp til. Det gir økt spredning av ny teknologi som vi bruker. Når det enkelte oljeselskap utvikler nye teknologier og får gjennombrudd, prøver de å beholde teknologien for seg selv, for det gir konkurransefordeler. Det en ser, er at når staten har vært inne i miljøene, får vi en spredning av teknologibruken fordi staten er en katalysator for dette. Og staten er med og sørger for at vi får finansiert prosjekt som enkeltelskaper gjerne ikke ville hatt interesse av å gjøre. Vi vet at på sikt reiser teknologiselskapene og ingeniørene dit hvor betingelsene for forskning og utvikling er best. De signalene vi gir nå, når vi kutter i den typen statlig støtte til den typen arbeid, er signal om at Norge ikke er området hvor en skal satse hvis en skal være ledende på teknologisiden, i hvert fall ikke når en ser hvordan mange av de landene som nå holder på å utvikle sin oljeindustri, velger å investere. Derfor ber jeg statsråden forklare litt om logikken i å kutte i bevilgningene til forskning og utvikling, som tross alt er det som skal bære industrien framover.

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:27:52]: Representanten Solvik-Olsen spør etter logikken her. Svaret på det er ett ord som finnes i mitt vokabular – som ikke nødvendigvis brukes så veldig ofte blant opposisjonspartiene på Stortinget, i hvert fall ikke i Fremskrittspartiet – og det er å prioritere. Det som da er saken, er at når jeg sitter og lager mine budsjetter, når Regjeringa sitter og lager sine budsjetter, så må vi velge innimellom og prioritere mellom noen ulike områder.

Det jeg har valgt å gjøre i år, er å prioritere opp det som går på forskning på fangst og lagring, og det går på å prioritere innenfor klimajobbinga, for jeg er helt overbevist om at petroleumsnæringsas viktigste utfordring framover ligger der. Så er det ikke slik at 50 mill. kr fra eller til på mitt budsjett på dette området er et ja eller nei til forskning innenfor petroleumsrettet virksomhet. Jeg forsvaret veldig å bruke 355 mill. kr på dette. Jeg kunne forsvart å bruke 405 mill. kr, og jeg kunne vel sikkert også forsvart å bruke 500 mill. kr på det i forhold til at vi kan klare å få ut gode effekter og få resultater av det vi gjør på forskningssiden her. Men som sagt har vi da også behov for å rette forskningsinnsats inn på andre områder, og da er det mitt ansvar – og i og for seg min plikt – å foreta en vurdering av dette.

Når det gjelder de debattene vi har hatt i Stortinget tidligere i dag, om fornybar satsing og om klima- og miljøutfordringer, mener jeg det er helt naturlig å sette denne debatten inn i den sammenhengen og få fram viktigheten av at vi nå evner å si: greit, mye er viktig, men det er faktisk noe nå som er enda viktigere enn de andre tingene, og det er å komme videre på fangst og lagring, det er å sørge for at vi får en teknologi på plass som gjør det mulig å produsere olje og gass også om 20–30 år uten at det bidrar til at atmosfæren blir altfor full av CO₂, at vi tvert imot klarer å få den ned i Sleipner-formasjonen, eller hvor det måtte være hen.

Det er mitt svar på spørsmålet fra representanten Sol-

vik-Olsen. Jeg er helt sikker på at det har null klangbunn i representantens egne vurderinger. Men i forhold til hva jeg jobber med, er jeg helt sikker på at det er en riktig vurdering med tanke på de store utfordringene vi har på klima- og miljøsidene nå.

Tore Nordtun (A) [13:30:48]: Det er to spor som er viktige her. Fremtidens petroleumpolitikk er det ene sporet. Her må man ha helt klart for seg hvilke miljømessige konsekvenser denne petroleumpolitikken har. Da må vi også sette inn tiltak overfor de miljømessige konsekvensene en petroleumpolitikk har, slik at vi kan leve i harmoni, slik at vi kan ta de viktige skrittene framover. Og de viktige skrittene framover er bl.a. forskningsdelen av dette. Det er klart at Norge, som har tjent ganske gode penger på petroleumsutviklingen, salg av disse tingene osv., utviklet seg industrielt og forskningsmessig, må bidra med noe tilbake når det gjelder den største utfordringen vi har, og det er klimautfordringen.

Jeg ser også for meg at det blir ganske vanskelig framover å kunne se på enkelte områder og si at disse områdene her legger vi ikke noen miljømessig strategi for når det gjelder framtiden. Det er klart at på disse områdene må det også ligge forutsetninger for å videreutvikle områdene – det er: Hva er egentlig de miljømessige konsekvensene av det? Hva skal vi gjøre innenfor disse områdene? Det er nettopp det Regjeringen gjør på Mongstad, karbonfangst og -lagring. Men det er klart at dette er nybegynnerarbeid. Det var ikke hyllevarer da man gikk i gang. Man måtte brøyte veien. Det vil være med og redusere utslippene til atmosfæren ganske betraktelig i framtiden når vi nå får disse lagringsplassene på plass, og vi får rensingen, dvs. fangingen av eksosen.

Så vil jeg også trekke inn to andre perspektiv. Det ene er at jeg synes det helt parallelt må være forskning. Det er viktig for oss for at vi skal få mer ut av feltene når det gjelder både olje og gass. Og med de inntektene vi har på grunnrenten, skulle det bare mangle at ikke vi skulle være med på en teknologiutvikling også her, slik at vi kan få mer ut av det. Generasjonene etter oss vil også se at det er viktig.

Så må jeg si at det har skjedd kolossale framskritt når det gjelder boreteknologi osv., og ikke minst det eventyret som har skjedd på Ekofiskfeltet, hvor man nå er inne i tredje fase med å heve det for å utvinne enda mer. Det er klart at dette hadde man ikke greid uten forskning. Selvfølgelig er det selskap som har gått i bresjen, men også det offentlige har vært med og støttet veldig sterkt oppunder dette.

Men igjen, som interpellanten sa: Det er et samarbeid og samspill mellom myndighetene, oljeselskapet og leverandørindustrien og ikke minst universitetene og forskningsinstituttene. Det er disse som må gå hånd i hånd. Vi må også ha troen på framtiden. Det skuffer meg en del at noen snakker om solnedgangsindustri. Nei, dette er ikke noen solnedgangsindustri. Men hvis man holder på og snakker maksimalt om det, er det færre og færre av den oppvoksende slekt som vil søke seg til denne industrien. Det som jeg nå synes er spennende med miljøet på

Mongstad og andre signaler man har gitt, og det man er i ferd med å gjøre nå, er at denne industrien kan bli framtidrettet. Det kan bli en spennende industri å satse sin yrkeskarriere på i framtiden, fordi det også ligger store miljøaspekter her. Det er klart at det er spennende, det er utfordrende, det er banebrytende, og da vil folk søke seg til denne industrien, og ikke til en industri som mange nå har yndet å si er en såkalt skitten industri.

Når det gjelder IEA og det de har sagt, skal man ta det på største alvor. Det som ligger i prognosene fra IEA når de snakker om 2030-målet og hvor viktig disse type-ene energi er for å oppnå togradersmålet, er et klart signal om at Norge må gjøre sin plikt her når vi er i den posisjonen som vi er i økonomisk osv., og vi må styre det i riktig retning. Men jeg hadde kanskje ønsket at selskapene selv hadde tatt litt mer initiativ når det gjelder miljøaspektet. Jeg har bare merket meg det: Da Norge var den første nasjonen som innførte CO₂-avgift på faking på sokkelen, var det kritikk fra ende til annen fra industrien. I dag sier industrien at det var med og videreutviklet teknologien, det var med på å sette oss på et bedre spor. Det har vi høstet erfaring av, og i dag sier de at dette var et riktig spor.

Ivar Kristiansen (H) [13:36:11]: Det denne debatten handler om, er å få forskningsinnsatsen tilbake på sporet. Det er et betimelig spørsmål som interpellanten tar opp i dag. Det er jo ingen tvil om at det er kunnskap, forskning, teknikk og teknologi i ypperste verdensklasse som har brakt Norge i tet i disse spørsmålene. Da er altså svaret fra Regjeringen i en periode hvor produksjonen er i ferd med å nå toppen, og noen år frem i tid er i ferd med å reduseres betraktelig, at man foretar et kutt innenfor forskningsbudsjettet.

Jeg har lagt merke til at svaret i dag er å henvise til Kårstø og Mongstad, og der skal selvfølgelig Høyre på sitt vis være med og bidra til å løse CCS-fangst og lagring av CO₂. Men dette handler om så mye, mye mer. Det er eksempelvis mangel på forsknings- og utviklingsmidler til å utvikle nye metoder og ny reservoarteknologi som kan øke utvinningsgraden av olje. Og som interpellanten var inne på, 1 pst. mer utvinning av felt vil representere inntekter for den norske stat på rundt 300 milliarder kr. Det eksisterer kun noen få fellesprosjekter i industrien innenfor denne typen reservoarteknologi.

Noen av de største selskapene utfører FoU-prosjekter internt, eller er en betydelig sponsor for forskningsinstitutter i Norge for at de skal utføre reservoarteknologiske studier. Det er også for få forskningsstipendiater i Norge for denne typen reservoarrelatert FoU. Så vet vi at interessen for realfag blant norske studenter er ganske fallende, og konkurransen om de uteksaminerte kandidatene innenfor petroleumsindustrien er økende. Forskningsstipendier i geologi og geofysikk blir ofte tildelt utenlandske studenter i dag.

Dette handler om prioritering, eller mangel på sådan. Til dette hvileskjæret: Jeg registrerer at statsråden gir representanten Solvik-Olsen en slags opplæring. Det er ikke sikkert det holder med bare noen få minutter på en del områder. På andre områder er han tilnærmet ferdig utlært.

Men ordet «prioritere»: Vi kan i hvert fall legge merke til at Regjeringen i dette tilfellet har prioritert ned, og – jeg gjentar – det er i en situasjon hvor norsk oljeproduksjon er halvert i løpet av en 15-årsperiode.

Vi trenger økt oppmerksomhet på grunnforskning. Vi trenger økt oppmerksomhet på forskning rundt oljevern og -beredskap. Skal vi være i toppen på dette området fremover, og skal vi løse CO₂-utfordringen, klimautfordringen, er det faktisk dette miljøet som må bære hovedtyngden av utviklingen fremover.

Rent inntektsmessig er det ingen tvil om, som det har vært sagt her, at kunnskap har gitt denne industrien en betydelig eksportinntekt. Den står for en betydelig sysselsetting langs norskekysten, og den bidrar faktisk til at den største vinneren når det gjelder å høste av utgifter på forskningsområdet, er staten selv.

Det er derfor, avslutningsvis sett fra min side, en nær sammenheng mellom petroleumsforskning og behovet for økt satsing, som Høyre gang på gang har foreslått i Stortinget, og som også interpellanten tar opp, og den målsettingen man har fra norsk side om å kunne løse fangst- og lagringskvoten rundt CO₂-behandling fra våre gasskraftverk og produksjonsanlegg.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [13:40:42]: Ofte merker jeg at kritikk av den avhengigheten av olje og gass som Norge har, framstilles som virkelighetsfjern og bakstrevsk. Men vi skal f.eks. være veldig glad for den vridninga som har skjedd på forskningsområdet, og som bl.a. er et resultat av det klimaforliket som vi har inngått i Stortinget. Det har vært en vridning av innsatsen over på forskning på ny fornybar energi og på CO₂-fangst og -lagring. Det er veldig framtidrettet. Det betyr noe klimamessig, men det betyr også at vi kan legge grunnlaget for en omstilling som Norge kommer til å stå overfor i framtida, og som er helt nødvendig. Det betyr mye næringspolitisk også for Norge. Dette handler ikke om at vi skal bringe Norge inn i en framtid hvor vi plutselig ikke skal ha noe å leve av lenger. Tvert imot handler en klar politisk holdning til dette om at vi skal legge grunnlaget for de næringene som vi skal leve av og som kommende generasjoner kommer til å jobbe innenfor.

Da merker jeg meg at det ofte framstilles sånn at vi både kan ha en massiv satsing på petroleumsnæringa og få til en massiv satsing på ny fornybar energi og på CO₂-fangst og -lagring. Det tror jeg ikke er tilfellet. Vi kan lene oss på ganske mange forskningsrapporter også og på miljøer som ser på nettopp hvordan Norge skal få til denne omstillinga til en lavutslippsøkonomi, for å underbygge hvorfor det ikke er tilfellet at vi kan få til en massiv satsing på begge deler. Vi er nødt til å ta noen valg.

For eksempel har vi mottatt en rapport, som er veldig interessant, fra Teknologirådet, som heter Plan B – verdiskaping for lavutslippsøkonomien. De går gjennom, felt for felt, hvordan Norge kan bruke nettopp våre komparative fortrinn og den kunnskapen som vi har bygd opp innenfor petroleumsnæringa, til å få opp nye næringer som ikke bidrar til å sette klimaet på jorda på spill eller næringer i andre sektorer på spill, som f.eks. fiskeri og reise-

liv, som jo er høyaktuelle i forbindelse med debatten om Lofoten, Vesterålen og Senja, og i hvilken grad vi skal la petroleumssektoren gå inn i de mest sårbare områdene våre, med de konsekvensene det kan ha. Utgangspunktet for Plan B og Teknologirådets rapport er

«den vedvarende økningen i utslipp av klimagasser, både i Norge og globalt. I følge Global Carbon Project har de menneskeskapte CO₂-utslippene vokst fire ganger så raskt fra og med år 2000 som i perioden 1990–1999. Utslippene er nå over det mest dramatiske av scenariene til FNs klimapanel».

Da er det med forundring jeg sitter og hører på deler av de debattene som har gått hittil i dag. Det kan virke som om vi ikke skal ta vårt ansvar i det globale bildet, hvor utslippene faktisk øker. Sjøl om norsk petroleumsnæring er en av de mest miljøvennlige i verden – og det er et resultat av miljøkrav som er blitt stilt av tøffe politikere før oss – er det likevel sånn at den oljen og gassen vi tar opp, brennes av et sted. Da fører det til store utslipp, som igjen fører til at vi har et klimaproblem. Det er også noe av grunnen til at vår regjering nå vrir ressursene over på forskning på ny fornybar energi og har den voldsomme satsingen på CO₂-fangst og -lagring.

Men jeg vil bare minne om at det er på grunn av SVs regjeringsdeltakelse og at vi har jobbet beinhardt i en allianse med brede folkelige miljøer i Norge som satte foten ned for at vi skulle satse på sterkt forurensende gasskraftverk, at vi er i front når det gjelder CO₂-håndtering internasjonalt. Det har også bidratt til at vi har påvirket EUs politikk på dette området. Hadde vi ikke gjort det, hadde vi vært mye verre ute enn vi faktisk er. Nå kan vi bli en del av løsninga i stedet for bare å være en del av problemet.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [13:45:57]: I klimaforliket ble Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre enig med Regjeringen om følgende:

«De offentlige bidragene relatert til forskningen på nye fornybare energikilder skal innen 2010 minst være på nivå med tilsvarende offentlige bidrag til petroleumsforskningen.»

Dette var et viktig punkt i klimaforliket, og det var også et viktig punkt å få med da vi diskuterte forliket. Dette innebærer ikke at vi skulle kutte i petroleumsrettet forskning, selv om det er slik regjeringspartiene valgte å tolke dette punktet i etterkant.

Kristelig Folkeparti er opptatt av å øke utvinningsgraden i eksisterende felt på sokkelen, slik at vi får mest mulig ut av hvert enkelt letehull. Med dagens planer vet vi at over 50 pst. av oljen vil bli liggende igjen på sokkelen etter at installasjonene er fjernet og borehullene er pluggert igjen. Dette er ikke god forvaltningstankegang. Det er rett og slett å være dårlige forvaltere. Og vi vet at Oljedirektoratet har påpekt at det her trengs teknologiutvikling – det trengs rett og slett mer forskning.

Når Kristelig Folkeparti er opptatt av at vi skal øke utvinningsgraden i eksisterende felt, henger det også sammen med et annet stort og viktig område: elektrifisering av sokkelen. Vi vet at skal vi skal ha mulighet til – og det må vi med tanke på klimautfordringene – å elektrifisere

sokkelen, må vi tenke mer helhetlige løsninger i forhold til nærhet til de forskjellige feltene.

Norge var og er en skipsnasjon. Den kunnskapen vi har om å bygge skip, har vi brukt til å utvikle oss til å bli en olje- og gassnasjon. Så har vi brukt den teknologien og kunnskapen vi har fått innen olje og gass, til å utvikle fornybarteknologi. Vi har helt konkrete eksempler innenfor vindkraft, som Aker Verdal driver med. Vi har helt konkrete eksempler innenfor CO₂-håndtering, hvor vi er verdensledende med norsk teknologi, som er utviklet nettopp gjennom denne bærebjelken: skip, olje- og gassutvikling og nå fornybarteknologi. Dette er et viktig perspektiv å ta med videre når vi fortsatt skal satse på olje- og gassutvikling.

Jeg oppfordrer statsråden til å tolke klimaforliket slik at forskning på fornybar energi skal løftes opp på samme nivå som petroleumsforskningen – ikke slik at petroleumsforskningen skal reduseres for å gjøre avstanden mellom fornybar energi og petroleumsforskningen mindre.

Jeg er glad for den prioriteringen statsråden tross alt gjør i forhold til petroleumsforskningen – det at han legger opp til at det er fangst og lagring vi skal satse på, og det han kaller å knekke koden for at olje og gass vil være med som en energibærer også i framtidens energibilde knyttet til de prognosene som Det internasjonale energibyrået setter opp.

Men det må også kunne sies fra denne talerstolen – selv om statsråden sier at det er beskjedne midler staten bidrar med til petroleumsforskningen, og at industrien bærer tungt i bidrag – at vi vet fra næringen selv at statens bidrag utgjør en forskjell. Det er viktig for å få nye teknologiske løsninger på plass at staten er der. Statsråden snakket selv om å utgjøre en forskjell, og at staten må stå for den langsiktige politikken. Ja, det er helt rett. Men da er det viktig at vi er der på lik linje når det gjelder fornybarforskningen, som må økes, og at vi får to store forskningsmiljøer som sammen kan være med på å skape et bedre klima for verdens fattige og for den norske befolkningen.

Gunnar Kvasheim (V) [13:50:44]: I dag har vi hatt tre debatter, muligens tre og en halv til fire, som i stor grad går på det samme temaet. Det er problemstillinger knyttet til olje- og gassvirksomheten og framtiden til den næringen. Jeg synes at denne oppsplittingen av debattene er en god synliggjøring av at det kunne ha vært nyttig å ha en samlet framstilling i en petroleumsmelding, som så kunne danne grunnlag for en debatt i Stortinget.

Det andre som har kjennetegnet denne debatten i dag, er at representanter for Regjeringen sier én ting og gjør noe annet. Vi var lovet en oljemelding – vi får ingen oljemelding. Vi var lovet en energimelding – vi får ingen energimelding. Det har vært bebudet en satsing på fornybar energiproduksjon som skulle få nye prosjekter opp og gå. Det skjer ikke.

Også når det gjelder CO₂-satsingen, som Inga Marte Thorkildsen var så fornøyd med, er dessverre hovedoverskriften: Løftebrudd! I Soria Moria-erklæringen sa man at utslippene fra Kårstø skulle renses innen 2009. Det skulle heller ikke tillates noen nye gasskraftverk med mindre det

ble rensing fra dag én. Nå vet vi at gasskraftverket på Kårstø står uten avklaringer om og eventuelt når det blir rensing, og det er også uavklarte spørsmål knyttet til rensing i framtiden på Mongstad.

Også når det gjelder satsing på forskning, er det manglende samsvar mellom det Regjeringen sier den skal gjøre, og det den faktisk gjør. I forbindelse med forskning la en ikke skjul på at en mente at det etter stor satsing på forskning i Bondevik II-regjeringen, var tid for hvileskjær. Det var ikke på noen måte tilpasset de utfordringene vi står overfor. Da burde tidligere økt satsing vært fulgt opp med ytterligere opptrapping.

Venstre har prioritert slik i sitt alternative statsbudsjett: Vi har satset markert mer på forskning enn det Regjeringen har lagt opp til. Vi har satset på forskning i et bredt spekter. Vi har gjennom klimaforhandlingene medvirket til økt satsing på forskning knyttet til fornybar energiproduksjon. Det er en helt nødvendig opptrapping. Her er det et stort potensial. Det faktiske forhold er at så langt har vi i Norge brukt mer ressurser på forskning knyttet til kjernekraft enn på fornybar energiforskning. Men det burde ikke ha vært nødvendig å ta dette løftet samtidig som en tonet ned satsingen på petroleumssektoren. Jeg mener bestemt at det er god ressurspolitikk å legge til rette for god utnyttning av felt som er kjent, og det å kunne utnytte felt som en i dag ikke har teknologi til å utnytte. Det må være et positivt bidrag også i det internasjonale perspektivet. Men det betyr ikke at Venstre ikke er opptatt av at en skal ha en markert økt satsing på både forskning og utbygging av fornybar energiproduksjon.

Jeg synes at både interpellanten og statsråden i sine innlegg på en god måte har illustrert den effekten Norge har hatt av satsing på forskning og teknologiutvikling innenfor petroleumssektoren. Jeg tror potensialet er stort for å få mange nye positive effekter i framtiden, gitt at en satser på dette. Så min oppfordring til Regjeringen vil være at en avviker hvileskjæret, satser massivt mer på fornybar energiproduksjon og legger til rette for at en kan ta ut den verdiskapingen som følger av økt satsing på petroleumsforskning og teknologiutvikling i denne bransjen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:55:22]: Debatten har gitt mange honnørord til petroleumsnæringen og forskningen som den bedriver. Det er hyggelig. Men den logiske bristen som er i det å ønske næringen vel og det å kutte i bevilgningene for å legge til rette for at næringen skal ha det godt, har ikke blitt imøtegått av regjeringspartiene.

Statsråden har rett i at dette handler om å prioritere. Det kan jeg selv veldig godt. Jeg har mitt eget private budsjett og må prioritere hver dag. Som utdannet sosialøkonom vet jeg veldig godt hva det handler om å bruke knappe ressurser på en best mulig måte. Men nettopp fordi det handler om å bruke knappe ressurser på en best mulig måte, bør en prioritere riktig. Det å spare seg til fant er ikke å prioritere riktig. Hvis vi får til 1 pst. økt oljeutvinning, og det gir oss 300 milliarder kr, er faktisk noen hundretalls millioner kroner ekstra i investeringer årlig for å få det til vel verdte pengene. Dermed handler det ikke om å prioritere på den måten Regjeringen gjør, men at en må legge til

rette for en næring i framtiden. Jeg tror at det etter denne debatten er all grunn til å frykte for petroleumsnæringen i framtiden når Regjeringen klarer å ha en logikk der kutt i petroleumsforskning er det samme som å være offensiv på området. Det er ikke å være offensiv i min verden.

Men det som også er verdt å ta med seg, spesielt siden illusjonisten i SV var med i denne debatten, er at det i et klimaperspektiv er i vår interesse – i alles interesse – å ivareta norsk petroleumsindustri, for det er et faktum at energien trengs. Det er et faktum at hvis kapitalen ikke går til Norge, går den til andre deler av verden, med færre utslippskrav og med mindre satsing på teknologiutvikling. Det gjør at vi mister inntektene, men bare flytter utslippene. Uten inntekter vil vi også være dårligere rustet til å kunne satse på den fornybare energien som alle er enige om at vi skal få til.

Egentlig burde jeg ha lyttet til Arbeiderpartiet og latt være å høre på SVs røst i petroleumsdebatten. Det fungerte veldig godt i de første to rundene vi hadde. Men når representanten Thorkildsen drar fram Plan B og bruker den som et sannhetsvitne, er det svært selektivt. Enøkdelene i Plan B er svært bra. Når det gjelder havvindmøllesatsingen som ble skissert, har staten sagt at det ikke er realistisk å tro at det kan skje. Når en ser på den statlige styringen som Plan B tar til orde for når det gjelder StatoilHydro, er det ren og skjær sosialisme. Det er gjerne derfor SV omfavner den. Men planen blir ikke mer enn illusjoner. Når en ikke klarer å se konsekvensene av egne vedtak, kan jeg egentlig godt forstå at Arbeiderpartiet var mest komfortabelt i dagens to første debatter, der SV ikke var med.

Jeg er helt enig med representanten Nordtun i at vi skal være forsiktig med å snakke negativt om bransjen i forhold til rekrutteringen. Men det er likevel verdt å påpeke at det er regjeringspartiene selv som snakker negativt, og ikke vil at folk skal rekrutteres inn i petroleumsnæringen. Det er dessverre litt for gjennomgående for hele satsingen på forskning og utvikling fra Regjeringens side.

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:58:44]: Jeg tror jeg må starte med det siste som representanten Solvik-Olsen nå tok opp, der han advarte mot å skape pessimistiske stemninger innenfor petroleumsnæringa. Hvis jeg ikke har skrevet feil det som ble sagt fra representanten Solvik-Olsen, tror jeg dagens sterkeste uttalelse kom derfra. Det ble sagt – med forbehold om rett sitat – at det er all grunn til å frykte framtida for petroleumsnæringa i Norge. Det er klart at det er eventuelt en ganske klar melding til de unge menneskene som kunne tenke seg en framtid i den næringa. Sånt sett er vel kanskje det også noe å ta med seg av hva som blir sagt fra denne talerstol.

Hvis en tar med i det store bildet fangst, lagring og klimautfordringer og i og for seg den brede petroleumspolitikken, forskes det for mange, mange, mange milliarder kroner i Norge årlig. Industrien og næringa står for mye av dette. Vi bruker også mange offentlige penger på å utvikle nye teknologier. Jeg oppfatter at debatten i dag ender opp med at forskjellen på å være for eller mot forskning er 50 mill. kr i budsjettet for 2009. Jeg skal ikke undervurdere viktigheten av ressursbruk innenfor offentlige

budsjetter. Men jeg er ikke enig i at det er det som avgjør om en er for eller mot forskning, om en er for eller mot økt utvinning på norske felt, om en er for eller mot at petroleumsnæringa skal utvikle seg videre framover. Jeg mener, som jeg sa i mitt hovedinnlegg, at summen av det regjeringspartiene nå gjør, er formidabel med hensyn til å legge til rette for en utvikling også for petroleumsnæringa framover, ikke minst for å få på plass en politikk og et regime innenfor fangst og lagring som kommer til å være ekstremt viktig for den samme næringa om en del år, med tanke på de krav som da kommer til å bli stilt. Det er mitt andre poeng.

Mitt tredje poeng er at uansett hvordan en formulerer seg, uansett hvordan en velger inngang til debatter som dette, kommer en ikke bort fra at det en hører i alle innleggene fra opposisjonen, hvor alle hele tiden har mer penger, ikke kan forklares på noe annet vis enn at det er litt ulike krav og litt ulike referanser når det gjelder å prioritere innenfor offentlig pengebruk.

Presidenten: Debatten i sak nr. 4 er avsluttet.

Sak nr. 5 [14:01:18]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ine Marie Eriksen Søreide, Bent Høie, Kari Lise Holmberg og Gunnar Gundersen om å gjøre det enklere for forskere og spesialister å arbeide ved godkjente utdannings- og forskningsinstitusjoner i Norge (Innst. S. nr. 141 (2008–2009), jf. Dokument nr. 8:1 (2008–2009))

Presidenten: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre foreslår presidenten at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en inntil på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Rolf Reikvam (SV) [14:02:35] (ordfører for saken): Da Stortinget behandlet innstillingen til meldingen om arbeidsinnvandring, Innst. S. nr. 292 for 2007–2008, uttalte et flertall følgende:

«Flertallet mener det er viktig at arbeidskraft med høyere utdanning lettere kan få tilgang til det norske arbeidsmarkedet.»

Det var en generell merknad.

Så har noen representanter fra Høyre i et representantforslag konkretisert dette i bl.a. fire punkter:

«1. Stortinget ber Regjeringen sørge for at offentlig godkjente universiteter og forskningsinstitusjoner forhåndsgodkjennes, slik at forskerne/spesialistene kan

påbegynne arbeidet sitt mens Utlendingsdirektoratet (UDI) behandler saken.

2. Stortinget ber Regjeringen innføre et hurtigsporsystem for forhåndsgodkjente forskningsinstitusjoner, og at dette kan gjøres som et prøveprosjekt gjeldende fra og med 2009.

3. Stortinget ber Regjeringen innføre et elektronisk søknadssystem som gjør det mulig å søke om fornyet opphold over Internett.

4. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til en nasjonal strategi for å rekruttere personer fra utlandet med svært høy kompetanse og studenter på doktorgradsnivå.»

Det er en samlet komité som er enig i intensjonen i forslagene. Som jeg startet med, er dette i samsvar med det som flertallet uttalte forbindelse med meldingen om arbeidsinnvandring.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har i et brev til komiteen uttalt at han også støtter intensjonen i forslaget. Så her er et område det er bred politisk enighet om. Det er ønskelig å rekruttere flere med høyere utdanning til det norske arbeidsmarkedet, og det er spesielt viktig å få rekruttert folk til utdanningsinstitusjonene og forskningsmiljøene våre.

Så er spørsmålet: Hvordan gjør vi dette? Som statsråden påpeker i brev til komiteen, vil dette kreve en del regelendringer, og av den grunn vil det kunne ta noe tid. Men dette er også et arbeid som er i gang. Departementet understreker i brev til oss at dette er et arbeid de er i gang med. Så jeg føler meg rimelig trygg på at dette er en prosess som vi er i gang med, og som vil lede fram til et godt resultat. Det er viktig at norske universiteter og høyskoler spesielt, og også andre forskningsmiljøer og institutter, har tette kontakter med utenlandske forskningsmiljøer og utenlandske eksperter, og at de kan utveksle kompetanse i form av personer. Så det å få på plass et regelverk som gjør det enklere å få spesielt forskere, folk med høy kompetanse, til norske utdanningsinstitusjoner, og også det at norske forskere kan reise ut, er nødvendig og viktig for å stimulere de ulike miljøene.

Så har saken et perspektiv som går utover selve forskningsmiljøene, utover forskere. Dette gjelder også annen arbeidskraft, utdannet arbeidskraft som ikke direkte skal jobbe inn mot forskningsinstitusjoner, universiteter og høyskoler. Så det er viktig at vi ser dette i et litt bredere perspektiv. Og det er jo det departementet er i gang med. Så jeg føler meg rimelig bekvem med den situasjonen som vi er i og det arbeid som er i gang. Vi får på plass et nytt regelverk, sannsynligvis et supplerende regelverk i forhold til det som er dagens situasjon. Så det er en samlet komité som står bak merknaden.

Men la meg presisere at mindretallet ønsket å gjøre egne vedtak for å påskynde prosessen. Men jeg tror at det er bare på det området det er uenighet – hvor fort kan dette gå, og er det behov for at vi i Stortinget gjør konkrete vedtak for å påskynde prosessen? Vi tror ikke det. Vi tror at den saken går så fort som den skal og kan, så jeg føler meg tilfreds med det vi har fått fra departementet.

Jeg vil også gi ros til Høyre for at de har tatt opp denne

saken, slik at vi har fått denne debatten og denne runden, ikke minst i komiteen.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [14:07:24]: Jeg må takke for hyggelige ord fra min komitékollega. Det er ikke så ofte det kommer ros fra SV til Høyre.

Men det er jo bra at det er enighet om prinsippene bak denne saken. Jeg skal ikke gjenta dem for de tilhørerne som sitter i salen nå, men bare understreke at i en global verden og i et globalt arbeidsmarked, hvor utviklingen går veldig raskt, er det av og til også et poeng at den hjemlige politikken går raskt. Det er kanskje der det utkrystalliserer seg en liten forskjell mellom Høyre og regjeringspartiene i denne saken. For det holder på en måte ikke alltid å være positiv hvis man ikke også får noe på plass. Jeg vil understreke at for Høyres del kan ikke vi se noen grunn til at de tiltakene som vi foreslår, ikke kan iverksettes med en gang. Det er med andre ord ingen grunn til å vente.

Det er avgjørende for Norge at man får tak i høykompetent arbeidskraft. Det er avgjørende for Norge og for norske bedrifter, ikke minst i den vanskelige situasjonen vi er i nå, at man får tak i høykompetent arbeidskraft. Det er avgjørende for norske forskningsinstitusjoner at man får det til, og at man får det til uten unødig byråkrati og skjemavelde og tull og tøys.

Så vil jeg på vegne av Høyre og Venstre fremme de forslagene som ligger i dokumentene.

Presidenten: Representanten Røe Isaksen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Björg Tørresdal (KrF) [14:09:09]: Norge trenger utenlandsk arbeidskraft. Tall fra februar i fjor viser at det var rett i underkant av 100 000 gyldige arbeidstillatelser her i landet. Ikke mange av dem tilhører forskere og spesialister. Forslaget om å gjøre veien inn i norsk arbeidsmarked enklere for forskere og spesialister er derfor veldig godt. Det er rett som forslagsstillerne påpeker, at dette er arbeidskraft som Norge trenger. Til tross for at vi har et solidarisk velferdssamfunn med små forskjeller, er det også rett at Norge ikke nødvendigvis er et selvsagt førstevalg for en utlending med høy utdanning og kompetanse. Nå ser vi også en nedgang i gitte arbeidstillatelser. Etter en jevn økning over flere år ble det i fjor gitt 3 pst. færre førstegangstillatelser enn i 2007. Men det må selvfølgelig ses i sammenheng med den vanskelige økonomiske tiden vi nå går igjennom.

Norge har en spesialistkvote for å kunne rekruttere kompetanse fra ikke-EU-land. Denne kvoten er på 5 000 personer. Norge har ikke på langt nær klart å fylle denne kvoten. Kravene for denne tillatelsen er for rigide og firkantede, og bedriftene burde i mye større grad få et ord med i laget når det gjelder å bestemme hva slags kompetanse som skal til for å bli definert som faglært eller spesialist.

Det er behov for å gå kraftig til verks for å tiltrekke seg de gode hodene. Vi må arbeide for å fjerne snublesteiner og promotere Norge som et attraktivt land å arbeide i dersom vi skal vinne kampen om arbeids-

kraften, som heller lett drar til land som England eller Canada.

Kristelig Folkeparti har sammen med Høyre og Venstre vært pådrivere for å få på plass lovendringer og forskrifter når det gjelder arbeidsinnvandring. Derfor var vi i innstillingen til stortingsmeldingen om arbeidsinnvandringen med på forslaget om å sette i verk tiltakene fra 1. januar 2009. Når det gjelder forslaget fra Høyre i denne omgangen, har vi imidlertid valgt å se realitetene i øynene. Vi er allerede et godt stykke inn i 2009. Man måtte begynt tidligere dersom man skulle blitt ferdig tidligere. Det gjorde dessverre ikke Regjeringen, og da får det bli som det blir.

Vi forholder oss til statsrådens redegjørelse i brevet til komiteen om hvor langt man har kommet med utarbeidelsen av forslag til lovendringer og forskrifter, og hvorfor det ikke er formålstjenlig å sette i gang prøveordninger kun for gruppen av forskere og spesialister nå.

Vi merker oss imidlertid at statsråden, inntil det blir innført adgang for arbeidstakere til å begynne å arbeide før de har fått tillatelse, vil pålegge Utlendingsdirektoratet å prioritere denne type arbeidstillatelser. Det er bra.

Når det gjelder forslaget om en nasjonal strategi for å rekruttere personer med høy kompetanse og studenter på doktorgradsnivå fra utlandet, var vi med på å fremme et likelydende forslag sammen med Høyre og Venstre i innstillingen til St.meld. nr. 18 for 2007–2008 om arbeidsinnvandring. Kristelig Folkeparti står fremdeles inne for det forslaget.

Vera Lysklætt (V) [14:12:20]: Da komiteen behandlet St.meld. nr. 18 i fjor, var alle i komiteen, bortsett fra Fremskrittspartiet, enige om at arbeidstakere med høyere utdanning lettere bør få tilgang til det norske arbeidsmarkedet. Veksten i internasjonale selskaper og globalisering av økonomien har medført et mer globalt arbeidsmarked. Norge framstilles ofte som et populært land for såkalte lykkejegere og andre som vil jobbe i et annet land enn der de er statsborgere. Det er bare delvis sant. Norge konkurrerer også med mange andre land om den best kvalifiserte arbeidskraften, og ofte taper vi.

Det er i de senere årene gjort mye for å forenkle arbeidsinnvandring. Bondevik II-regjeringen satte i verk en rekke tiltak, og den rød-grønne regjeringen har også lagt til rette for økt arbeidsinnvandring til Norge. Det har vært nødvendig og riktig, men Venstre mener det må gjøres mer for at Norge skal tiltrekke seg forskere og høyt utdannet arbeidskraft, ofte omtalt som spesialister. Forslaget vi behandler i dag, inneholder gode tiltak i denne retningen.

Søknadsprosessen for å få opphold i Norge er ikke akkurat lynrask. Kombinert med det faktum at det er universitetene og forskningsinstitusjonene som selv vet best hvem de har behov for å ansette, er det merkelig at det ikke skal være mulig å la disse få ansette en utenlandsk arbeidstaker mens søknadsprosessen pågår. Jeg er glad for at det nå jobbes med forskrifter til den nye utlendingsloven som kanskje vil åpne for dette, men det hadde vært enda bedre om noen av tiltakene hadde blitt satt i verk før alle forskriftene til loven ble ferdigskrevet. Venstre vil derfor støtte forslagene fra Høyre.

Jeg vil til slutt kommentere behovet for et elektronisk søknadssystem. Jeg kan ikke få sagt tydelig nok at det nå er på høy tid å få på plass et elektronisk saksbehandlings-system i utlendingsforvaltningen. Jeg registrerer at Utlendingsdirektoratet arbeider med å utvikle et nytt elektronisk saksbehandlingssystem. Det er veldig bra, men det var også svaret vi fikk da vi etterlyste fortløpende for over et år siden. Jeg håper derfor dette systemet snart kan komme på plass.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [14:15:37]: Som en av forslagsstillerne synes jeg det er greit å ta ordet i debatten.

Vi har jo en situasjon i Norge i dag hvor vi faktisk klarer å tiltrekke oss ganske mange utenlandske doktorgradsstipendiater. Nesten hele veksten i antall doktorander er utlendinger, og det er delvis fordi det er attraktivt for utlendinger å komme til Norge og ta doktorgraden her, for sammenlignet med mange andre land avlønner vi doktorgradsstipendiater relativt godt. Problemet er at når perioden er over, forsvinner de ut. Vi har i likhet med de fleste andre europeiske land et stort behov for å tiltrekke oss kompetent arbeidskraft, spesielt forskere, i åra framover. Det er beregnet at det i EU alene kommer å være behov for 700 000–800 000 nye forskere i åra som kommer, fordi veldig mange forskere blir pensjonister i løpet av de neste åra.

En utenlandsk forsker som skal komme til Norge, må i dag gjennom en søknadsprosess som tar mellom sju og åtte måneder. I løpet av den perioden får ikke den utenlandske forskeren personnummer, kan egentlig ikke tegne verken mobilabonnement eller opprette konto, og blir altså behandlet veldig dårlig, samtidig som Norge prøver å sende signaler om at vi trenger arbeidskraften din, vi trenger kompetansen din.

Ved NTNU er det et meget godt forskningsmiljø for hukommelsesbiologi som er helt avhengig av utenlandske forskere. Ved Universitetet i Oslo er det også mange forskjellige fakulteter som har behov for utenlandske forskere. Det er ikke unike historier. De sliter med å tiltrekke seg utenlandske forskere, fordi forskerne vet at skal man komme til Norge og forske, må man gjennom en ganske stor papirmølle. Så viste det seg, da vi begynte å undersøke saken litt nærmere, at det faktisk eksisterte et hurtigspor for idrettsutøvere i UDI. All ære til idrettsutøvere, det er flott, men vi synes det er veldig rart at det ikke skal være mulig også for forskere som har kompetanse Norge sårt trenger, å benytte seg av det samme hurtigsporet, med rask behandling av søknader.

Så vet vi også at det for institusjonene som ansetter disse utenlandske forskerne, er store problemer i perioden hvor man venter på svar på søknaden, fordi forskerne ikke kan reise utenlands mens søknaden blir behandlet. Det betyr at skal du på en internasjonal forskerkonferanse, kan du altså ikke delta, rett og slett fordi at hvis du forsvinner ut av landet, må alt som har med søknadsprosessen å gjøre, startes på nytt igjen.

Det er egentlig bare for å gjøre oppmerksom på at dette er en hastesak, at vi fremmer dette forslaget. Jeg synes det er bra at Regjeringa er enig med oss i intensjonene, og jeg håper at det regelverket som det nå snakkes om, kommer på plass i løpet av veldig kort tid. Men det er altså en hastesak, fordi vi trenger å rekruttere forskere nå, og det begynner å haste veldig for en del av de miljøene som er avhengig av å rekruttere forskere i løpet av året for å kunne opprettholde sine fagmiljøer. Derfor hadde jeg håpet at flere enn Venstre ønsket å støtte våre forslag i dag, men jeg registrerer at regjeringspartiene også her mer snakker om hvor viktig dette er, og ikke ønsker å gjøre noe med det i praksis.

Rolf Reikvam (SV) [14:18:58]: Jeg vil bare gjøre Ine Marie Eriksen Søreide oppmerksom på at dette holder Regjeringa på med. Det er i gang noen prosesser som gjør at en del av regelverket må endres og justeres osv., så jeg regner med at dette går ganske fort, og at vi skal ha på plass endringer av regelverket ganske kjapt, slik at disse sakene skal gå kjappere i tiden framover. Jeg forstår at en har behov for å markere seg og profilere seg osv., men saken som sådan er det bred enighet om, og den vil nok bli like kjapt løst på den måten som vi legger opp til, som den ville blitt med det Høyre legger opp til her.

Så registrerte jeg at Torbjørn Røe Isaksen brukte uttrykket «tull og tøys» om saksbehandlingen, om dem som driver og behandler saker. Jeg har ikke lyst til at det skal bli stående etter denne debatten at vi oppfatter det som om det er mye tull og tøys, for det tror jeg ikke det er. Jeg tror det er et ganske seriøst, skikkelig og grundig arbeid som blir gjort, ut fra det regelverket som er.

Så en kommentar helt til slutt. Denne typen debatter blir lett litt preget av slagord: «Vi må ha tilgang til de beste hodene» osv. Jeg vet ikke om jeg synes det som slagord betraktet er noe særlig bra. Det er klart at vi ønsker at folk skal komme til Norge. Vi ønsker at vi skal ha så gode og spennende miljøer i Norge at folk skal komme hit og jobbe i disse miljøene, at vi har sterke forskningsmiljøer, som Ine Marie Eriksen Søreide nevnte, på NTNU, at vi har gode matematikkmiljøer på Universitetet i Oslo, og i Bergen har vi andre gode miljøer, og vi ønsker at disse forskningsmiljøene skal være så gode at folk ønsker å komme dit og være en del av dem. Det er jo det vi ønsker. Men i stedet for å bruke slagord som «Vi skal få de beste hodene» osv., må vi i framtiden utdanne vår egen arbeidskraft, det er der vi må legge hovedvekten. De gode forskerne i dette landet må vi stort sett skape selv. Vi kan ikke gjøre slik som i USA, importere dem fra Kina og andre land. Vi må skape dem selv. Vi må ha gode forskningsmiljøer, vi må ha entusiastiske forskere, vi må ha ressurser som gjør at disse miljøene utvikler seg, og vi må skape disse nye forskerne selv. Det må ligge der, det må være grunnlaget for alt det vi holder på med. Og så ønsker vi at andre, fra andre miljøer, kommer hit og beriker disse norske miljøene. Men å si at vi skal få hit de beste hodene, blir litt for slagordpreget for meg.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5. (Votering, se side 2460)

Sak nr. 6 [14:21:49]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Bent Høie og Kari Lise Holmberg om å utvikle egne kompetansemottak innen asylfeltet (Innst. S. nr. 142 (2008–2009), jf. Dokument nr. 8:8 (2008–2009))

Presidenten: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Rolf Reikvam (SV) [14:22:55] (ordfører for saken): Sist høst hadde vi noen uheldige episoder rundt om på en del asylmottak. Det var en del konflikter mellom ulike grupperinger som nesten skapte litt frykt i det norske samfunnet. Det er uheldig, og det er ikke sånn vi ønsker at det skal være på våre asylmottak.

Jeg føler meg helt sikker på at den beste måten å motvirke den type uheldige situasjoner på, er at de som jobber på asylmottak, har best mulig kompetanse. Jeg føler meg ikke trygg på at situasjonen er slik i dag at vi har klart å utvikle en god nok kompetanse.

Det er mange grunner til at vi ikke klarer å ha en stabil og høy kompetanse rundt om på asylmottakene. Først og fremst har det vært store svingninger i antall asylsøkere som kommer til Norge. Vi har jo en regel som tilsier at vi skal tilpasse kapasiteten til antall søknader. Det betyr at vi får en svingning i kapasiteten, og når kapasiteten svinger, betyr det også at folk med kompetanse kan bli borte. De slutter. Og når vi igjen har behov for å øke kapasiteten, er ikke kompetansen tilgjengelig sånn uten videre. Så vi er i en situasjon der vi tilpasser kapasiteten til antall asylsøkere, og da mister vi lett god kompetanse. Og det er et problem. Det skal vi ta på alvor.

Jeg oppfatter vel at det er bred enighet i komiteen om dette forslaget fra Høyre. Det er jo veldig interessant at vi nå har to viktige saker der det er bred politisk enighet. I denne saken har Fremskrittspartiet en egen merknad, og de vil sikkert redegjøre for sitt forslag. Men det er bred politisk enighet, minus Fremskrittspartiet, om det som ligger i dette forslaget fra Høyre.

Det å være opptatt av å styrke de ansattes kompetanse, er veldig viktig. Og det kan skje på mange måter. Det kan skje ved en generell styrking, og så er det det alternativet som Høyre skisserer i dette forslaget, at man skal utvikle mottak der de ansatte har spesiell kompetanse rettet mot bestemte grupper. Dette synes vi er bra. Men det er ikke noe nytt. For vi har jo den type mottak allerede i dag. Vi har jo flere mottak som spesialiserer seg på bestemte grupperinger. Det tror vi er bra, og det er riktig. Men her er

det spørsmål om å utvide dette og ha en mer bevisst strategi i forhold til det. Og det er da en nesten samlet komité, minus Fremskrittspartiet, enig om.

Jeg vil også gjøre oppmerksom på brevet fra statsråden, der han gir uttrykk for at dette kan være en måte å styrke den samlede kompetansen på. Da ser jeg et mottak som har en spesialkompetanse, som en ressurs for øvrige mottak i et område. Det kan på den måten være med på å løfte den samlede kompetansen innenfor mottakssektoren. Så dette er noe vi synes vi skal gå videre med. Det å gå videre med den type mottak er en fortsettelse av en strategi og et opplegg som vi allerede har.

Så har jeg lyst til helt til slutt å presisere at det at antallet asylsøkere som kommer til Norge, svinger, er ikke overraskende. Det er stort sett et resultat av situasjonen rundt om i verden. Det er vel i dag over 40 millioner som er definert som flyktninger, og at noen av dem, et sted mellom 5 000 og 15 000 – det er litt avhengig av hvilke år vi snakker om – kommer til Norge og søker om asyl, burde ikke være overraskende. Derfor er det viktig at vi har en god beredskap, og at de som skal jobbe med disse menneskene som kommer, har god kompetanse, nettopp for å motvirke at det skapes unødvendige konflikter mellom folk som bor på mottak i en periode, og et lokalsamfunn. Så forslaget om å styrke kompetansen, satse på bestemte mottak med spesialkompetanse, mener altså flertallet i komiteen er en riktig strategi, og jeg regner med at vi vil fortsette det som allerede er i gang.

Per-Willy Amundsen (FrP) [14:27:46]: Selv om saksordføreren, representanten Reikvam, forsøker å si at det er en ubetydelig del av komiteen som ikke er enig i flertallsinnstillingen, er det altså sånn at det største partiet på borgerlig side ikke er tilhenger av det forslaget som flertallet i komiteen støtter. Og det er rett og slett fordi jobb nr. én i forhold til norsk utlendingspolitikk generelt og norsk asylpolitikk spesielt handler om å begrense innvandringen og særlig antall asylankomster til Norge. Fremskrittspartiet frykter at man ved å bygge opp en enda sterkere struktur rundt asylmottakene er med på å sementere en motaksstruktur i en tid hvor vi faktisk har rekordhøye asylankomster, og at man gjennom det gjør det vanskeligere å redusere antall asylsøkere til Norge.

Vi kjenner alle til hvordan disse prosessene fungerer i andre sammenhenger. Man bygger opp en kapasitet, og den dagen kapasiteten blir permanent og behovet ikke er like stort lenger, kan man rettferdiggjøre ganske mange politiske vedtak for å opprettholde f.eks. en fortsatt høy asylankomst til Norge. Derfor ser ikke Fremskrittspartiet dette som et fornuftig forslag. Vi ønsker ikke at forslaget skal vedlegges protokollen, og jeg tar opp vårt forslag.

Det resterende rundt asyl- og flyktningpolitikken regner jeg med at vi kommer tilbake til i andre debatter i løpet av dagen.

Presidenten: Representanten Per-Willy Amundsen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [14:29:54]: Det er jo veldig hyggelig, veldig bra og veldig viktig at det er bred enighet i komiteen om dette forslaget. Man må jo nesten gi honnør til komitékollegaer for nå å behandle forslaget på en skikkelig og ordentlig måte. Jeg skal ikke kommentere hvorfor forslaget er viktig, men har bare lyst til å knytte et par kommentarer til innlegget fra representanten fra Fremskrittspartiet.

La meg bare ta en parallell. Selv om Høyres veipolitikk for bedre, bredere, flere og tryggere veier vil føre til færre trafikkulykker, betyr ikke det at vi skal ha en massiv nedbygging av antallet akuttmottak i Norge. Det er litt av parallellen her. Selv om det er et mål at flere rettsmessige asylsøkere skal få søknadene sine innvilget, og færre grunnløse asylsøkere, betyr ikke det at vi bør bygge ned permanent det kompetanseapparatet vi har for å ta imot folk.

Så må jeg si at jeg åpenbart har misforstått noe i Fremskrittspartiets politikk, for jeg trodde at det var to ting som var viktig for Fremskrittspartiet, nemlig å begrense innvandringen og antallet asylsøkere som kommer til Norge, og også integrering. Det å starte tidlig med integreringen er utrolig avgjørende. Og en av måtene vi kan gjøre det på, er å sørge for å ha et kompetanseapparat som kan gripe fatt i mennesker som kommer fra f.eks. konfliktområder, og som har opplevd lidelser og grusomheter som vi her inne i salen og andre i Norge omtrent ikke kan forestille oss engang. Det er grunnen til at det også er god integreringspolitikk å satse på et slikt forslag.

Björg Tørrisdal (KrF) [14:31:49]: Representantene fra Høyre foreslår å opprette egne kompetansemottak med spesialisering innen relevante fagområder på asylfeltet. Enslige mindreårige asylsøkere, volds- og risikoutsatte kvinner, returproblematikk, kartlegging, kvalifisering og bosetting er nevnt som eksempler på aktuelle fagområder.

Jeg er glad for at flertallet i komiteen mener at kompetanse er nøkkelen til utvikling og forbedring av måten mottaksarbeidet organiseres på, og videre ber flertallet departementet prioritere arbeidet med ulike kompetansehevingstiltak, herunder spesialisering på aktuelle fagområder.

Statsråden har gitt uttrykk for at han langt på vei er positiv til forslaget. Det er Kristelig Folkeparti også. Vi har tidligere forslått å opprette egne kvinnemottak. Norge har tatt på seg forpliktelser når det gjelder å ta imot mennesker som søker asyl i Norge. De har rett på et trygt sted å bo med en rimelig standard.

Det er ikke akseptabelt at mennesker blir banket opp eller utsatt for seksuell trakassering. På et skriftlig spørsmål fra undertegnede svarte statsråden litt nølende, men var åpen for muligheten for å opprette et rent kvinnemottak. Jeg vil minne statsråden om det viktige arbeidet. Da kan spesielt utsatte kvinner få mulighet til å velge om de ønsker å oppholde seg der mens søknaden deres behandles.

Dette er ikke det eneste virkemiddelet for å få trygge mottak. Jeg er fullstendig klar over at det alene ikke vil

løse utfordringen med at menn trakasserer kvinner. Det må også sørges for høyere bemanning, bedre sikkerhetsrutiner og undervisning om norsk kvinnesyn og likestilling. Kvinner skal skjermes fra uønsket oppmerksomhet fra menn – adskille bad og toaletter for menn og kvinner er en selvfølge – og kvinner må kunne disponere egne fellesrom.

Det som er skuffende, men dessverre ikke overraskende, er at Fremskrittspartiet igjen stiller seg på sidelinjen i denne debatten. Kanskje det ikke er så rart når de i statsbudsjettet år etter år kutter i milliardklassen på asyl-, innvandrings- og integreringsfeltet. Det er vel en av de få gangene Fremskrittspartiet faktisk ikke har ekstra penger å bruke, når det er snakk om borgere som ikke har stemmerett her i landet. Fremskrittspartiet mener at lukkede mottak er å foretrekke på asylfeltet. Skal det brukes penger på noe, er det på å sende folk ut. Det er opprettet egne mottak for barn mellom 15 og 18 år i Norge. Barnevernet har tatt over omsorgen for dem under 15 år. Jeg spør meg: Er det Fremskrittspartiets politikk at også disse barna helst skulle befunnet seg bak låste dører på lukkede avdelinger?

Nå har det seg slik at de fleste asylsøkere kommer fra krigsherjede land. De største gruppene kommer for tiden fra Irak, Somalia, Afghanistan og Russland – ikke akkurat land vi forbinder med fred og fordragelighet. Det betyr videre at selv om en del ikke har beskyttelsesbehov og derfor skal returneres, er det faktisk en høy prosentandel som vil få opphold i landet. Så selv om vi er enige med Fremskrittspartiet om at saksbehandlingstiden må ned, slik at asylsøkere uten et genuint beskyttelsesbehov kan returneres raskt, klarer vi altså å ha to tanker i hodet samtidig. Det er bare positivt dersom mottakssystemet kan fungere optimalt og integreringsfremmende, slik at vi gir dem som trenger beskyttelse i landet vårt, en så god start på livet i Norge som mulig.

Carl I. Hagen hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Rolf Reikvam (SV) [14:35:36]: Bare en liten kommentar til Amundsens innlegg.

Jeg har litt problemer med å forstå logikken i det han sier. Jeg aksepterer og forstår at Fremskrittspartiet ønsker å redusere kraftig antallet asylsøkere hit til landet. Det har jeg ingen problemer med å forstå.

Det som egentlig undrer meg, er at de ikke ser at uansett hvor mange som ønsker å komme til Norge som asylsøkere, vil det alltid være noen som skal jobbe med dem som kommer til Norge, altså at vi må ha noen mottaksplasser. Og da har jeg forferdelig vanskelig for å forstå at det å satse på kompetanse blant dem som jobber der, det å legge til rette for at de har mest mulig kunnskap for å kunne gjøre en god jobb, skulle være galt. Det undrer meg, og rent logisk er det ganske ufattelig, uansett hvilke mål en har for innvandringspolitikken.

Så en liten kommentar til det som går på å bygge opp og bygge ned kapasitet. Er det noe som vi har lyktes med, vil noen si – og som noen vil si at vi har vært uheldige med – er det å justere kapasiteten etter antallet personer som kommer til Norge. Er det noe vi har lyktes med, er det å bygge ned når etterspørselen har vært lav, og så har det vært problemer med å bygge kjapt nok opp igjen når etterspørselen har økt. Det er jo et av de problemene vi står overfor nå. Så et grunnleggende spørsmål er: Hvor kjapt bør vi tilpasse oss eventuelle svingninger i antallet personer som kommer til Norge?

Men så langt har vi iallfall klart å bygge ned kapasitet når antallet personer som kommer til Norge, har gått ned. Så det er i alle fall ikke et argument for ikke å bygge opp kompetanse blant dem som jobber på asylmottak, og at man eventuelt spesialiserer asylmottak inn mot bestemte grupperinger.

Så det er ikke enkelt. Politikernes veier er ofte uransakelige – og her er de veldig uransakelige.

Per-Willy Amundsen (FrP) [14:38:18]: Jeg føler behov for å kommentere flere innlegg som er holdt i denne debatten.

For det første til problemstillingen når vi diskuterer ressursbruken på asylfeltet. Altså: Det vi trenger å bruke mer penger på, og som Fremskrittspartiet har foreslått ved en rekke anledninger, er å innføre lukkede asylmottak, få ned saksbehandlingstiden – det handler om ressursbruk, og det handler om system – og det gjelder ikke minst å være mer effektiv i utsendelser. Her er det behov for å sette inn mer ressurser, gitt dagens feilslåtte innvandringspolitikk. Men det å nå – i en situasjon hvor Norge opplever ekstremt høye asylsøkertall – bygge opp en infrastruktur, en høyere permanent kapasitet, er etter Fremskrittspartiets vurdering lite klokt. For da sier man også i realiteten at man aksepterer de svært høye asylsøkertallene vi har i dag, og det vil i hvert fall ikke Fremskrittspartiet være med på.

Så sier representanten Torbjørn Røe Isaksen at dette også må ses i sammenheng med integreringspolitikken. Da antar jeg at Høyre har skiftet syn i forhold til når det er riktig å iverksette integreringstiltak. For så langt har Høyre vært enig i Fremskrittspartiets vurdering, at asylsøkere ikke skal prioriteres i integreringsarbeidet. Det er når personer har fått opphold i Norge, at integreringsarbeidet skal starte for fullt. Og i en situasjon hvor 60 pst. av de som søker asyl, selv innenfor dagens liberale regime, ikke får opphold, er det åpenbart sløsing med ressurser å iverksette integreringstiltak i forhold til disse. Men det er mulig at Røe Isaksen med sitt innlegg melder en ny kurs for Høyres politikk. Det er i alle fall en endring i forhold til det Høyre har uttrykt tidligere

Så refererer representanten Tørresdal, som Kristelig Folkeparti ofte gjør når vi diskuterer disse sakene, til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, der det helt riktig er slik at vi kutter på integreringstiltak. Det er virkelig ikke på grunn av at vi skal bruke mindre på å integrere hver enkelt person som skal bosettes i Norge, men det er jo fordi vi forutsetter virkningen av Fremskrittspartiets alternative utlendingspolitikk, som vi også har behandlet her i Stor-

tinget, der vi foreslår en sterk innstramning på innvandringsområdet. Det vil selvfølgelig bety en nedgang i antall personer som blir bosatt i Norge, som da igjen vil bety en lavere kostnad på området. Det er ikke fordi vi ikke skal ha effektive og gode integreringstiltak for de menneskene som skal bli her, men vi vil redusere antallet. Dette er ganske enkel matematikk.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6. (Votering, se side 2461)

Sak nr. 7 [14:41:23]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Per-Willy Amundsen, Ib Thomsen, Jan Arild Ellingsen, Ulf Leirstein, Jon Jæger Gåsvatn og Vigdis Giltun om forsøksordning med lukket asylmottak (Innst. S. nr. 143 (2008–2009), jf. Dokument nr. 8:12 (2008–2009))

Presidenten: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre foreslår presidenten at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Björg Tørresdal (KrF) [14:42:29] (ordfører for saken): Kommunalkomiteen har behandlet forslag fra stortingsrepresentantene Per-Willy Amundsen, Ib Thomsen, Jan Arild Ellingsen, Ulf Leirstein, Jon Jæger Gåsvatn og Vigdis Giltun, Dokument nr. 8:12.

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag overfor Stortinget om en forsøksordning der ett eller flere asylmottak omdannes til lukkede asylmottak, inkludert de nødvendige lovendringer.»

Forslagsstillerne viser til at Norge ifølge FNs høykommissær for flyktninger – UNHCR – er det landet i verden som har størst asylsøkervekst. Det påpekes at der asylmottak opprettes, kan det være en stor påkjenning for lokalbefolkningen. Forslagsstillerne viser også til en del voldsepisoder hvor beboere på asylmottak har vært involvert. Og videre ønsker de lukkede asylmottak i Norge. Lukkede mottak vil i hovedsak være for innvandrere som oppholder seg ulovlig i Norge, og for asylsøkere uten kjent identitet.

I dokumentet vises det til at EU har åpnet for internering av asylsøkere i inntil 18 måneder i den nye europeiske immigrasjonspakten og i utkastet til EUs returdirektiv, som var gjenstand for første behandling i Europaparlamentet 18. juni 2008. Forslagsstillerne mener at Norge bør følge utviklingen i resten av Europa.

I svarbrev fra statsråd Dag Terje Andersen til komiteen står det at statsråden oppfatter at forslagsstillerne mener at et lukket asylmottak er et mottak der beboere ikke står fritt til å bevege seg utenfor mottaket. Videre står det at et slikt mottak i realiteten vil innebære frihetsberøvelse av dem som oppholder seg der, og at frihetsberøvelse kun kan skje når det foreligger et lovgrunnlag.

Statsråden viser i svarbrevet videre til at Norge har regler i utlendingsloven som både åpner for fengsling av utlending som ikke oppgir sin identitet, og for fengsling av utlending som unndrar seg iverksetting av et vedtak. Lovutvalget, i NOU 2004: 20, Ny utlendingslov, har vurdert å foreslå at alle asylsøkere skal kunne pålegges å oppholde seg i lukket mottak i en periode etter ankomst, dette for at utlendingsmyndighetene skal få best mulig forutsetninger for å behandle søknadene og effektivere eventuelle avslag raskt. Utvalget konkluderte med at et slikt tiltak kunne føre til at mange asylsøkere ville kreve lovligheten av denne frihetsberøvingen prøvd for en domstol. En ordning med lukkede asylmottak ville altså kunne bli en stor belastning for domstolene.

Komiteens flertall, alle partier unntatt Fremskrittspartiet, viser i innstillingen til at norske regler for fengsling i denne type saker i stor grad synes å være i samsvar med internasjonale avtaler. Enkelte europeiske land har såkalt lukkede mottak for asylsøkere. På disse mottakene er det en adgangskontroll i form av inn- og utregistrering. Asylsøkerne står likevel fritt til å kunne forlate disse mottakene.

Komiteen mener at vi skal føre en human, solidarisk og rettssikker flyktning- og asylpolitikk. Norge har en klar moralsk forpliktelse til å ta sitt ansvar for mennesker som trenger beskyttelse. Vår lovgivning skal bygge på internasjonale rettsprinsipper uttrykt gjennom menneskerettighetene og Flyktningkonvensjonen. Det er – og skal være – legitimt å søke om asyl i et annet land.

Komiteens flertall, alle partier unntatt Fremskrittspartiet, mener at lukkede mottak vil begrense asylsøkernes bevegelsesfrihet og bryte med grunnleggende rettsprinsipper. På denne bakgrunn vil jeg anbefale flertallets innstilling, at forslaget ikke bifalles.

Per-Willy Amundsen (FrP) [14:46:42]: I saken om lukkede asylmottak har vi opplevd noe så sjeldent som en utvikling, en utvikling hvor man har gått fra å argumentere mot Fremskrittspartiets forslag om å innføre en ordning med lukkede asylmottak til å argumentere med at forslaget er i strid med Den europeiske menneskerettskonvensjon, EMK, med andre internasjonale forpliktelser osv.

Ved en rekke anledninger i inneværende periode har vi i denne sal hatt debatter gående med ikke minst den forrige statsråden for dette området, Bjarne Håkon Hanssen, og hvor det hver gang vi har diskutert lukkede asylmottak, har blitt en debatt om Den europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 5. I statsrådets brev fremkommer det ganske klart – og det er også blitt gjentatt av saksordføreren i dag – at det ikke er slik at lukkede asylmottak er i strid med Den europeiske menneskerettskonvensjon. Det er selvfølgelig helt naturlig, fordi lukkede asylmottak er

noe som praktiseres i svært mange europeiske land. Og Fremskrittspartiets alternative utlendingslov, som vi presenterte i fjor, går faktisk ikke engang like langt som det EU gjør i sitt velkjente returdirektiv. Det er altså, naturlig nok, ikke noe i internasjonale konvensjoner som er til hinder for at man kan innføre en ordning med lukkede asylmottak.

Argumentet som brukes nå, er at dette strider mot såkalt grunnleggende rettsprinsipper – uten at det utdypes noe mer, verken av saksordføreren eller i andre sammenhenger. Hvilke grunnleggende rettsprinsipper det er snakk om, lurer jeg svært mye på. Den europeiske menneskerettskonvensjon eller andre internasjonale konvensjoner står ikke i veien, og ikke noe som gjelder etablering av lukkede asylmottak, vil være i strid med grunnleggende rettsprinsipper – sett ut fra de forslag Fremskrittspartiet har fremmet. Det er nettopp lovlighet, forutsigbarhet og domsbehandling som skal ligge til grunn for det å internere mennesker som søker asyl i Norge, etter helt klare prinsipper i loven.

Så anvender man også en helt annen argumentasjon. Man sier at ok, dette går an etter gjeldende internasjonale forpliktelser, men det vil bli en så stor belastning på domstolene. Det er – med respekt å melde – et av de tynneste argumentene jeg noensinne har hørt. Hvis det er begrunnelsen for ikke å innføre en ordning med lukkede asylmottak, slik svært mange andre europeiske land har gjort, synes jeg absolutt at de andre partiene i Stortinget bør sette seg ned og revurdere sin holdning på dette området.

For bare å ta et helt tilfeldig eksempel fra min lokalavis, Harstad Tidende, onsdag 11. mars. Da var det et fint oppslag om hvor flott og fint det er med asylmottak i Harstad. Og det fungerer visst ganske bra – det skal de ha. Men hvis man leser i en liten faktaboks som står litt nede på siden, kan man se ganske interessante tall. På dette asylmottaket har det i løpet av ca. et halvt år vært 195 personer. Av disse har 14 personer fått oppholdstillatelse, to har reist frivillig, én person er tvangsutsendt – og 32 personer har «forsvunnet». Hvor er disse menneskene? Hvor holder de hus? Hva lever de av? Dette er realiteten i norsk asylpolitikk.

Problemet er at vi ikke har kontroll på de menneskene som kommer til Norge og søker asyl. Ja, vi skal ta vare på dem som har et oppriktig beskyttelsesbehov – vi skal oppfylle de forpliktelsene. Men det er svært mange som misbruker systemet. Og når det er dobbelt så mange som forsvinner ut av Harstad mottak i løpet av et halvt år som det er personer som får opphold, sier det litt om de problemstillingene vi her står overfor.

Det å vise til at forslaget vil innebære for store kostnader for norske domstoler, er en rimelig svak argumentasjon. Da forlanger jeg at man også stiller opp motregningen: Hva koster det Norge å ha flere titusener av illegale innvandrere – som altså befinner seg på norsk jord ulovlig, som ikke har noe lovlig utkomme, og som nødvendigvis må drive med illegal virksomhet for å finansiere sin eksistens her? Hva er kostnaden ved det? Jeg tror at den kostnaden er langt høyere enn det at man legger noe mer beslag på norske domstoler.

Jeg tar opp Fremskrittspartiets forslag nr. 2, som er om delt på representantenes plasser i salen. Vår forslag nr. 1 faller bort.

Presidenten: Representanten Per-Willy Amundsen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Rolf Reikvam (SV) [14:52:12]: Jeg har lyst til å trekke linjene tilbake til den forrige debatten om å satse på å styrke kompetansen i mottakene. Jeg registrerer at i denne saken foreslår Fremskrittspartiet lukkede mottak. Jeg vil jo tro at også i lukkede mottak vil det være behov for å satse på styrket kompetansen hos de ansatte – bygge dem opp sånn faglig til å kunne gjøre en god jobb.

Så til dette forslaget: Retorisk bruker Fremskrittspartiet – i dette tilfellet Amundsen – en debatteknikk der en sier at det er helt vanlig i Europa med lukkede asylmottak. I denne saken nevner Fremskrittspartiet to land, nemlig Polen og Østerrike, som har etablert denne typen mottak. Jeg beklager, men jeg kjenner ikke godt nok til hvordan det er etablert i Polen. Jeg regner med at Fremskrittspartiet vet alt om det. Det samme gjelder kanskje også Østerrike. Men jeg synes at de skal slutte med den typen retorikk og den typen debatteknikk, der en bare generaliserer uten å gå inn på hva et lukket asylmottak i Polen eller et lukket asylmottak i Østerrike innebærer.

Det er ikke noe galt å si om Polen, men jeg vil ikke si at de er et godt forbilde for Norge når det gjelder rettssikkerhet og hvorledes vi skal etablere våre systemer. Jeg vil ikke uten videre si at Polen er det landet som jeg i forhold til rettssikkerhet, i forhold til demokrati og ytringsfrihet i utgangspunktet ser som en ledestjerne. Det er ikke noe galt å si om Polen. Det er selve debatteknikken – det å vise til og si at sånn er det, uten å gå inn på hva som ligger i begrepet «lukket asylmottak» i Polen eller i Østerrike – og det synes jeg det er viktig å få fram.

Vi har ikke endret vår argumentasjon. Vi mener fortsatt at det vil være galt – i den grad Per-Willy Amundsen mener det – å internere folk som kommer til Norge og har ett ønske, og det er å søke om asyl, utover det som ligger i dagens lovgivning, i dagens utlendingslov, om at man kan straffe eller internere folk hvis de gjør bestemte ting. Utover det ønsker ikke jeg å gi en lovhjemmel for at folk som kommer i et lovlig ærend, nemlig å søke om asyl, skal få beskjed om at de skal interneres – at vi skal putte dem inn, og så skal vi behandle søknaden. Det blir galt å ha et slikt utgangspunkt. Det er mulig at dette ikke er i strid med menneskerettserklæringer osv., men det er i alle fall i strid med norsk lov i dag. Hvis vi skal etablere et slikt system, må vi gi lovhjemmel for det, og det er det rettslige grunnlag som vi da bruker, dvs. at sånn skal vi ikke ha det.

Jeg er glad for at det er et stort flertall for ikke å gå inn for den politikken som Amundsen redegjorde for, nemlig at folk som i utgangspunktet kommer i et lovlig ærend, skal bli internert. Jeg er derfor glad for at et stort flertall sier at dette forslaget skal vi ikke bifalle.

Vera Lysklætt (V) [14:56:23]: Venstre mener at forslaget om å internere asylsøkere i lukkede asylmottak er dår-

lig av flere grunner. For det første bygger det på en tanke om at samfunnet må beskyttes mot asylsøkere, og at de som ankommer uten identitetspapirer, i utgangspunktet er farlige. Men de fleste er ikke det. Å formidle at asylsøkere er noe samfunnet må beskytte seg mot, bygger opp under fordommer og frykt for fremmedkulturelle. Det skal ikke mer enn en tur innom et debattforum på Internett før en skjønner at mange i dette landet er redde for asylsøkere. Forslaget vi har til behandling, bidrar ikke til å rette opp dette.

Venstre mener at forslaget om lukkede asylmottak er dårlig også av en annen grunn, fordi det neppe er kriminalitetsbekjempende. Slik Venstre forstår forslaget, skal det bidra til mindre bråk og vold på asylmottakene. Forslagsstillerne trekker fram et masseslagsmål på Nordbybråten asylmottak i Våler i Østfold sommeren 2008 som eksempel. I dokumentet sies det at skadde og blødende mennesker lå strødd etter å ha blitt slått med hammere, jernstenger og andre slagvåpen.

Det står videre:

«Dette er ikke første gang asylmottaket er i medias søkelys, og Nordbybråten er heller ikke det eneste asylmottaket i Østfold som har brakt med seg vold og utrygghet.»

Det er vel ingen som fornekter at det oppstår voldelige episoder på asylmottak. Men Venstre kan ikke med beste evne tro at situasjonen blir bedre om man nekter asylsøkere å bevege seg utenfor selve mottaket. Tanken må eventuelt være at volden holdes innenfor asylmottaket og ikke plager «vanlige» borgere. Med til dels svært lang saksbehandlingstid er det grunn til å frykte hvordan asylsøkerens mentale helse vil være etter å ha tilbrakt søknadstiden i fengsel. Venstre tror neppe det vil føre til et tryggere samfunn på lang sikt.

Det er viktig å bekjempe kriminalitet blant asylsøkere. Venstre tror imidlertid at dette forslaget blir feil medisin. Venstre anbefaler heller raskere saksbehandling og uttransportering av dem som får avslag, tettere oppfølging og økt bruk av vakhold i mottak der det er spesielle problemer. Asylsøkere skal behandles med respekt, men de skal også møte krav. Det er en bedre medisin enn å behandle alle som kommer uten identitetspapirer, som farlige kriminelle.

Statsråd Dag Terje Andersen [14:59:27]: Norge har en klar forpliktelse til å ta sitt ansvar for mennesker som trenger beskyttelse. Vår lovgivning skal bygge på internasjonale rettsprinsipper uttrykt gjennom menneskerettighetene og Flyktningkonvensjonen. Jeg noterer med tilfredshet at komiteen mener at vi skal føre en human, solidarisk og retts sikker flyktning- og asylopolitikk. Det betyr at det er, og skal være, legitimt å søke asyl i et annet land.

Jeg oppfatter forslaget fra representantene slik at man med lukket asylmottak mener mottak der beboerne ikke står fritt til å bevege seg utenfor mottaket. Dette vil innebære frihetsberøvelse av dem som oppholder seg der, og frihetsberøvelse kan kun skje når det foreligger lovgrunnlag.

Jeg er glad for at komiteens flertall ikke støtter representantforslaget, og for at flertallet mener at lukkede

mottak vil begrense asylsøkernes bevegelsesfrihet og bryter med grunnleggende rettsprinsipper. Norske regler for fengsling i denne typen saker synes i stor grad å være i samsvar med internasjonale avtaler og prinsipper i andre europeiske land. Som komiteens flertall viser til, har enkelte europeiske land såkalte lukkede transittmottak for asylsøkere. På slike mottak er det adgangskontroll i form av inn- og utregistrering. Ut fra det jeg kjenner til, og som det også går fram av mitt brev til komiteen, står asylsøkerne likevel fritt til å forlate disse mottakene.

I utlendingsloven har vi regler som åpner for fengsling i inntil tolv uker for en utlending som ikke oppgir sin identitet – i særlige tilfeller enda lenger. For en utlending som unndrar seg iverksettelse av et vedtak, kan fengsling skje i inntil seks uker. I den nye utlendingsloven er disse tilfellene utvidet til tolv uker – og i særlige tilfeller lenger. I Den europeiske menneskerettskonvensjons artikkel 5 er det et krav om at frihetsberøvelsen må ha hjemmel i lov, og det er et krav om at den ikke er vilkårlig. Det er adgang til pågripelse eller frihetsberøvelse av en person for å hindre at personen kommer inn i landet uten tillatelse, eller av en person som det treffes tiltak mot med sikte på utsendelse eller utlevering.

Jeg vil understreke at det er behov for et bredt spekter av virkemidler for en effektiv behandling av asylsaker, og for gjennomføring av retur av personer uten lovlig opphold. Det pågår nå arbeid med en rekke tiltak, og det vurderes flere nye grep på dette området. En forsøksordning med lukkede asylmottak vil imidlertid være et skritt i feil retning.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per-Willy Amundsen (FrP) [15:02:41]: Lovlighet er en selvfølge, det er også klart og tydelig i det forslaget Fremskrittspartiet fremmer i denne saken. De reglene man legger til grunn for å benytte lukkede asylmottak, skal selvfølgelig være hjemlet i lov.

Det er to krav man må tilfredsstille etter EMK for å kunne ta i bruk lukkede asylmottak. Det ene er lovmessigheten, at det er en domstolsbehandling som ligger til grunn. Det andre er tidsbegrensning, at man ikke kan plasseres inn på ubestemt tid. Så dette er ikke gjenstand for debatt.

Men når man bruker domstolsbehandling som argument – at dette blir for dyrt, at man må bruke litt mer ressurser på domstolene for å innføre lukkede asylmottak – har man da vurdert det opp mot de enorme kostnadene det betyr for det norske samfunnet å ha titusener av illegale innvandrere som nødvendigvis livnærer seg på illegale måter?

Statsråd Dag Terje Andersen [15:03:48]: Jeg oppfatter at forslaget dreier seg om å kunne ha lukkede asylmottak for folk som søker asyl. I det tilfellet folk har fått avslag på sin asylsøknad og heller ikke har fått opphold på humanitært grunnlag, er det altså ved fare for unndragelse adgang i loven til å unndra frihet. Så den siden av saken som representanten Amundsen nå snakker om, er

det lovhjemmel for å håndtere. Men slik jeg oppfatter representantforslaget, vil man altså bruke som en generell regel at de som kommer til Norge og søker asyl, skal sitte på lukket mottak. Det er en helt annen situasjon.

På søkersiden har vi mulighet til å fengsle hvis vi vet at en person unndrar seg identitetsavklaring ved f.eks. at fingertuppene er slipt – et veldig vanlig eksempel. Men det er altså i en helt annen kategori å skulle si at enhver som søker asyl i Norge, skal frarøves friheten. Og selvfølgelig ville det være en stor belastning for rettsapparatet hvis alle disse sakene skulle prøves individuelt. Vi har mye annet fornuftig å bruke rettsapparatet i Norge til.

Per-Willy Amundsen (FrP) [15:05:08]: Det er selvfølgelig slik at man har klart definerte vilkår for når man skal benytte lukket asylmottak. Det gjorde Fremskrittspartiet ganske godt rede for i sitt forslag til alternativ utlendingslov, der vi først og fremst ramset opp tre forhold – for det første personer som kommer til Norge med ukjent identitet, for det andre personer som vurderes å være en fare eller på annet vis utgjøre en trussel, og for det tredje personer som skal returneres. Det er de tre hovedgruppene, men det vil jo omfatte de aller fleste, all den tid over 90 pst. har ukjent identitet. Så Fremskrittspartiet har et videre nedslagsfelt her.

Men det statsråden ikke svarte på, er hvorfor man bruker som argument at kostnadene for domstolene blir for høye ved at man skal innføre lovmessighet i forbindelse med lukket asylmottak, og hvorfor man ikke vurderer det opp mot den kostnaden det faktisk er å ha titusener av illegale innvandrere i Norge som nødvendigvis – svært mange av dem, i hvert fall – må leve av kriminelle handlinger. Når man sier at ressursbruken her blir for stor, hvorfor har man ikke gjort den vurderingen? Og: Er statsråden villig til å gjøre en slik vurdering?

Statsråd Dag Terje Andersen [15:06:23]: Det er en misforståelse å tro at jeg som statsråd – og jeg tror jeg kan si det på vegne av de partiene som stiller seg bak avvisningen av forslaget – har kostnadsargumentet som hovedargument. Det er dratt fram som et eksempel.

Hovedargumentet er, i hvert fall for de partiene som jeg representerer i regjering, den prinsipielle tilnærmingen til det generelt å ta utgangspunkt i at alle som kommer til Norge og søker asyl, kan bli pålagt å være i lukket mottak. Det er den prinsipielle tilnærmingen til det og intensjonen i Den europeiske menneskerettskonvensjons artikkel 5 som er utgangspunktet for at vi er imot det. Så har vi i tillegg – som en praktisk konsekvens av representantenes forslag – nevnt at hvis en skulle ha rettsikkerheten i orden ved å velge en slik ordning, forutsetter det en stor belastning for rettsapparatet. Men det er en misforståelse hvis representanten tror at det er hovedargumentet. Eller sagt på en annen måte: Jeg er ganske sikker på at flertallet ville avvist forslaget selv om kostnaden ved akkurat den rettslige delen ikke ville vært spesielt stor. Det er noe annet som er hovedargumentet.

Björg Tørresdal (KrF) [15:07:41]: Både i svarbrevet til komiteen og i innlegget til statsråden nevnte statsråden at han kjente til at det var organisert lukkede mottak i Europa, men at det var snakk om mottak hvor en hadde adgangskontroller, slik at man ble registrert inn og registrert ut når man hadde lov til å forlate mottaket.

Da blir mitt spørsmål, bare for å gjøre det klinkende klart: Kjenner statsråden til at det finnes noen mottak i Europa i det hele tatt som har den typen fengsling som Fremskrittspartiet her foreslår, altså mottak som man ikke får anledning til å forlate?

Statsråd Dag Terje Andersen [15:08:16]: Med det nødvendige forbehold at jeg ikke tør påta meg å si at jeg har full oversikt over alle mottak i Europa, er svaret på spørsmålet: Nei, jeg kjenner ikke til noen slike mottak, og det er derfor en sentral del av argumentasjonen, både min og representanten Tørresdals, for å gå imot det representantforslaget som vi nå har til behandling.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Björg Tørresdal (KrF) [15:08:54]: Jeg ser behovet for en kort oppsummering.

Jeg vil på vegne av flertallet i komiteen gjøre det klinkende klart at det var uaktuelt for komiteens flertall å støtte dette forslaget, uavhengig av om det var nødvendig med en dom eller ei for å fengsle asylsøkere. Hovedargumentasjonen, som står seg helt alene, er at vi ikke ønsker å fengsle dem som søker asyl i Norge. Vi tror ikke det er integreringsfremmende, og vi tror ikke det er rett måte å ta imot dem som søker asyl på. Det skal være helt legitimt å søke asyl i Norge og bo frivillig i mottak som en kan forlate dersom en vil. La det være sagt tydelig i denne sal. Det er vårt hovedargument.

Men fordi det har vært spørsmål om lovligheten i forhold til internasjonale avtaler og menneskerettighetsperspektiver, har man i komiteen diskutert hvorvidt dette er lovlig eller ei. Og i den forbindelse har man slått fast at den typen fengsling kun er lovlig dersom det foreligger en dom. En slik dom vil koste mye penger, og der kommer dette inn i bildet. Jeg må bare få si at Fremskrittspartiet ønsker en ordning, og de ønsker at domstolene skal pålegges denne ordningen – de ønsker altså at det skal bli lovlig å fengsle asylsøkere. Det ønsker ikke vi – og kostnadene med hensyn til domstolene er en liten del av den argumentasjonen.

Jeg gjentar at jeg anbefaler at forslaget avvises.

Per-Willy Amundsen (FrP) [15:10:39]: Dersom det er slik at kostnadsargumentet ikke er det viktigste i den motstanden flertallet i denne sal dessverre har mot lukkede asylmottak, etterlyser jeg en virkelig begrunnelse videre. For det eneste som står i merknads form, er at man viser til at det strider mot grunnleggende rettsprinsipper. Vi har jo nettopp avklart at det ikke gjør det. Det strider ikke mot internasjonale konvensjoner. Dersom vi endrer

loven, slik at det faktisk er lov å benytte lukkede asylmottak i Norge, er det i hvert fall ikke i strid med grunnleggende rettsprinsipper. Så her er det snakk om å utforme et system, slik som Fremskrittspartiet har foreslått ved en rekke anledninger, sist i forbindelse med vår alternative utlendingslov, hvor vi oppfyller de kravene som følger av EMK og andre konvensjoner i forhold til periode – altså hvor lenge man kan benytte lukkede asylmottak – og i forhold til domstolsbehandling. Ja, det vil bety litt mer ressursbruk, men det er ikke det som er avgjørende her.

Så prøver man liksom å spre usikkerhet rundt situasjonen ute i Europa. De europeiske landene fører en svært ulik politikk på dette området. Komiteen var nylig på besøk i Frankrike, der vi fikk gjort rede for én type politikk som føres i Europa – president Sarkozy hadde strammet til betydelig på innvandringsområdet, og man benyttet i prinsippet også lukkede asylmottak. Dette praktiseres svært ulikt, derfor gjenspeiles det også i EUs returdirektiv, som i utgangspunktet åpner for å plassere personer, internere mennesker, i inntil to år. Det er bestemmelsene i EUs returdirektiv. Fremskrittspartiets forslag i forbindelse med vår alternative utlendingslov var ett og et halvt år. Vi mener at en sak bør være ferdigbehandlet lenge før den tid. I Polen opererer man med ett år. Og ja, de er lukkede i den forstand at man ikke har fri inn- og utgang. Men dette praktiseres svært ulikt av ulike europeiske land. Norge er blant de aller mest liberale.

Det kan godt hende at komiteen trenger et seminar om Europas ulike politikk på dette området. Jeg konstaterer i hvert fall at man ikke er villig til å ta inn over seg de enorme utfordringene vi står overfor, med personer som forsvinner fra asylmottak, og det stadig økende problemet med illegale innvandrere, som det nå er flere titusener av, og som fortsetter å vokse, særlig med dagens totalt feilslåtte asylpolitikk.

Björg Tørresdal (KrF) [15:13:47]: Det er en pedagogisk utfordring å forklare Fremskrittspartiet hva flertallet mener med at det strider mot grunnleggende rettsprinsipper. Men for å si det klart og enkelt: Det er vanlig rettsoppfatning at man må ha gjort noe galt før man skal fengsles. Flertallet i komiteen oppfatter altså ikke at det er galt å søke asyl i Norge; vi ser ikke at det er rett å fengsle dem som kommer til Norge og søker beskyttelse. Så grunnleggende som det er rettsoppfatningen hos vanlige folk; man skal ha gjort noe galt for å bli kastet i fengsel, i tillegg er det en frihetsberøvelse som det er vanskelig å forklare og forsvare. Det ligger i bunnen at det skal være lov å søke asyl, de skal tas imot, og de skal tas på alvor.

I tillegg vil denne debatten om kort tid avsluttes her i Stortinget uten at Fremskrittspartiet har klart å fortelle hvilke land i Europa som har fengselsliknende internering av asylsøkere. Verken statsråden eller jeg kjenner til forhold fra Europa som er slik forslaget fra Fremskrittspartiet skisserer, nemlig med lukkede mottak, der det ikke er noen mulighet til å gå inn og ut av mottaket. Det kalles fengsel – i alle fall oppfattes det som fengsel.

Helt til slutt vil jeg bare si: Vi ønsker ikke fengsling av mennesker som søker beskyttelse i vårt land.

Presidenten: Per-Willy Amundsen har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Per-Willy Amundsen (FrP) [15:15:39]: Med begrenset taletid er det klart at man har begrensede muligheter til å gjøre rede for europeisk asylpolitikk. Men jeg kan anbefale representanten å lese Fremskrittspartiets utredning på dette området. Det finnes svært mye stoff om dette, og det er veldig mye interessant som skjer rundt i Europa, for det er altså slik at de fleste europeiske land nå strammer inn asylpolitikken.

Så til dette som sies, at asylsøkere i utgangspunktet ikke har gjort noe galt, og at man derfor ikke kan benytte lukkede asylmottak. Jeg vet ikke hvordan representanten Tørresdal vurderer det, men når man kommer til Norge og misbruker asylinstituttet, slik de fleste i dag dessverre gjør, uten å ha behov for legal beskyttelse, synes ikke jeg det er en fair og rettferdig fremgangsmåte, ikke minst med tanke på de personene som faktisk trenger beskyttelse. Så man må jo vurdere hvorvidt det er slik at alle som søker asyl i Norge, er uskyldige eller ikke.

Poenget er at vi i dag har et system som åpenbart ikke fungerer, og vi har asylsøkertall som er noen av de høyeste i hele verden. Det er utfordringen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 7.

(Votering, se side 2461)

På dagsordenen er det nå en rekke forslag oversendt fra Odelstinget. Det er full anledning til å be om ordet til hvert forslag, som er en egen sak. Men for å spare tid har presidenten tenkt å lese bare sakenes nummer litt sakte, ikke noe mer.

Har noen innvendinger til det? – Det er det ikke.

Sak nr. 8 [15:17:24]

Forslag fra stortingsrepresentant Bent Høie på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009 (jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen i løpet av 2010 utarbeide en plan for når det vil bli innført frister for universell utforming av eksisterende tiltak og bygg.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2461)

Sak nr. 9 [15:17:29]

Forslag fra stortingsrepresentant Bent Høie på vegne av Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009 (jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen utrede om det er mulig

å innføre kompetansekrav og et minimumskrav til små foretak innen byggfagene.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2461)

Sak nr. 10 [15:17:33]

Forslag fra stortingsrepresentant Bent Høie på vegne av Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009 (jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake i statsbudsjettet for 2010 med forslag om oppfølging av Byggekostnadsprogrammet gjennom etablering av et permanent senter for FoU for bygge-, anleggs- og eiendomsnæringen.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2461)

Sak nr. 11 [15:17:36]

Forslag fra stortingsrepresentant Ib Thomsen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009 (jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av særlover som berører byggesaksbehandlingen med sikte på en mest mulig forenklet lovgivning og saksbehandling.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2462)

Sak nr. 12 [15:17:40]

Forslag fra stortingsrepresentant Ib Thomsen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009 (jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til Stortinget om de nødvendige lovendringer slik at kommunene kan fatte endelig vedtak i plan- og bygningssaker.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2462)

Sak nr. 13 [15:17:44]

Forslag fra stortingsrepresentant Ib Thomsen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009 (jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til Stortinget

get om de nødvendige lovendringer for å inndra fylkesmannens innsigelsesrett i plan- og byggesaker.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2462)

Sak nr. 14 [15:17:47]

Forslag fra stortingsrepresentant Ib Thomsen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009 (jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til Stortinget hvor det kommunale selvstyret ved etablering av kjøpesenter eller utvidelse av eksisterende kjøpesenter gjeninnføres.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2462)

Sak nr. 15 [15:17:51]

Forslag fra stortingsrepresentant Ib Thomsen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009 (jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til Stortinget hvor det kommunale selvstyret gjeninnføres hva angår tiltak i den såkalte strandsonen eller hundremetersbeltet.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2462)

Sak nr. 16 [15:17:54]

Forslag fra stortingsrepresentant Bjørg Tørresdal på vegne av Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009 (jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at eksisterende bygg, anlegg og uteområder skal være universelt utformet fra 1. januar 2020.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2462)

Sak nr. 17 [15:17:59]

Forslag fra stortingsrepresentant Bjørg Tørresdal på vegne av Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009 (jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at muligheten til å påberope seg uforholdsmessig byrde utgår etter at tids-

frister for de enkelte kategorier av bygg, anlegg, uteområder, transport og IKT er satt og nådd. Tiltak i offentlig regi har i utgangspunktet ikke adgang til å påberope seg uforholdsmessig byrde.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2463)

Sak nr. 18 [15:18:05]

Forslag fra stortingsrepresentant André N. Skjelstad på vegne av Venstre oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009 (jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen sette i gang et arbeid med en nasjonal standardiseringsstrategi.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2463)

Sak nr. 19 [15:18:07]

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009 (jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med en revisjon av begrepsbruken i den nye bygningsloven slik at den blir mer hensiktsmessig og i samsvar med innarbeidet begrepsbruk i næringen.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2463)

Sak nr. 20 [15:18:11]

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009 (jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen gi forskrift med hjemmel i plan- og bygningsloven § 31-4 om kommunenes adgang til å gi pålegg om sikring, istandsetting og vedlikehold av bevaringsverdige bygninger. Forskriften skal fortrinnsvis iverksettes samtidig med loven.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2463)

Etter at det var ringt til votering, uttalte
presidenten: Stortinget går nå til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten har Ketil Solvik-Olsen satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme sak om en «rikets energitilstand», som omhandler forventet kraftforbruk og -produksjon i Norge, tilgangen på ulike energiteknologier og en helhetlig satsing på utvikling av nye energikilder.»

Det voteres alternativt mellom dette forslaget og komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 8:24 (2008–2009) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Tord Lien, Ingrid Skårmo, Ivar Kristiansen og Peter Skovholt Gitmark om rikets energitilstand – bifalles ikke.

Voteringsstavlene viste at det var avgitt 56 stemmer for komiteens innstilling og 50 stemmer for forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

(Voteringsutskrift kl. 15.25.26)

Ågot Valle (SV) (fra salen): Jeg stemte feil – jeg skulle stemt for innstillingen.

Presidenten: Da korrigeres stemmetallene til 57 stemmer for komiteens innstilling og 49 stemmer for forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, og innstillingen er bifalt.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt frem to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Ketil Solvik-Olsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslag nr. 2, fra Ketil Solvik-Olsen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre

Det voteres først over forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet og Høyre. Forslaget lyder:

«En olje- og gassmelding må også inneholde en tidsplan for når videre leteaktivitet skal gjennomføres.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 71 mot 33 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.26.08)

Presidenten: Det voteres så alternativt mellom komiteens innstilling og forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme sak om en

olje- og gassmelding som omhandler Regjeringens videre planer for utbygging av våre olje- og gassressuser.»

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 8:21 (2008–2009) – om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Tord Lien, Ingrid Skårmo, Ivar Kristiansen og Peter Skovholt Gitmark om en petroleumsmelding – bifalles ikke.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble innstillingen bifalt med 56 mot 49 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.26.44)

Presidenten: En representant avstod fra å stemme, og det er stemmeplikt.

I sakene nr. 3 og 4 foreligger det ikke noe voteringstema.

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Under debatten har Torbjørn Røe Isaksen satt frem tre forslag på vegne av Høyre og Venstre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at offentlige godkjente universiteter og forskningsinstitusjoner forhåndsgodkjennes, slik at forskerne/spesialistene kan påbegynne arbeidet sitt mens Utlendingsdirektoratet (UDI) saksbehandler søknaden.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen innføre et hurtigsporsystem for forhåndsgodkjente forskningsinstitusjoner, og at dette kan gjøres som et prøveprosjekt gjeldende fra og med 2009.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til en nasjonal strategi for å rekruttere personer fra utlandet med svært høy kompetanse og studenter på doktorgradsnivå.»

Det voteres alternativt mellom disse forslagene og komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 8:1 (2008–2009) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Ine Marie Eriksen Søreide, Bent Høie, Kari Lise Holmberg og Gunnar Gundersen om å gjøre det enklere for forskere og spesialister å arbeide ved godkjente utdannings- og forskningsinstitusjoner i Norge – vedlegges protokollen.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslagene fra Høyre og Venstre ble innstillingen bifalt med 85 mot 20 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.28.02)

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Under debatten har Per-Willy Amundsen satt frem et forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Dokument nr. 8:8 (2008–2009) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Bent Høie og Kari Lise Holmberg om å utvikle egne kompetansemottak innen asylfeltet – bifalles ikke.»

Det voteres alternativt mellom dette forslaget og komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 8:8 (2008–2009) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Bent Høie og Kari Lise Holmberg om å utvikle egne kompetansemottak innen asylfeltet – vedlegges protokollen.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet ble innstillingen bifalt med 81 mot 23 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.28.47)

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten har Per-Willy Amundsen satt frem et forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Det er forslag nr. 2, som er omdelt i salen.

Presidenten gjør oppmerksom på at mindretallsforslaget fra Fremskrittspartiet som er inntatt i innstillingen, bortfaller.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag overfor Stortinget om en forsøksordning der ett eller flere asylmottak omdannes til lukkede asylmottak, inkludert de nødvendige lovendringer.»

Det voteres alternativt mellom dette forslaget og komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 8:12 (2008–2009) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Per-Willy Amundsen, Ib Thomsen, Jan Arild Ellingsen, Ulf Leirstein, Jon Jæger

Gåsvatn og Vigdis Giltun om forsøksordning med lukket asylmottak – bifalles ikke.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet ble innstillingen bifalt med 82 mot 23 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.29.38)

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Bent Høie på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009:

«Stortinget ber Regjeringen i løpet av 2010 utarbeide en plan for når det vil bli innført frister for universell utforming av eksisterende tiltak og bygg.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 56 mot 49 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 15.30.31)

Votering i sak nr. 9

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Bent Høie på vegne av Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009:

«Stortinget ber Regjeringen utrede om det er mulig å innføre kompetansekrav og et minimumskrav til små foretak innen byggfagene.»

Votering:

Forslaget fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 79 mot 26 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.30.52)

Votering i sak nr. 10

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Bent Høie på vegne av Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake i statsbudsjettet for 2010 med forslag om oppfølging av

Byggekostnadsprogrammet gjennom etablering av et permanent senter for FoU for bygge-, anleggs- og eiendomsnæringen.»

Votering:

Forslaget fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 74 mot 25 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.31.10)

Votering i sak nr. 11

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Ib Thomsen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009:

«Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av særlover som berører byggesaksbehandlingen med sikte på en mest mulig forenklet lovgivning og saksbehandling.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 81 mot 24 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.31.26)

Votering i sak nr. 12

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Ib Thomsen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til Stortinget om de nødvendige lovendringer slik at kommunene kan fatte endelig vedtak i plan- og bygningssaker.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 82 mot 23 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.31.43)

Votering i sak nr. 13

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Ib Thomsen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til Stortinget om de nødvendige lovendringer for å inndra fylkesmannens innsigelsesrett i plan- og byggesaker.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 82 mot 23 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.31.59)

Votering i sak nr. 14

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Ib Thomsen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til Stortinget hvor det kommunale selvstyret ved etablering av kjøpesenter eller utvidelse av eksisterende kjøpesenter gjeninnføres.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 83 mot 21 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.32.16)

Votering i sak nr. 15

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Ib Thomsen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til Stortinget hvor det kommunale selvstyret gjeninnføres hva angår tiltak i den såkalte strandsonen eller hundremetersbeltet.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 82 mot 23 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.32.35)

Votering i sak nr. 16

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Bjørg Tørresdal på vegne av Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009:

«Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at eksisterende bygg, anlegg og uteområder skal være universelt utformet fra 1. januar 2020.»

Votering:

Forslaget fra Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 92 mot 13 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.32.51)

Votering i sak nr. 17

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Bjørg Tørresdal på vegne av Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at muligheten til å påberope seg uforholdsmessig byrde utgår etter at tidsfrister for de enkelte kategorier av bygg, anlegg, uteområder, transport og IKT er satt og nådd. Tiltak i offentlig regi har i utgangspunktet ikke adgang til å påberope seg uforholdsmessig byrde.»

Votering:

Forslaget fra Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 89 mot 12 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.33.08)

Votering i sak nr. 18

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant André N. Skjelstad på vegne av Venstre oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009:

«Stortinget ber Regjeringen sette i gang et arbeid med en nasjonal standardiseringsstrategi.»

Votering:

Forslaget fra Venstre ble med 99 mot 6 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.33.29)

Votering i sak nr. 19

Presidenten: Det voteres over forslag oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med en revisjon av begrepsbruken i den nye bygningsloven

slik at den blir mer hensiktsmessig og i samsvar med innarbeidet begrepsbruk i næringen.»

Votering:

Forslaget ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 20

Presidenten: Det voteres over forslag oversendt fra Odelstingets møte 17. mars 2009:

«Stortinget ber Regjeringen gi forskrift med hjemmel i plan- og bygningsloven § 31-4 om kommunenes adgang til å gi pålegg om sikring, istandsetting og vedlikehold av bevaringsverdige bygninger. Forskriften skal fortrinnsvis iverksettes samtidig med loven.»

Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet står bak forslaget. Presidenten antar at Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ønsker å støtte forslaget, mens Fremskrittspartiet forventes å stemme imot. Dette er en antakelse, og ingen har protestert mot den antakelsen.

Votering:

Forslaget ble bifalt med 81 mot 23 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 15.34.35)

Sak nr. 21 [15:34:55]

Referat

1. (172) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Torbjørn Hansen, Elisabeth Røbekk Nørve og Bent Høie om å styrke forbrukerrettighetene til norske boligkjøpere (Dokument nr. 8:62 (2008–2009))
Enst.: Sendes familie- og kulturkomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet i enhold til forretningsordenens § 37 a før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 15.36.
